

ZALAI KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ

2010/1

„A könyvtárra adott pénz mindig megtérül”

Czine Mihály

Zalai Könyvtári Levelező

A Zala megyei könyvtárak tájékoztatója

Szerkesztők:

Kiss Gábor

Sebestyénné Horváth Margit

A cikkek szerzői:

Bagladi Mónika könyvtáros, Lenti Városi Könyvtár; **Baksa Melinda** könyvtáros, Lenti Városi Könyvtár; **Bedi Lászlóné** könyvtáros, Községi és Iskolai Könyvtár, Muraszemenye; **Bonnyai Ágnes**, könyvtáros, FGYVK Keszthely; **Cserhalmi Henriette** könyvrestaurátor, DFMK Zalaegerszeg; **Czirákyné Tóth Edit** könyvtáros, Apáczai ÁMK Könyvtára Zalaegerszeg; **Farkas Balázs** egyetemi hallgató; **Fejesné Szabó Piroska** gyermekkönyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Gál Erzsébet** könyvtáros, HIVK Nagykanizsa; **dr. Gyenes Imre** könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Gyurkóné Marton Beáta** könyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Horváthné Jóna Mária** gyermekkönyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Horváthné Nagy Elvira** könyvtárvezető, Móra Ferenc ÁIVK Zalakaros; **Kántor Krisztián** könyvtáros, FGYVK Keszthely; **Kányáné Futó Edit** könyvtáros, FGYVK Keszthely; **Kereki Judit** igazgatóhelyettes, JAVK Zalaegerszeg; **Matusné Gáll Éva** könyvtáros, Apáczai ÁMK Könyvtára, Zalaegerszeg; **Nitsch Erzsébet** igazgató, JAVK Zalaegerszeg; **Oláh Rozália** gyermekkönyvtár vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Pál Éva** könyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Pappné Beke Judit** igazgató, FGYVK Keszthely; **Sebestyénné Horváth Margit** könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Szili Erika** könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Takács Lili**, „Salla” MKK Zalalövő; **Temleitner Krisztina** könyvtáros, FGYVK Keszthely, **Tóth Judit** igazgatóhelyettes, DFMK Zalaegerszeg.

Köszönjük mindazoknak a kollégáknak a közreműködését, akik cikkeket és hírányagot küldtek a szerkesztőségbe.

Megjelenik 1990-től

21. évfolyam

Kiadja a Deák Ferenc Megyei Könyvtár

Felelős kiadó: Kiss Gábor

Készült a *DFMK sokszorosító* üzemében

250 példányban

HU ISSN 0866-1979

Borító: Németh János Munkácsy-díjas keramikusművész a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 2010. május 13-án tartott könyvbemutatón.

ZALA MEGYE KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA 2009-BEN

A zalai könyvtárak statisztikai adatszolgáltatását az elmúlt évekhez hasonlóan a Deák Ferenc Megyei Könyvtár koordinálta. Az adatok az Oktatási és Kulturális Minisztérium kulturális statisztikai rendszerének webes adatkitöltő felületén kerültek rögzítésre.

Idén újdonságnak számított, hogy az önálló könyvtárat fenn nem tartó, a könyvtári szolgáltatást más könyvtártól megrendelő településen működő szolgáltatóhelyekről az ellátó könyvtár olyan formában jelentett statisztikát, hogy az ellátott szolgáltatóhely adatait külön, a saját adataival össze nem vonva közölte. Ez azonban azt eredményezte, hogy az adatszolgáltatók száma megnövekedett, hiszen rögzíteni kellett az adatbázisban új adatszolgáltatóként ezeket a községi szolgáltatóhelyeket és anyaintézményként az ellátókönyvtárat kellett megjelölni.

Adatszolgáltató könyvtárak	2006.	2007.	2008.	2009.
Megyei könyvtár	1	1	1	1
Városi könyvtárak	11	11	11	12
Községi nyilvános könyvtárak	213	84	31	23
Községi szolgáltatóhelyek				222
Települési könyvtárak összesen	225	96	43	258
Egyéb könyvtárak	22	21	20	19
Összesen	247	117	63	277

Míg 2006-2008 között fokozatosan csökkent az adatszolgáltató könyvtárak száma, 2009-ben ugrásszerűen megnövekedett: összesen 277 zalai könyvtár adatainak rögzítésére és feldolgozására került sor. Ebből a települési könyvtárak száma, szolgáltatóhelyekkel együtt összesen 258 volt.

Az előző évhez képest 1 városi könyvtár létesült (Pacsa), 8 községi könyvtár és 1 szakkönyvtár szűnt meg. A községi könyvtárak esetében a megszüntetés oka az volt, hogy a fenntartó önkormányzatok kérték a törlésüket a nyilvános könyvtárak jegyzékéről, és a továbbiakban mozgókönyvtári ellátásban részesülnek.

A megye városainak száma – Pacsa várossá válásával - eggyel emelkedett. A 10 városban összesen 13 önkormányzati fenntartású könyvtár működött. Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtár mellett három könyvtár látott el települési könyvtári feladatokat (József Attila Városi Könyvtár, Apáczai ÁMK Könyvtára, Izsák ÁMK Könyvtára).

A községekben a helyi önkormányzat a könyvtári szolgáltatást a lakosság számára vagy nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy könyvtári szolgáltatás megrendelésével biztosította. A faluk könyvtári ellátásának megvalósulását a központi ellátási formák (mozgókönyvtári ellátás, illetve az ellátórendszer) és a hálózatgondozói tevékenység összekapcsolása segítette. Két kicsi faluban nem volt könyvtári szolgáltatás (Iborfia, Sénye).

Az érvényben lévő megyei hálózati megállapodás alapján a községek könyvtári ellátásában 2009-ben is aktív szerepet töltöttek be a nagyobb városi könyvtárak és a megyei könyvtár (7 ellátókönyvtár), amelyek a szolgáltatást megrendelő települések mellett az önállóan szerzeményező nyilvános könyvtárak számára is nyújtottak

MŰHELY

különböző segítő szolgáltatásokat (szaktanácsadás, statisztikai adatszolgáltatás, rendezvények szervezése stb.)

Az alábbi táblázatban összegeztük, hogy a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, illetve a hat városi könyvtár milyen arányban vettek részt más települések ellátásában, melyben 3 szolgáltatási forma jellemző: ellátórendszer, kistérségi mozgókönyvtári ellátás és hálózatgondozás.

Szolgáltató könyvtár	Mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő községek száma	Ellátórendszeri szolgáltatást megrendelő, nyilvános könyvtárat fenntartó községek száma	Önálló nyilvános könyvtárat fenntartó települések száma (hálózatgondozás)	Ellátott települések összesen
Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely	28	4	4	36
Városi Könyvtár, Lenti	50			50
Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa	37	4	5	46
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	50			50
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	30		1	31
Fáklya Műv. Közp. és Könyvtár, Letenye	22		4	26
Festetics Műv Közp. és Könyvtár, Hévíz	5		1	6
Összesen	222	8	15	245

Zala megye 247 községében közül 2009-ben már csak 15 önállóan szerzeményező nyilvános községi könyvtár működött, 8 nyilvános községi könyvtár ellátórendszeri szolgáltatást vett igénybe, a legtöbb (222) település a mozgókönyvtári ellátást választotta.

Ellátórendszer esetében a községi önkormányzatokat terhelte a szolgáltatás és a dokumentum-beszerzés költsége: 4 település a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtártól, 4 település a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtártól rendelte meg a szolgáltatásnak ezt a formáját.

Mozgókönyvtári ellátás esetén a szolgáltatás a többcélú kistérségi társulások által lehívott normatív támogatásból valósult meg. Míg 2005-ben öt, 2006-ban nyolc nagykanizsai kistérséghez tartozó település ellátási formája volt, 2007-ben 160 község, 2008-ban 215 község, 2009-ben 222 község rendelte meg a mozgókönyvtári ellátást.

A megyében a könyvtárak funkciója alapján 260 közkönyvtár van, a 36 települési nyilvános könyvtár mellett további 2 könyvtár látja el ezt a feladatot: a Honvédelmi Minisztérium Állami Egészségügyi Központ Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézet Könyvtár, és a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Könyvtára. Szakkönyvtári feladatokat 19 könyvtár látott el a megyében, köztük a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Halis István Városi Könyvtár is.

2009 végén 4 városi könyvtárnak (Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) és 1 községi könyvtárnak (Kehidakustány) összesen 16 fiókkönyvtára (15 városi, 1 községi) volt. Adataikat a táblázatban a központi könyvtár statisztikája tartalmazza, külön nem közöljük.

Az év folyamán 1 községi könyvtár (Belezna) működése szünetelt (az előző évben tévesen *tárgyévben megszűntnek* nyilvánították).

Az önkormányzati könyvtárak alapterületének nagysága növekedett, 2009 végén 24 308 m² állt rendelkezésre összesen a használók számára, amely 1744 m²-rel nagyobb, mint az előző évben volt.

A 245 önkormányzati fenntartású könyvtárban (a szolgáltatóhelyekkel együtt) 377 fő dolgozott szakmai munkakörben. Közük 154 felsőfokú végzettségű, 223 középfokú végzettségű.

118-an teljes munkaidőben, 179-en részmunkaidőben, 80-an önkéntesként illetve megbízási díjasként, 2-en vállalkozóként dolgoztak. A teljes munkaidős könyvtárosok többségét (102 fő) a városok könyvtáraiban alkalmazták. Kevésbé jellemző a részmunkaidős (10 fő), a megbízási díjas, önkéntes (8 fő), vagy a vállalkozói (2 fő) foglalkoztatás. A nyilvános községi könyvtárakban viszont leginkább részmunkaidőben foglalkoztatják a könyvtárosokat (18 fő), teljes munkaidőben 7-en, megbízási díjasként 2-en dolgoznak könyvtárosként.

A mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeken általában 1-1 főt foglalkoztattak, 8 helyen 2 fő végezte a munkát. A legtöbben szintén részmunkaidősök (151 fő) és megbízási díjasok vagy önkéntesek (70 fő) voltak, mindössze 9 főt alkalmaztak teljes munkaidőben.

2009-ben a megye önkormányzati könyvtárainak állománya a statisztikai adatszolgáltatás alapján összesen 1 974 405 db dokumentum volt.

A gyarapodás mértéke alacsonyabb volt, mint 2008-ban, melynek legfőbb oka, hogy a könyvtárak kevesebb pénzkeretből gazdálkodhattak. Az év folyamán összesen 48 211 db-bal gyarapodott a könyvtárak állománya, 96 712 eFt értékben. Ebből 20 060 db dokumentum 41 160 eFt értékben a mozgókönyvtári szolgáltatás állományát fejlesztette. A beszerzett dokumentumok átlagára 2006 Ft volt.

Az előző évi beszerzési keret alapján 24 önkormányzat vette igénybe az érdekeltségnövelő támogatást, így a megye könyvtárainak állománygyarapodásához az Oktatási és Művelődési Minisztérium összesen 11.373.000 Ft-tal járult hozzá.

Nem gyarapodott az állomány 5 községi könyvtárban (Belezná, Molnári, Semjénháza, Szentlisló, Újudvar) és a Halis István Városi Könyvtár ellátásába tartozó 37 szolgáltatóhelyen (szolgáltatási formájuk – teljes körű könyvtári szolgáltatás - alapján nem gyarapítják a községeik állományát).

A kurrens időszaki kiadványok (példányok) száma a megye települési könyvtáraiban összesen 3149 darab volt, ebből 1 377 db a kistérségi mozgókönyvtári ellátó helyeken volt igénybe vehető. A Halis István Városi Könyvtár szolgáltatóhelyein a folyóirat-ellátás is a teljes körű könyvtári ellátás része volt, nem fizettek elő a községeknek külön-külön időszaki kiadványokat.

A számítógépek és az internet elérési pontok száma a könyvtárakban tovább emelkedett: 2009 év végén a megye közkönyvtáraiban és szolgáltató helyein összesen 813 db számítógép állt a használók rendelkezésére 756 db Internet elérhetőséggel.

A könyvtárhasználati adatok azt mutatják, hogy a könyvtárak népszerűsége nőtt az elmúlt évben. A regisztrált könyvtárhasználók száma közel kétezerrel emelkedett a megyében, 2009-ben 50 505 fő beiratkozó volt. Megyei szinten a használók 651 250 alkalommal keresték fel személyesen a könyvtárakat, a távhasználatok száma a mérések alapján (telefon, e-mail, honlap, OPAC) 849 575 alkalom volt 2009-ben.

Az internet szolgáltatást a könyvtárakban helyben 163 216 alkalommal vették igénybe. A kölcsönzött kötetek száma a megye települési könyvtáraiban összesen 975 122 db volt, és 487 793 db dokumentumot vettek kézbe helyben az olvasók.

A 14 év alatti regisztrált használók száma egy kicsit tovább csökkent: 15 464 gyermekolvasó iratkozott be a megye könyvtáraiba. Az összes regisztrált olvasó 31% volt 14 év alatti.

A 14 év alatti személyes használatok száma intenzívebb volt, mint tavaly, összesen 248 995 alkalommal regisztráltak a könyvtárak. A kölcsönzött és helyben

használt dokumentumok száma a 14 év alattiak körében is emelkedett, hiszen 2009-ben összesen 289 028 db-ot kölcsönöztek és 199 698 db-ot használtak helyben.

2009-ben összesen 10 községi könyvtárban került sor szakfelügyeleti vizsgálatra, és 5 helyen volt utóvizsgálat. A 10 vizsgálat jellegzetessége és újszerűsége 2009-ben az volt, hogy most már több évi szolgáltatás-megrendelés után érdemben lehetett tájékozódni arról, hogyan és milyen eredménnyel épült ki Zala megyében a mozgókönyvtári szolgáltatórendszer.

2009-ben több olyan pályázatot lehet kiemelni, amely a megye könyvtárainak együttműködésével valósult meg: Az NKA pályázatok közül a legjelentősebb az Őszi Könyvtári Hét „Nagyi-napok” megyei rendezvénysorozata volt, amely 1 514 460 Ft-ból valósult meg.

Az Európai Unió pályázatok közül a *TIOP-1.2.3/08/01 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – „Tudásdepó-Expressz”* pályázat sikere volt meghatározó jelentőségű. A projekt megvalósítására a Deák Ferenc Megyei Könyvtár vezetésével konzorciumot hoztunk létre, amelynek tagjai a megye nagyobb városi könyvtárai (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) és a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára. A pályázat a könyvtárak technikai ellátottságának javítását, a TextLib integrált rendszer fejlesztését és a Zalai Tudástár adatkezelő rendszer létrehozását célozta meg. Az összesen 100 millió Ft értékű pályázat megvalósítása 2009. október 1-től vette kezdetét, ebből 53.454.917 forint támogatás a Deák Ferenc Megyei Könyvtár keretösszege, amely tartalmazza a menedzsment költségeket és a nyilvánosság biztosításának költségeit is.

2009 elején a *TÁMOP-3.2.4/08/1 „Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében* pályázaton a korábban létrejött konzorcium dolgozott együtt. A projektben széles körű együttműködés jött létre a kistérségi társulásokkal és iskolákkal is. A pályázat lehetővé teszi a honlapunk, elektronikus katalógusunk, adatbázisaink fejlesztését, valamint olvasásnépszerűsítő programok, képzések szervezését is. A pályázat első körben tartaléklistára került, majd 2010 elején értesítés érkezett a pályázat befogadásáról, illetve a szerződés-kötés előkészítéséről. Így elkezdődhet a 77 044 830 Ft értékű projekt megvalósítása, amelyből 25 037 354 Ft a megyei könyvtár keretösszege.

A zalai önkormányzati könyvtárakban összesen 2 904 rendezvényt tartottak 2009-ben, ebből 191 kiállítás volt. Ezekben a programokon összesen 138 626 résztvevőt regisztráltak. A 13 városi ellátást biztosító könyvtárban tartották a rendezvények 53%-át, összesen 1 546 alkalommal. A többi rendezvényre községi könyvtárakban (369) és a mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeken (989) került sor.

A használóképzések száma összesen 706 volt, amelyen 10351 fő vett részt. Ebből a legtöbbet a városok könyvtáraiban szerveztek meg, 413 képzésen 6 518 fő vett részt. A 23 községi nyilvános könyvtár közül 11 helyen volt használóképzés (154 tanfolyam) amelyeken 2 096 fő vett részt. A mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek közül 24 helyen volt használóképzés, a 139 képzésen 1737 fő vett részt.

A statisztikai számok alapján Zala megye lakosságának 17,2 %-a könyvtárhasználó, átlagosan egy lakosra 6 kötet, a könyvtárakban egy regisztrált használóra 39 kötet áll rendelkezésre. Állománygyarapításra a települések lélekszámát figyelembe véve, 1 lakosra vetítve 330 Ft-ot fordítottak a megye könyvtárai.

Sebestyénne Horváth Margit

TIOP-1.2.3-08/1-2008 pályázat az Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtárában

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott „Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra fejlesztése – Tudásdepó-Expressz” című TIOP-1.2.3-08/1-2008-0007. pályázaton az Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtára önálló pályázóként 7 666 064 Ft támogatást nyert.

A kulturális politika egyik célkitűzése a kulturális javakhoz való hozzáférés biztosítása, a lokális kultúra erősítése, a kultúra akadálymentes elérése.

Az ÚMFT céljaihoz kapcsolódó fejlesztendő közművelődési területek: - az információs műveltség kialakításnak támogatása a könyvtári informatikai eszközökkel; - a városlakók életminőségének javítása a városi könyvtári szolgáltatások fejlesztésén keresztül.

Mi mindennel gyarapodik a könyvtár a pályázat segítségével?

1. Az on-line könyvtári szolgáltatások kialakításához szükséges **hardvereszközökkel**: 1 szerver géppel, 5 modern számítógéppel, a hozzá tartozó szoftverekkel, külső háttértárolóval, szünetmentes áramforrással, egyéb informatikai eszközökkel az új könyvtári integrált rendszerhez.

2. Új könyvtári szoftverrel, a korszerűbb, folyamatosan fejlesztett **Textlib integrált rendszerrel**. Feladat a régi adatok átkonvertálása, az új program megismerése, használatának megtanulása, a számítógépes kölcsönzés bevezetése, a katalógus és a szolgáltatások megjelenése az interneten. A meglévő olvasóknak és a könyvtárnak kényelmesebbé, költséghatékonyabbá válik az interneten is megoldható szolgáltatás, a távol lévők pedig lehetőséget kapnak egy újabb könyvtár állományához való hozzáférésre.

3. Dokumentumok továbbításához szükséges fejlesztésekkel: az on-line elérés megvalósulása, valamint a **kombinált irodatechnikai eszköz** beállítása együtt a könyvtárközi kölcsönzésben való aktívabb részvételt teszi lehetővé nemcsak kérő, hanem küldő könyvtárként is.

4. A **fogyatékkal élők számára** speciális könyvtári szolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztések történnek: egy indukciós hurkos műszer segíti a **hallássérültek** kölcsönzési adminisztrációjának, tájékoztatásának lebonyolítását, egy rádióhullámmal működő FM rendszerű mobil eszköz, a **projektor**, a **digitális tábla**, a pendrive-ok, 2 modern számítógép pedig az informatikai, használói képzésbe, könyvtári órákba való integrálásukat, illetve a tanulók egyéni fejlesztését. Az intézmény az Alapító okirata szerint ellát sajátos nevelési igényű tanulókat, melyek között hallássérült gyermek is van.

Jó a kapcsolat a szomszédos Nyitott Ház Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet csoportjaival is, havi rendszerességgel látogatják a könyvtárat a különböző fogyatékkal élő gyerekek. A közöttük lévő hallássérülteknek is minőségi javulást nyújtanak az új eszközök.

5. Az esélyegyenlőség jegyében a könyvtár vállalja az **időskorúak informatikai képzését**, e téren való lemaradásuk csökkentését, integrálásukat az információs társadalom polgárai közé. A SINOSZ helyi szervezete segíti a projekt megvalósítását, a felnőtt hallássérültek részvételét az informatikai képzésben.

A projekt megvalósításában részt vesz 1 gyógypedagógus, aki *szurdopedagógiai* végzettséggel is bír; 2 könyvtáros; 1 számítástechnikus; a projektmenedzser kulturális menedzser és felsőfokú számítástechnikai programozó végzettséggel, s a gazdasági vezető.

A szerződéskötésre 2009. augusztusban, az informatikai eszközök beszerzésére 2009. november-decemberben, a Textlib integrált könyvtári rendszer megrendelésére 2010. márciusban került sor. Ugyanekkor **az intézmény saját erőforrásból jelentős felújítást hajtott végre**. A több mint 20 éves padlószőnyeg helyére parketta került, az ablakokra pedig új sötétítő függönyök. Új kanapéval, kölcsönző pulttal, barátságosabban elrendezett gyerek résszel csinosodott, s új informatikai rész kialakításával gazdagodott a könyvtár.

A pályázatban vállalt beszerzéseket, tevékenységeket 2010 végéig meg kell valósítani, s további 5 évig fenntartani.

Egy kisebb könyvtár számára nagy előrelépési lehetőséget jelent ez a pályázat, számtalan beruházás nélkül nem valósulhatott volna meg.

Czirákyné Tóth Edit

KISTELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS HELYZETE ÉS JÖVŐKÉPE¹

Szakmai konferencia a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

2010. március 5-én a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban szakmai tanácskozást rendeztek a Zalaegerszegi Körzeti Könyvtár megalapításának 60. évfordulója alkalmából.

A „Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe” címmel megtartott rendezvényen előadásokat hallgathattak az érdeklődők, valamint az olvasóteremben elhelyezett kiállítást is megtekinthették.

A rendezvényen megjelent a fenntartó megyei önkormányzat képviselőjében *Bánfalvi Péter*, a művelődési és sportosztály vezetője, valamint *Bresztyenszki Beáta* referens. A zalaegerszegi önkormányzatot *Velkey Péter* osztályvezető képviselte. Jelen voltak a többcélú kistérségi társulások munkaszervezetei részéről *Gergely János* (Zalaszentgrót) és *Horváthné Németh Zsuzsa* (Pacsá) közművelődési referensek.

A intézmény meghívta az évfordulás rendezvényre a megye könyvtári ellátásában szerepet vállaló könyvtárak korábbi és jelenlegi vezetőit, munkatársait, valamint a szomszédos megyék könyvtárainak képviselőit: Somogyból *Varga Róbert* igazgató, Vas megyéből *Némethné Takács Hajnalka* főtanácsos vett részt a szakmai konferencián.

A rendezvényt *Kiss Gábor*, a vendéglátó megyei könyvtár igazgatója nyitotta meg. Méltatta az eltelt hatvan évet, majd gyertyát gyújtott azoknak a könyvtárosoknak az emlékére, akik időközben eltávoztak közülünk. Ezután felkérte *Bangó Bélát*, hogy mondjon rövid köszöntőt.

Bangó Béla - aki a hatvan évvel ezelőtti megalakulás után egy ideig a zalaegerszegi körzeti könyvtárat vezette, később a megyei könyvtár igazgatóhelyettese, végül nyugdíjas munkatársa lett, s összesen 55 évet töltött el a könyvek és az olvasók szolgálatában – személyes élményeit is felelevenítve emlékezett vissza az elmúlt évtizedek fontosabb eseményeire.

Ezután következett a szakmai program. Elsőként *Fehér Miklós*, a Könyvtári Intézet munkatársa tartott igen szuggesztív előadást „XXI. századi könyvtári ellátás” címmel, amelyben kitért többek között a könyvtárak egyedülálló küldetésére és az internet uralta világban betöltött szerepére, a mozgókönyvtári szolgáltatások új lehetőségeire.

Sebestyénné Horváth Margit, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa történetiségében mutatta be az elmúlt 60 év könyvtári ellátását. Kiemelte, hogy Zala megyében, ahol magas a kistelepülések száma, olyan ellátási forma a leginkább célravezető, ahol a nagy könyvtárak (a városi könyvtárak és a megyei könyvtár) vállalják a falvak könyvtárainak ellátását, és ehhez széles körű együttműködést alakítanak ki. Azt is hangsúlyozta, hogy a könyvtári ellátás módja mindig követte a közigazgatási rendszer változásait, de legeredményesebbnek a cserélődő letéteken alapuló megoldások mutatkoztak. A történeti áttekintés rámutatott arra is, hogy a megyei könyvtár - illetve jogelődje a körzeti könyvtár - minden időszakban meghatározó szerepet töltött be a megye könyvtári ellátásának megszervezésében és

¹ Megjelent: Könyvtári levelező/lap, 2010. 4. sz. 21-22. p.

működtetésében. Voltak időszakok, amikor aktívan részt vett a községek dokumentum ellátásában, míg máskor inkább a koordinálás, a hálózati központi feladat ellátása volt rá jellemző. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár jelenleg a törvényben előírt nyilvános és megyei könyvtári feladatai mellett 30 település mozgókönyvtári ellátását végzi, emellett több közös, megyei projektet is irányít – figyelemreméltó, hogy az elnyert TIOP és a TÁMOP nagyprojektek konzorciumi résztvevői szinte teljes mértékben megegyeznek a kistéleplési ellátást végző könyvtárakkal.

A program következő részében megszólaltak mindazoknak a könyvtáraknak a képviselői, amelyek a megyében részt vesznek a kistéleplések mozgókönyvtári ellátásában. Elsőként *Nitsch Erzsébet*, a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár igazgatója mutatta be intézménye területi szolgáltatásait, amelyet a Göcsej szívében található községek számára végeznek már 1984 óta. *Bonnyai Ágnes* könyvtáros a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár 1977 óta folytatott, jelenleg 4 kistérségre kiterjedő szolgáltatásaival ismertette meg. *Czupi Gyula* igazgató a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár elektronikus szolgáltató rendszerének, a NagyKar-nak legfontosabb jellemzőit tárta a hallgatóság elé. *Dömök József* igazgató a szintén 60. születésnapját ünneplő letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár kiteljesedő kistérségi tevékenységéről beszélt. *Német Józsefné* igazgató a lenti városi könyvtár 50 - igen apró és igen hátrányos helyzetű - településen folytatott sokrétű munkáját ismertette. *Takácsné Nagy Ilona* a hévízi Gróf I. Festetics György városi könyvtár munkatársa a legkisebb zalai kistérségben elindított ellátásról és szolgáltatásokról adott tájékoztatást.

A szakmai program zárásaként Kiss Gábor elmondta, hogy két év múlva – amikor a megyei könyvtár megalakulásának 60. évfordulójára kerül sor – az intézmény egy könyvtártörténeti kötetet szeretne megjelentetni, amely bemutatja az intézmény sokoldalú tevékenységét, szakmai munkáját, s ezzel együtt a megyei könyvtári ellátás változásait is. Ehhez kérte mindenkinek a segítségét, aki részese volt ennek a munkának az elmúlt évtizedekben.

Sebestyénne Horváth Margit

KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS ZALA MEGYÉBEN – 1950-2010¹

A mai évforduló lehetőséget ad egy kis visszatekintésre. Előadásomban felvázolom az elmúlt 60 év könyvtári ellátásának jelentős korszakait. Ezeket áttekintve érdemes megfogalmazni, mi volt az egyes ellátási formák sikerességének, vagy éppen a kudarcának az oka, hiszen a jó megoldásokat akár átvehetjük, vagy továbbfejleszthetjük, a gazdaságtalan, szakmailag hibás lépéseket azonban minden-

képpen el kell kerülnünk. Így tudunk egyre eredményesebbek lenni a korszerű könyvtári rendszer kialakításában.

A történeti áttekintés során részletesebben szólok a kezdetekről, hiszen a szakmai napunkon ezt ünnepeljük. Szintén bővebben teszek említést a jelenlegi könyvtári szolgáltatási rendszerről. Külön kiemelem a Deák Ferenc Megyei Könyvtár feladatait, szolgáltatásait.

1950. március 5-től – a megyei könyvtár jogelődjének számító körzeti könyvtárnak a megalakulásától - számíthatjuk a Zala megyei könyvtári hálózat kialakulását. Ettől az időponttól kezdve nagy intenzitással fejlődött a könyvtári ellátás, különösen a kisebb településeken jelentett ez nagy változást.

A körzeti könyvtárak megalakulása mindenképpen egy fontos időszak volt: a könyvtári rendszer kiépítésének kezdete. Tudjuk, hogy a körzeti könyvtárakat azzal a céllal hozták létre, hogy a községi könyvtári ellátást megszervezzék. Felismerték, hogy a szolgáltatást közelebb kell vinni az emberekhez. Ha a község vezetése vállalta a könyvtár működtetését, megszervezték a helyi könyvtárat; folyamatosan bővítették az állományt, állandó kapcsolattartással segítették a kistelepülések könyvtári ellátását.

A körzeti könyvtárakat központi kezdeményezésre szervezték meg a megyékben. Elsősorban városokban hozták létre őket, 1949-ben 10, 1950-ben 22 körzeti könyvtár működött az országban; ezek még nem voltak a hagyományos értelemben vett könyvtárak. Lényegében a Népkönyvtári Központ fiókjaiként működtek, és ellátták a megyei hálózati központ feladatait is: községi könyvtárakat létesítettek, valamint a központból érkezett könyvcsomagokat feldolgozták és kiszállították a településekre. Igaz, hogy ahol nem volt városi könyvtár, kölcsönöztek is a helyi lakosság számára.

Zalaegerszegen ünnepélyes keretek között avatták fel az országban tizenegyedikként megalakuló körzeti könyvtárat 15 ezer kötetes állománnyal. Az alapítással egy időben, 25 községben előre telepített 150 kötetes népkönyvtárak is létrejöttek. A két könyvtáros munkatárs 1950 végéig további 64 új népkönyvtárat szervezett.

A megye második körzeti könyvtára 1951. május 1-én nyílt meg Nagykanizsán. Ettől kezdve a nagykanizsai és letenyei járást a nagykanizsai, a lenti, zalaszentgróti és

¹ Elhangzott a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 2010. március 5-én „A Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe” címmel megrendezett szakmai napon.

zalaegerszegi járást a zalaegerszegi körzeti könyvtár látta el. 1951 végéig már 167, a következő évben 212 népkönyvtár ellátásáról gondoskodtak, amelyhez segítséget jelentett a Népművelési Minisztériumtól kapott egy-egy Csepel motorkerékpár is. A falvak ellátása mellett a helyi városi könyvtárak állományát is bővítették.

Fontos megemlíteni, hogy ez egy olyan központosított rendszer volt, amelyben a feladattal megbízott könyvtárosok képzésével, továbbképzésével is foglalkoztak. Munkájukat útmutatók segítették, tanfolyamokat szerveztek számukra. Az elmúlt évtizedekben a szakmában számos kiemelkedő szerepet betöltő személyiség ekkor kezdte a könyvtári pályát.

Ki kell emelni azt is, hogy a körzeti könyvtárosoknak kultúraközvetítő és olvasásnépszerűsítő szerepe is volt: könyvismertetéseket, olvasóköroket, kiállításokat szerveztek. Munkájukat azonban természetesen meghatározta a kor ideológiája.

Bangó Béla is sokat mesélt arról, hogy a könyvszállítmányokat, rendezvényeket milyen nagy érdeklődés kísérte. Ekkor még nem volt televízió, napilap, folyóirat sem. A villanyt is ekkoriban vezették be a falvakba.

10 éve, amikor a körzeti könyvtárak megalakulásának 50. évfordulója alkalmából Tóth Gyula volt a vendégünk - előadásában beszámolt a témában történt kutatásairól. Elmondta, hogy a körzeti könyvtárak létrehozásában az alapelképzelések helyesek voltak, a kivitelezésbe csúsztak hibák. Nem volt elég pénz a fejlesztésre, nem volt elég könyvtáros, nem volt elég jármű a szállításhoz, nagyon kicsi könyvállományok jelentettek kínálatot. A könyvek cseréje sem jött létre mindenütt, és ahol volt, ott is elmaradt egy idő után.

A körzeti könyvtárak sorsát az 1952-es minisztertanácsi határozat végleg megpecsételte: kimondták, hogy év végéig minden megyében létre kell hozni a megyei tanács intézményeként a *megyei* könyvtárat, 1952-54 között pedig a járási tanácsok intézményeként a járási könyvtárakat. A körzeti könyvtárakat egyesíteni kellett a székhelyen lévő városi könyvtárakkal, ez Zalaegerszegen és Nagykanizsán is megtörtént. A megyei könyvtár Zalaegerszegen 1952 októberében alakult meg, majd 1955 végéig összesen négy járási könyvtár létesült, Nagykanizsán, Letenyén, Lentiben, és Zalaszentgróton.

A megyei és a járási könyvtárak tovább folytatták a könyvtárszervezést a falvakban, valamint a központilag érkező könyveket beletárolták és letétként vitték ki. Az 50-es évek közepén szinte minden faluban volt könyvtár.

Pár évvel később ismét változott az ellátási forma. A községek közel felében 1961-től a tanácsosítással a helyi tanács tulajdonába kerültek a könyvtárak. A kezdeti lelkesedés hatására sok helyen felújították a könyvtárhelyiségeket, kicserélték a bútort - néhány helyen a könyveket már ekkor szabad polcon helyezték el - fejlesztették az állományt. Később azonban nem volt elég pénz a fenntartásra, fűtésre, nem fordítottak kellő figyelmet az állomány fejlesztésére karbantartására. Így hamarosan zsúfolt, poros könyvtárakká váltak.

Ezzel egy időben az egészen kicsi falukat *mozgókönyvtári ellátás* formájában látták el, művelődési autóval járták a vidéket, kölcsönöztek, TIT előadásokat tartottak és filmet vetítettek – de részt vettek a termelőségvetkezetek szervezésben is. Később ezeknek a művelődési autóknak a feladata is megváltozott, egyre inkább a hálózati munka szervezésére, a letéti ellátásra, az állományellenőrzések lebonyolítására, rendezvény szervezésre használták őket.

1968-ban a legkisebb településeken *klubkönyvtárakat* hoztak létre: ezek olyan kis művelődési házak voltak, amelyek könyvtári ellátó pont szerepét is betöltötték. Több

településen a rendszerváltás után is megmaradt ez az elnevezésük. Ugyancsak megérte a rendszerváltást néhány településen a körzeti könyvtár is.

1969-ben kezdődött el a *körzetesítés*, vagyis a nagyobb településeken létrejött a közös tanács, amelyhez a környékbeli kistelepülések is hozzátartoztak (hasonlóan, mint a mai körjegyzőségek esetében). Ez a közigazgatási változás kihatott a települési könyvtári ellátásra is. A kiskörzeti központban függetlenített könyvtáros dolgozott, és feladata volt a helyi könyvtári ellátás mellett a körzethez tartozó kisközségek letéti ellátása is. Így azok a körzeti központ fiókkönyvtáraként működtek.

A korábbi járási letéteket és községi tanácsi tulajdonú állományokat át kellett leltározni a körzeti könyvtár állományába. A munkát a megyei könyvtár és a járási könyvtárból városivá váló könyvtárak munkatársai végezték el a 1970-es évek elején.

A 70-es évek második felében ismét egy új ellátási forma alakult ki - az *ellátórendszer* - amely a leghosszabb ideig működött, túlélve a rendszerváltást is. Néhány településen Zalában még ma is ez jellemző szolgáltatási forma.

A városi könyvtárak - amelyek a megyei megbízás alapján végezték a városkörnyék könyvtári ellátását – megállapodást kötöttek a községekkel, mely szerint elvállalták a könyvbeszerzést, leltározást és kiszállítást, valamint a szakmai segítségnyújtást. Az ellátórendszer a letéti ellátás korszerűbb változata volt, hiszen a törzsanyagon kívül a könyveket *cserélték* a falvak között. A költségeket a községek viselték, befizetésük arányában kapták a szolgáltatást, de a cserék és a kedvezményes vásárlások miatt a befizetett összeg értékének többszöröséhez jutottak hozzá.

A megyében elsőként a nagykanizsai városi könyvtár kezdte el az ellátórendszer megszervezését 1976-ban. A keszthelyi városi könyvtár, amely akkor még Veszprém megyéhez tartozott, 1977-ben építette ki ellátórendszerét. 1979-ben kerültek vissza Zala megyéhez, ekkor a zalaszentgróti járás községeinek ellátását is felvállalták. A 80-as évek elején a lenti könyvtár, majd 1986-ban a zalaegerszegi városi könyvtár is megszervezte ellátórendszerét. A zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár esetében azonban ezt megelőzte az a két évig tartó munka, amíg a megyei könyvtár átadta a zalaegerszegi járás 61 településének ellátását a városi könyvtárnak.

Az ellátórendszer hosszú ideig sikeres ellátási forma volt a megyében. A legtöbb község valamelyik ellátórendszerhez tartozva biztosította a könyvtári szolgáltatást a lakosság számára.

A letenyei körzetben nem jött létre ugyan ellátórendszer, de a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár magas színvonalon végezte a hálózati munkát, több településnek szerzeményeztek is.

Szintén a 70-es és 80-as években vált jellemzővé a községi könyvtárak integrációja a művelődési házzal, vagy az iskolával. Az ún. kettős funkciójú könyvtárak együtt látták el a községi és iskolai könyvtári feladatokat. Új intézménytípus is létrejött - az ÁMK - amely ötvözi mindhárom feladatot, közművelődési intézmény, iskola és könyvtár is.

A rendszerváltáskor az ellátórendszerek, a kiskörzeti ellátás, önálló könyvtárak, klubkönyvtárak, többfunkciós és többcélú intézmények egyaránt megtalálhatók voltak a megyében.

A 90-es évek elején a megalakuló önkormányzatokra erős önállósodás volt jellemző. A korábban kiskörzetekhez tartozó volt társközségek minden együttműködéstől elzárkóztak, ami megnehezítette a hálózatgondozói és ellátórendszer további működtetését. Problémát jelentett az is, hogy a városi könyvtárak számára nem volt kötelező a területi feladatok ellátása.

Ezért volt nagy jelentőségű az az 1992-ben kötött együttműködési megállapodás, amely garantálta a korábban kialakult könyvtári ellátás további működtetését, a megyei közgyűlés pedig vállalta a finanszírozását.

Így megmaradt az önálló községi könyvtárak szakmai segítése céljából a nagykanizsai, a keszthelyi, a lenti, a zalaegerszegi, a letenyei városi könyvtár és a megyei könyvtár hálózatgondozó tevékenysége, és tovább működtek az ellátórendszerek is. A kialakult megyei könyvtárellátási rendszer működését a Deák Ferenc Megyei Könyvtár koordinálta. Ennek eredményeként minden kistélepülés valamelyik városi könyvtár szakmai gondozásába került. Volt kihez fordulniuk, ha segítségre volt szükségük, akár a statisztikai adatszolgáltatás elkészítésekor, állományellenőrzéskor, rendezvény-szervezéskor, pályázatírás alkalmával stb. 13 évig ebben a formában folyt a települések könyvtári ellátása Zalában.

Több cikk jelent meg erről annak idején a szakmai sajtóban – elsősorban Kiss Gábor tollából – hiszen ez országosan egyedülálló volt.

A színvonalas ellátást azonban finanszírozási gondok nehezítették. A könyvek ára egyre emelkedett, de a gyarapításra fordított összeg stagnált vagy csökkent. A kisebb települések egyre kevésbé voltak képesek önerőből biztosítani a szükséges költségeket. Csak azokon a helyeken voltak fejlesztések, ahol sikerült pályázati forráshoz jutni.

Másrészt jogszabályba is ütközött a kialakult rendszer, hiszen a 1997. évi CXL. törvény megjelenése után – amely szabályozta a nyilvános könyvtári ellátást – a könyvtárfenntartást vállaló önkormányzatok alapító okiratot készítettek, amelynek alapján a nyilvános könyvtárak jegyzékére is felkerültek. Ugyanakkor nem voltak meg a legtöbb településen az intézményi feltételek. A könyvtárak a valóságban önkormányzati szakfeladaton működtek, nem volt vezetőjük, nem foglalkoztattak könyvtáros szakembert, nem fejlesztették rendszeresen az állományukat.

Éppen ezért a könyvtáros szakma új megoldásokat keresett a kistélepülések megfelelő színvonalú ellátására. A Könyvtári Szolgáltató Rendszer (KSZR-) a hazai könyvtárügy második stratégiai ciklusának legfontosabb célkitűzése volt, amely paradigmaváltást jelentett a kistélepülések könyvtári ellátásának megoldására.

A koncepció a települési önkormányzatok kötelező törvényi feladatának teljesítésére három utat jelöl meg: *önálló könyvtár* fenntartását, *könyvtári szolgáltatóhely* működtetését, és *könyvtárbusz* szolgáltatást.

Az elképzelés szerint csak azok a könyvtárak maradnak önálló nyilvános könyvtárak, ahol a feltételek biztosítottak. Tehát a kisebb településeken legcélszerűbb könyvtári szolgáltató helyet működtetni (vagy könyvtárbuszos szolgáltatást bevezetni).

A szolgáltatóhelyek mindössze abban különböznek a nyilvános könyvtáraktól, hogy azok nem intézmények, fenntartójuk könyvtári szolgáltatást rendel meg a városi (vagy a megyei) könyvtártól.

A szolgáltatás fontos része a letéti dokumentumellátás, de mellette a szolgáltatók rendezvényeket, internet használói képzéseket szerveznek, rendbeteszik a községi állományokat, elvégzik az állományellenőrzéseket, selejtezéseket stb.

Az új rendszer fenntartása több forrásból finanszírozható: a települések, illetve a megye hozzájárulása mellett állami normatív támogatásból és pályázatokból. A szolgáltató költségvetéséből szintén hozzájárul ehhez, (megyénk esetében a megyei közgyűlés minden évben betervezi a megyei könyvtár költségvetésébe az un. hálózati támogatást).

A KSZR megvalósítása során sok múlik az egyes önkormányzatokon, hiszen nekik kell döntenie arról, hogyan biztosítják a községben a könyvtári szolgáltatást.

Zalában a megye könyvtárosai számára már 2004-től szerveztünk továbbképzéseket az új típusú szerveződés megismertetésére, létrehozására – amit mozgókönyvtári ellátásként nevezett el a szakma - de az átállás csak igen nehezen indult be.

Pedig Zala megye településszerkezete és népessége mindenképpen indokolta volna az új szolgáltatási forma elindítását: a 257 település között 245 község (és 2 nagyközség) van, melyek 87%-ában a népesség száma 1000 fő alatt van.

A késlekedés oka részben a tapasztalatok hiánya, az újtól való félelem volt, másrészt a községek nagy része elégedett volt a két évtizede működő ellátórendszeri ellátással.

A szolgáltatás jogi szabályozottsága ellenére a megyében létrejövő kistérségi társulások is húzódoztak a mozgókönyvtári feladat felvállalásától. Egyedül a nagykanizsai kistérségben vállalták a szolgáltatás elindítását 2004-től, de ott is csak 5 településen – elkészült viszont az egész kistérséget átfogó adatbázis-kezelő rendszer, a NagyKar.

2006 elején végül Zala megyében is felgyorsultak az események, a községek fenntartói egyre inkább elfogadták a könyvtáros szakemberek érveit, és több kistérségi társulás is jelezte, hogy felvenné céljai közé a mozgókönyvtári ellátást. Ettől kezdve egyre inkább ez az ellátási forma vált jellemzővé megyében. A községek közül 2005-ben 5, 2006 végén 144 település rendelte meg a mozgókönyvtári szolgáltatást a megyében, a következő években tovább emelkedett a számuk: 2007 végén 160, 2008 végén 215, 2009 végén 222.

Zala megyében ma már valamennyi kistérség felvette feladatai közé a mozgókönyvtári szolgáltatást. (Legkésőbb a letenyei és zalakarosi kistérség.) Vannak kistérségek (nagykanizsai, keszthelyi, lenti, letenyei, hévízi, zalakarosi), ahol csak egy szolgáltató könyvtár látja el a településeket, néhány kistérségben (zalaegerszegi, zalaszentgróti) két szolgáltató könyvtár van, a pacsai térségben azonban négy szolgáltató, mivel mindegyik település ragaszkodott a korábbi ellátó könyvtárához.

Ma már szinte valamennyi településen van könyvtár, vagy szolgáltató pont. A Zala megyei Könyvtári Szolgáltató Rendszer egyre inkább lehetővé teszi, hogy a városokban és a legkisebb községben élő lakosság ugyanolyan minőségű könyvtári szolgáltatást vegyen igénybe a lakóhelyén.

E rövid történeti áttekintésből jól látható, hogy egy olyan megyében, ahol magas a kistelepülések száma, mindenképpen olyan ellátási forma a legeredményesebb, ahol *a nagy könyvtárak* (a városi könyvtárak és a megyei könyvtár) *vállalják a falvak könyvtárainak ellátását*, és ehhez széles körű együttműködést alakítanak ki.

Az is észrevehető, hogy a könyvtári ellátás formája mindig *követe a közigazgatási rendszer változásait*. Előfordult, hogy a rendszer ki sem tudott épülni igazán, máris egy új formával kísérleteztek.

Az egyes korszakok könyvtári ellátásában *voltak hasonlóságok*. A mozgókönyvtári ellátás bizonyos szempontból a letéti ellátás, és még inkább az ellátórendszerek továbbfejlesztésének tekinthető, de a többoldalú szerződésekkel szabályozottabb, jogilag rendezte a községi könyvtárak státusát, és a rendszerbe beépült egy központi normatív finanszírozás is.

A megyei könyvtár - illetve jogelődje a körzeti könyvtár - minden időszakban meghatározó szerepet töltött be a megye könyvtári ellátásának megszervezésében és működtetésében. Voltak időszakok, amikor aktívan részt vett a községek dokumentum ellátásában, míg máskor inkább a koordinálás, a hálózati központi feladat ellátása volt jellemző.

Napjainkban a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kettős feladatot lát el, egyrészt végzi a törvény által is megszabott megyei feladatait, így a statisztikai adatszolgáltatás megszervezését, a könyvtárak együttműködésének szervezését, szaktanácsadó tevékenységet, a helyismereti munkát. Az intézmény vállalja többek között különböző megyei projektek irányítását, továbbképzések szervezését, szakmai kiadványok készítését.

Ellátókönyvtárként 30 szolgáltató hely számára nyújt mozgókönyvtári szolgáltatást 3 kistérségben. Ehhez együttműködik a fenntartó önkormányzatokkal, a zalaegerszegi, a zalaszentgróti és a pacsai kistérségi társulásokkal, valamint a térségben szolgáltató más könyvtárakkal.

A dokumentumellátás terén a könyvek mellett nagy hangsúlyt fektetünk a nem hagyományos dokumentumok és a kurrens időszaki kiadványok beszerzésére is, hiszen ezek népszerűek a szolgáltatóhelyeken. A falvak között a dokumentumokat cseréljük is. A beszerzéseknél figyelembe vesszük a települések kéréseit. Azokat a kiadványokat, amelyeket mozgókönyvtári letétként nem tudunk biztosítani, könyvtárközi kölcsönzéssel adjuk át a szolgáltatóhelyek részére.

További szolgáltatásként elsőként a mozgókönyvtári honlapunkat említeném, amelyen a felhasználók mindig friss információkat találnak a mozgókönyvtári ellátásról. Ezen kívül hírlevelet is megjelentetünk.

A községek állományának rendbetételét tervszerűen végezzük. Mindezzel szeretnénk előkészíteni a szolgáltatóhelyek saját állományának rögzítését az elektronikus katalógusban.

Már harmadik éve tartunk 20 órás internethasználói tanfolyamokat is a községekben, amely elsősorban a középkorú és idős korosztály körében népszerű.

A felsorolásból nem maradhatnak ki a községekben szervezett programok és a községi könyvtárosok rendszeres képzése sem.

A mozgókönyvtári szolgáltatás bevezetésének - tapasztalataink szerint – sok pozitív eredménye volt, hiszen megújultak a szolgáltatóhelyek, javult a technikai ellátottság (ma már szinte minden helyszínen van széles sávú internet), közösségi élet alakult ki, szívesebben járnak a szolgáltatóhelyekre az emberek, mert folyamatosan bővül a kurrens irodalom.

Ha összehasonlítunk néhány 2005. évi és 2008. évi statisztikai adatot, a következő eredmények szembetűnőek:

A könyvtári alapterület nagysága 25%-kal emelkedett. A dokumentumkínálat a hatszorosára nőtt (elsősorban a cserék miatt), ezen felül a kurrens időszaki kiadványok száma közel ötszöröse a 2005. évinek. A községi könyvtárakban megtalálható számítógépek száma is szinte megduplázódott. A helyben lévő állomány nem növekedett, mivel a szolgáltató könyvtárak nagymértékben megtisztították a községi állományokat az elavult és elhasználódott dokumentumoktól.

A regisztrált használók és a kölcsönzések száma szintén nem mutat emelkedést, viszont a személyes látogatások száma 27%-kal, a helyben használat 211%-kal növekedett.

Mindezt több fontos tényező segítette elő: így az együttműködés a fenntartó önkormányzatokkal és a kistérségi munkaszervezetekkel; a jól működő és rendszeres kapcsolattartás a települések kölcsönző könyvtárosaival, a feladatok megtervezése és következetes megvalósítása; a szolgáltatás anyagi finanszírozásának biztosítása.

Megyei központi szerepéből adódóan a megyei könyvtár mindig figyelte a lehetőségeket - és élt is azokkal - amelyek segítették a könyvtári ellátás

MŰHELY

továbbfejlesztését. A pályázati lehetőségek révén évek óta szervezi a megyei rendezvényeket – melyek közül ki kell emelni az Őszi Könyvtári Napokat – továbbképzéseket, internet használó tanfolyamokat, használói elégedettség mérést stb.

Napjainkban két sikeres Európai Unió pályázat (a TIOP-1.2.3-08/1 és a TÁMOP-3.2.4-08/1) segíti a megye könyvtárainak infrastruktúrafejlesztését, ezen belül a számítógépes háttér, az elektronikus katalógus és a könyvtári honlapok fejlesztését, olvasásnépszerűsítő rendezvények szervezését, szakemberek képzését stb. Mindez úgy valósul meg, hogy a városi könyvtárak mellett a kis könyvtárakat is bekapcsoljuk a fejlesztésekbe. Például a TEXTLIB kistérségi modul megvásárlásával tervezzük a mozgókönyvtári szolgáltató helyek elektronikus katalógusának elkészítését. A Zalai Tudástár néven egy megyei könyvtári portált hozunk létre.

Mostanában sokat foglalkoztatja intézményünk– és a megye más ellátó könyvtárait is – *a mozgókönyvtári szolgáltatás jövője*. Az évek során a normatív támogatás összege folyamatosan csökkent. Bizonytalanságot okoz, hogy a támogatás felhasználása a társulás döntésén múlik, szabadon átcsoportosítható más feladatokra is. A működésre és dokumentum beszerzésre fordítható keret egyre kevesebb.

De azért mi remélni tudjuk a jobb jövőt...

Sebestyénne Horváth Margit

GÖCSEJ SZÍVÉBEN¹

A JAVK, mint 50 község könyvtári szolgáltatója

VISSZATEKINTÉS

„A zalaegerszegi ellátórendszer ma az egyik legnagyobb komplex típusú vidéki könyv és könyvtárellátó társulás; 49 „beltaján” kívül még 17 település könyvtárának módszertani gondozását végzi. Munkája az állománygyarapításon és a folyamatos cseréken túl kiterjed az épületek rendben tartására, pályázatok készítésére, fejlesztésekre, rendezvények szervezésére – vagyis teljes szolgáltatást nyújt. Tevékenysége csaknem teljesen gépesített, saját fejlesztésű programmal dolgozik...”

A 10 éves jubileumra készült emlékkönyv előszavát idézem, Kiss Gábor mondatai ezek.

A fejlődés állomásai:

1981 – a VMK épületébe költöző, kibővült JAVK lelkes, fiatal csapata elsőként a városkörnyéki és peremkerületi fiókok hálózatát építette ki. Majd 4 városkörnyéki tanácsi körzet 19 könyvtárának hálózati gondozását vette át a megyei könyvtártól.

1986 – Zalaegerszeg Város Tanácsa 2/1985. sz. határozata a városi könyvtár feladatává tette a városkörnyéki települések könyvtárainak gondozását – ez a lépés indította el a zalaegerszegi központi ellátórendszert. 27 községgel kötöttek elsőként szerződést. Könyvtáranként évente 170-220 db új bővítés, amely a cserékkel megsokszorozható. A közös beszerzés és feldolgozás mentesíti a községi könyvtárosokat a szaktudást igénylő feladatok alól. Erőiket a helyi ismeretség alapján az olvasók megszerzésére, rendezvények szervezésére, a szolgáltatások népszerűsítésére tudják összpontosítani.

A dokumentum beszerzést a községek befizetései alapozták meg.

Az ellátórendszer tagjainak száma fokozatosan nőtt 27-ről 56-ra az 1990-ig tartó időszakban.

1991-től az önkormányzatok megalakulása új helyzetet teremtett: megszűnés, bezárás, kisebb helyiségbe költözés, kilépés akadályozta a könyvtári ellátást.

Az ellátórendszert új alapokra helyezte a Zala Megyei Önkormányzat működési támogatása. A községek is partnerek voltak, 47 település vett részt a közös munkában. Rajtuk kívül 17 önállóan szerzeményező tartozott a körbe. 3 nem működött, 8 nem gyarapított, több településen (pl. Gomboszeg, Ormándlak, Boncodfölde, Sárhida) nem is működött könyvtár.

Az alábbi pályázatok segítették az ellátást a 90-es évektől:

Az UNICEF Magyar Nemzeti Bizottsága „Ablak a világra” címmel hirdetett pályázatot a kistelepülési iskolák könyvtárainak megsegítésére. Célja az esélykülönbségek csökkentése a továbbtanuláskor. 8 zalai település részesült az 50000,- Ft-os könyvcsomagból, köztük Nagykapornak, Nemesapáti, Salomvár.

A Pro Renovanda Cultura Hungariae „Kistelepülések könyvtáraiért” szakalapítványa szintén a könyvbeszerzést támogatta, 7 település részesült belőle az 1995-1996. években.

A Könyvtárpártoló Önkormányzat – 12 településen hozott sikert és támogatást.

¹ Elhangzott a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 2010. március 5-én a „Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe” címmel rendezett szakmai tanácskozáson

A Fókuszban a könyvtár – NKA pályázat célzottan az ellátó rendszerek fejlesztésére szolgált.

Berendezés korszerűsítésére az NKA-hoz, a Soros Alapítványhoz lehetett pályázni, kiemelendő a NKÖM – Korszerű könyvtárakkal az Európai Unióba c. pályázati lehetősége.

A könyvtári törvény megjelenését követően, 1998-tól indult a könyvtárak informatikai fejlesztése – telematikai pályázatok révén számítógépeket, internet előfizetést lehetett beszerezni.

A Teleház-mozgalom némiképp a könyvtári hálózat fejlesztésével párhuzamosan jelentette a vidék informatikai felzárkóztatását.

Az érdekeltségnövelő támogatás 2003-tól segítette a dokumentumok beszerzését.

A nyilvános könyvtárak jegyzékére való felkerülés érdekében sok helyütt kellett Alapító Okiratot készíteni, amelyhez a szakmai segítséget módszertanos kollégáink adták.

Az ellátás megvalósítását könyvtári gépkocsi beszerzése és pályázati úton történő cseréje segítette.

Az ellátórendszer 20 éves fennállása alatt a könyvszekrények helyett szabadpolcok, a nehezen fűthető, szűk terek, porosodó könyvek helyett modern könyvtári terek alakultak.

A könyvtárosi teendőket többségében képzetlen, részmunkaidős, több más feladatot is ellátó önkormányzati alkalmazottak végezték, személyük gyakran cserélődött. Ezért kiemelt feladat volt a betanításon túl az alapfokú könyvtárosi tanfolyamok szervezése több alkalommal is.

Az „Összefogás a könyvtárakért” országos programok keretében már 1995-ben „Fenntartók és könyvtárak” címmel rendeztek tanácskozást, ahova meghívták az önkormányzatok vezetőit is.

Az őszi szakmai nap hagyománya azóta is élő, a továbbképzési fórumok az egyre magasabb szintű könyvtári ellátáshoz szükséges készségek fejlesztését is szolgálják.

A községi könyvtárosok áldozatkész munkájának elismerése érdekében Major Árpád igazgató 2006-ban megalapította az Olvasóinkért-díjat. Minden évben a két egerszegi könyvtár vezetése közös döntése alapján az a községi könyvtáros kaphatja meg, aki hosszú évek eredményes könyvtárosi tevékenységével büszkélkedhet. A díjat Major Árpád nyugalomba vonulása óta a JAVK Olvasóinkért Könyvtári Alapítványa gondozza.

JELEN

A jelenleg folyó mozgókönyvtári ellátásról elmondható, hogy szerves folytatása az ellátórendszeri munkának.

A mozgókönyvtári ellátás 2007 óta működik, a községek folyamatosan ismerték fel a benne rejlő fejlődési lehetőséget és mondtak le könyvtáraik jogi önállóságáról.

2008-tól 50 község 23831 lakója részére szolgáltat könyvtárunk, évente közel 7000 db dokumentummal bővül az ellátás, több mint 16 M Ft értékben.

Az ellátandó lakosság 12,5%-a tagja valamely szolgáltató helynek, a használat adatai pedig azt mutatják: az olvasók érdeklődnek az új dokumentumok és az internetezési lehetőség iránt.

A korábbi ellátórendszeri és saját állománnyal együtt több mint 156 ezer dokumentumból válogathatnak, a folyamatos selejtezés és állománykivonás ellenére megfelelő ez a választék.

A községek többsége 1000 fő alatti, az évente kivitt dokumentumok száma átlag 180 db.

Folyóiratok, hangoskönyvek, CD-k, DVD-k, CD-ROM-ok növelik a választékot, jelentik az új információhordozók jelenlétét, képviselik az új igényeket.

Az 50 település ellátása 13 bővítési körben zajlik, ahol az egy körbe tartozó községek egymás közelségében, gyakran közös körjegyzőségekhez tartozva egy nap alatt végig látogathatók. A korábban megszűnt könyvtárak mindegyike újra működik, mert megfelelő körülményeket teremtettek hozzá a községek előljárói. (Pl. Gomboszeg, Boncodföldre)

A szolgáltatásban erős a kötődés a hagyományos formákhoz. Erősíteni kell ezért a használóképzést és a rendezvényeket a helyszíneken, a fogadókészség megteremtését, hogy a könyvtár közösségi színterét minél többen használják ki. Az esélyegyenlőségért, a helyi identitás megőrzéséért a Közkincs programban keretében megvalósuló együttműködésben veszünk részt.

JÖVŐ

A normatíva csökkenése, más célra fordítása a szolgáltatás eddigi eredményeit veszélyezteti. Az érdekvérvényesítés területén vannak tennivalóink, eredményeinket jobban kell tudatosítani a döntéshozókban és a szolgáltatást igénybe vevőkben.

A kistérségi települések könyvtárait, a szolgáltatásainkat bemutató honlap erre szolgál, megvalósítása mind sürgetőbb feladat.

A könyvtárosok, mint partnerek fontos láncszemek. Célunk a kollegialitás erősítése, a képzések során minél többre támaszkodás a könyvtáros ismeretek, internet használat, adatbázisok használata, a TextLib integrált rendszer használata terén.

Erősítenünk kell a kapcsolattartás modern formáit is (e-mail, skype, hírlevél).

A közeljövő legsürgetőbb feladata a *Kistérségi adatbázis* építése – a kistérségi könyvtárak révén a lakosság bekapcsolása a könyvtári rendszer egészébe.

Kulcsszó: az EGYÜTTMŰKÖDÉS. A felvázolt közelmúlt történései is igazolják, a jelen közös pályázati törekvései is erősítik, hogy munkánkat hatékonyan csak együttműködésben végezhetjük, csak így lehetünk sikeresek. Együttműködésben könyvtárunkon belül a kollégáinkkal; a községi könyvtárosokkal és polgármesterekkel és jegyzőkkel, helyi szervezőkkel; a kistérségi munkaszervezet vezetőivel és munkatársaival; a megye többi könyvtárával, vezetőivel, szakembereivel; a megyén kívüli könyvtáros kapcsolatainkkal; a pályázati együttműködéssel a Zalai Tudástár létrehozásában.

Elképzeléseink megvalósítása során magunknak is fejlődünk kell. Jövőképünk a sokoldalú, alkalmazkodni tudó, ismereteit és készségeit folyamatosan megújítani képes, erős elhivatottsággal rendelkező könyvtáros.

A József Attila Városi Könyvtár kistérségi érdekeiben végzett munkája teljes egészében Major Árpád igazgató, Pál Éva tanácsos, hálózatgondozó könyvtáros és több munkatársa hosszú időn át következetesen megvalósított szakmai tevékenységét jelentette.

Köszönet az ellátórendszer 20 éves tevékenységéért, köszönet a mozgókönyvtári keretekre való adaptálásért, amely jelenlegi munkánk alapját képezi.

Nitsch Erzsébet

INTERNET FIESTA A JÓZSEF ATILA VÁROSI KÖNYVTÁRBAN KORHATÁR NÉLKÜL

Internet Fiestára hívta idén is (már a 11. alkalommal) a könyvtárakat az Informatikai és Könyvtári Szövetség és a Nemzeti Kulturális Alap. Az ez évi szlogen a következő volt: Internet a könyvtárban korhatár nélkül! „A 2010. évi Fiesta célja annak bemutatása, hogy az internet segítségével milyen új módszerek, új közösségek, együttműködések hozhatók létre. Az internet gazdagságát, és az azt kiszolgáló technológiák sokrétűségét szeretnénk megismertetni a könyvtárak jelenlegi és leendő használóival.” Az 2010. évi Internet Fiesta kiemelt témakörei voltak:

- A Neten élek
 - A NET közösségépítő szerepe
 - Iwiw, Facebook stb.
- Közzéteszem képeimet
 - Picasa, Facebook
 - Képet szerkesztek (Photoshop, Paint stb), fényképretusálás a Gimpel
- Együtt dolgozom a többiekkel
 - GoogleDocs, stb
- Véleményem van róla
 - Internetes napló
 - Blog
- Web2-es alkalmazások
 - Könyvtárak, infotárak
 - YouTube, Google és Yahoo perszonalizációja
- Az internet társadalmi hatásai. Veszélyek a NET-en!
 - Vírusveszély, adathalászat, spam-ek. Gyerekek veszélyben
 - Védekezés. Mit tehetünk, mit tegyünk?

Továbbá a kérésük az volt, hogy vonjunk be a programjainkba minél több civil szervezetet is és akár oktatási intézményekkel együtt szervezzünk internetet népszerűsítő programokat.

A könyvtári értekezletünk keretében megbeszéltük, hogy idén is, immár 3. alkalommal csatlakozunk ehhez az országos programsorozathoz. Itt vállaltam el, hogy idén is szervezője leszek a Fiestának, amely eddig is nagyon tetszett nekem.

Nagyon jónak és ötletesnek találtuk az országos programsorozatot, amelyhez nagy lelkesedéssel fogtunk hozzá. Az első lépésben figyelembe vettük, mely területeket emelték ki számunkra a szervezők. A paletta nagyon színes volt és sokrétű, pontosan ezért is nehéz volt a témaválasztás. Mi a különböző korosztályokat szerettük volna megcélozni a programjainkkal, ezért ily módon gondolkodva, jutottunk el a végleges témákhoz. Programjainkat szórólapokon, plakát formájában népszerűsítettük és a sajtót is tájékoztattuk mindezekről.

Minden évben regisztrációval kezdődik ez a programsorozat, és most sem volt ez másképp.

Valamennyi programunkat időpontok szerint fel kellett vinni az Internet Fiesta 2010 honlapjára, azzal a céllal, hogy más könyvtárak is tudjanak tájékozódni, informálódni a könyvtárunkban zajló „fiestás-programokról”.

Programjaink ismertetése:

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy NET-V@RÁZSLÓ címmel indítottunk foglalkozásokat gyerekeknek. Két korosztályra osztottuk őket és külön programot találtunk ki nekik. Ki lehet a NET-V@RÁZSLÓ? –ezt kellett kitalálni az óra végére. A foglalkozásokon kiderítettük együtt a rejtélyt, hogy ki is lehet net-varázsló, s mindezt egy kis játék formájában bevezettük és óra végén lezártuk. A kicsikkel az egyszerű volt.hu oldalon kalandoztunk, míg a nagyobbakkal felfedeztünk olyan könyveket, amelyek internetes linkekkel vannak kiegészítve és ezeket kerestük meg a Net-en. Nagyon jó volt látni, hogy a gyerekek mennyire érdeklődnek az új dolgok iránt. A gyermekeknek szóló programjainkat nemcsak a könyvtárban látogathatták a gyerekek foglalkozások keretében, hanem az előző évi próbálkozásunk eredményességén felbuzdulva (amely az Öveges ÁMK-ban volt) az Izsák ÁMK 1-4. osztályosainak az informatikai teremben, az Öveges ÁMK 1-4. osztályos tanulóinak az iskolai könyvtárban tartottunk ilyen foglalkozásokat.

Nagyon örültünk, hogy ezek az iskolák partnerek voltak ennek a programnak a lebonyolításában, és maximális segítségnyújtásuknak is köszönhető volt a siker. Itt szeretném megemlíteni, hogy megfelelő technika nélkül elképzelhetetlen lenne egy ilyen internetes foglalkozást megvalósítani. Ugyanakkor azzal is tisztában van mindenki, hogy a mai gyerekek számára, akik szinte a számítógépen nőnek fel, már komoly kihívást jelent lefoglalni őket, s olyan témákat, új, érdekes dolgokat összeszedni, ami nem csupán a játékra, szórakozásra vonatkozik, hiszen a legtöbb gyerek ezért használja az internetet. Nem is beszélve, arról, hogy az iskolában tananyagként már minden gyermek tanul informatikát, s ebben már az internettel is komolyan ismerkednek.

A gyermekekhez kapcsolódik még a NETTUDOR" –TOTÓ. Totót oldhatott meg bárki az Internet Fiesta ideje alatt, akinek kedve volt (8-14 éves korig), ez a könyvtárunk honlapján is megtalálható volt. A nyertesek értékes zsákbamacska jutalmakat kaptak, ezt az Aranypapír Bt. segítségével tudtuk adni, ezért köszönet illeti Őket.

MOBIL-INTERNET címmel szerveztünk előadást középiskolások számára, főleg informatika vagy számítástechnika tagozatos osztályoknak. Itt a partnereink a Landorhegyi és Pais Dezső Általános Iskola, Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközép- és Szakiskola volt. Témánk a mobil internet volt, tehát az információ elérése új technikai eszközökkel. A Zalaegerszeg-i T-PONT szakemberei voltak segítségünkre a megvalósításban.

Biztonságosan közlekedj a Neten! A Zalaegerszegi Rendőrkapitányság szakembere tartott előadást e témában fiataloknak. Fontosnak tartottuk ezt a témát, hiszen ma már egyre többet hallani a Net-es bűnözésről. Érdekes odafigyelnünk arra, hogy mi is történik a neten velünk, vagy akár gyermekeinkkel. Minél többet tudunk meg az internet veszélyeiről, annál jobban tudjuk, hogy hogyan és miképp kell viselkednünk egy adott helyzetben, szituációban.

Tudásunk forrásai. Könyv-, könyvtár- és internethasználati vetélkedő volt középiskolás diákoknak.

WEB-KALANDTÚRA. Hasznos és érdekes weboldalak kerültek bemutatásra. Érdekessége a kalandtúrának, hogy a könyvtárosok készültek fel egy-egy, általuk legjobban ismert internetes témakörből, és ezt mutatták be az érdeklődőknek. Nagyon jól sikerült. A résztvevőknek webajánló füzetet kedveskedtünk, melyet kollégáimmal együtt gyűjtöttünk egybe, amely teljes mértékben felkerült a honlapunkra, a javk.hu -ra és linkajánlóként elérhető most is.

NET-MOZAIKOK. Salomváron valósult meg ez az előadás, színes, szórakoztató, vidám péntek délutáni fiestára vártuk a település apraját, nagyját. Az Internet Fiesta már évek óta azon fáradozik, hogy közelebb hozza a könyvtárakat egymáshoz, ebbe a vérkeringésbe szeretné bevonni a vidéki könyvtárakat is, illetve a Fiesta ideje alatt nagy hangsúlyt kell hogy kapjanak azok az események, amelyek a hátrányos helyzetű embereknek szólnak. A települések lakóinak többet lehet nyújtani akár azáltal is, hogy egy-egy ilyen alkalommal olyan információkhoz juttatjuk őket, amit ők egyébként nehezen vagy egyáltalán nem tudnának elérni. Három munkatársunk vállalkozott erre a feladatra, melyet sikeresen végre is hajtottak.

"Idősebbek is e-lkezdhettek". Az Internet világa: idősebbek ismerkedtek a világhálóval. Nagyon népszerű az internet az idősebbek körében is. Örülünk neki, hogy olyan sok ember érdeklődött eziránt. A Zalai Hírlapban olvashattunk erről az eseményről.

Neten élünk!?! Reggel, délben, este NET! Előadások formájában ismerkedhettek az Információs Szupersztráda rejtelseivel Becsvölgyén és Csonkahegyháton. A könyvtárügy küldetése: mindenki számára lehetővé tenni az információhoz és dokumentumokhoz való szabad hozzáférést, tehát itt az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében jött létre a program, két kollégánónk fáradozásai révén.

Tudj meg róla többet! Az információs szupersztráda kialakulása, terjedése címmel kiállítást készítettünk az Internettel foglalkozó dokumentumokból. A kiállítást két hétig láthatták az érdeklődők. A figyelemfelkeltés olyan jól sikerült, hogy már a kiállítás első

napján többen jelezték, hogy szeretnék kikölcsönözni azokat könyveket, amelyeket a tárlóban láttak.

Miután lezajlanak minden évben a programok, az Internet Fiesta szervezői „Zárókonferenciára” hívják a programban résztvevő könyvtárak képviselőit.

Az idei évben nagy megtiszteltetés ért bennünket. Fodor Péter, a szervezőbizottság elnöke, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója kért fel, hogy a zárókonferencián mutassuk be, hogy a mi könyvtárunk milyen programokkal várta a „fiestázni” vágyó olvasóinkat. Felkérésének nagyon örültünk, hiszen csak a legjobbak, a legérdekesebb programokat készítőik kapnak ilyenre meghívást.

A zárókonferencia több meglepetést is tartogatott számunkra. Egyrészt nagyon jó előadásokat. Ungvári Tamás egyetemi tanár az információ keresés csapdájáról szóló előadásában hallhattunk a Net-okrácia kialakulásáról, az internet korlátairól, stb. A befejező mondatát pedig szeretném idézni: „Az internet diktátoraitól annyit kérünk: kegyelmezzetek nekünk”.

A második előadó Rapolyi László volt (egyetemi adjunktus, ELTE), aki az internet társadalmi-és kulturális hatásairól szolt. Lebilincselő előadásában tézisekről, módszertani dolgokról, a tudás reformációjáról, a hálólét formálódásáról tudhattunk meg többet.

A harmadik előadó , Tóth Krisztián (üzletfejlesztési igazgató, AFF Kft) Kicsi a bors, de... című beszédében a mobil megoldások könyvtárak számára témát ismertette. Bemutatta a mobil piacot Magyarországon és amit erről tudni érdemes minden érdekességgel együtt.

Az utolsó előadó Gergely Péter, az on-line szabad lexikont a Wikipédia-t mutatta be.

A zárókonferencián került sor a 2010. évi Internet Fiesta elismeréseinek átadására.

A József Attila Városi Könyvtár is szerepelt az elismert könyvtárak között, akik átvehették az Emléklapot. Nagyon örültünk.

A felkért könyvtárak képes beszámoló formájában ismertethették ezután az Internet Fiesta kiemelkedő eseményeit könyvtárunkban. A következő települések megyei, ill. városi könyvtárai mutatkoztak be: Miskolc, Ózd, Kazincbarcika, Zalaegerszeg, Újszász, Szeged, Bonyhád, Pestlőrinc. Érdekes, szórakoztató, ötletes, tanulságos: ezek a jelzők jutnak eszembe róla , s egy újabb Internet Fiestával lettünk gazdagabbak.

A József Attila Városi Könyvtár 2010 évi statisztikája az Internet Fiestáról:

Programok száma	Létszám	
Összesen	20	944
Célcsoportok szerint		
kölyök	7	476
tini	3	184
felnőtt	0	
nagyi	4	42
minden korosztály	6	22
Típus szerint		
kiállítás	1	80

MŰHELY

internetes játék, vetélkedő	2	135
előadás, beszélgetés	15	680
internetes szolgáltatás bemutatása	0	
egyéb internetes program	2	49
tanfolyam	0	
Témakör szerint		
A Neten élek	3	107
Közzéteszem képeimet	0	
Együtt dolgozom a többiekkel	0	
Véleményem van róla	0	
Web2-es alkalmazások	16	743
Az internet társadalmi hatásai	1	94

A József Attila Városi Könyvtár Internet Fiesta programsorozata nem lehetett volna sikeres nélkülük:

Baranyai Barbara
Csiszár Judit
Dávid Zoltánné
Gyurkóné Marton Beáta
Horváth Anikó
Jagasicsné Bogatin Mária
Kereki Judit
Mikola Balázs
Nagyné Tóth-Farkas Júlián
Nitsch Erzsébet
Pál Éva
Szekeresné Farkas Matild
Varsányi Orsolya

KÖSZÖNÖM MINDENKINEK!

Horváthné Jóna Mária

Internet Fiesta képekben:

A MESE ÚTJA – BOSZORKÁNY HAVA – SZÁZARCÚ BOSZORKA - A ZALAI GYERMEKKÖNYVTÁROS MŰHELY KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

A mese útja országos olvasásnépszerűsítő programhoz önkéntes alapon csatlakozhattak a gyermekek olvasásáért felelőséget érző szervezetek, intézmények. A célja, hogy szakmai támogatást nyújtsunk mindazoknak, akik gyermekekkel foglalkozva szövegértési nehézségekkel és az olvasókedv csökkenésével találkoznak.

A mese útja projekt az IBBY Magyarországi Szervezete kezdeményezésére. 2009 áprilisában indult el - lengyel példa alapján. A tervek szerint havonta más főszervező tartja a nyitórendezvényt, és készíti el a honlapon megjelenítendő tartalmakat. Az év során új meg új intézmények, közösségek kapcsolódhatnak a programhoz, így a megvalósítás módszerei egyre gyarapodnak. A legfontosabb szempont, hogy minden módszer közelebb hozza a gyerekeket, fiatalokat az olvasáshoz. A résztvevők az interneten, honlap (www.meseutja.hu) révén tartják a kapcsolatot, és osztják meg egymással az információkat. A honlap legfőbb célja, hogy létrejöjjön egy olyan megoldáscsomag, „módszertani ötletbörze”, mely minden résztvevő számára elérhető és jól használható a mindennapi gyakorlatban.

A mese útja tizenhárom „mesehónapon” át kanyarog, 2009 áprilisától 2010 áprilisáig. Minden hónap főszereplője más-más mesehős, egymást követi a Vándorok hava, Boszorkány hava, Erdő hava, Királykisasszonyok hava, Sárkány hava, Óriások hava, Tündérek hava, Varázsló hava, A legkisebb fiú hava, Medvék hava, Manók hava, Ördögök hava, Óperencia hava.

A fenti elképzelések 2009. februárjában a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár szakmai konferenciáján fogalmazódtak meg, ahol sor került *A mese útja* projekt bemutatására, és elhatározás született a megvalósítására is. Zala megyét ekkor **Matusné Gáll Éva**, a zalaegerszegi Apáczai ÁMK könyvtárosa képviselte, aki a kínálatból a „boszorkány” mesehőst választotta a 2010. február havi zalai rendezvények főszereplőjének. Hazatérve kérte támogatásunkat a programok megvalósításához, ekkor született meg az elhatározás: a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely, mely a megyei könyvtáron kívül 10 városi könyvtárral tart közvetlen szakmai munkakapcsolatot, csatlakozzon hozzá. A projekthez történő csatlakozást Együttműködési nyilatkozattal tettük hivatalossá 2009. május 7-én, majd a Műhely május 11-i megyei továbbképzésén sor került a programterv elfogadására, ezt követően pedig a projektre Felhívás közzétételére is.

Ezzel megkezdődhetett a 2010. februárjában megrendezendő Boszorkány hava programjainak tervezése. 2009. júniusában, mint Zalaegerszeg város három legnagyobb közkönyvtárának gyermekkönyvtárosai (Horváth Anikó, Matusné Gáll Éva, Oláh Rozália) „ötletbörzét tartottunk”, melynek eredményeként kialakult az első tervezet, amely – anyagi támogatók hiányában – elsősorban olyan rendezvényeket tartalmazott, mely illeszkedik az egyes könyvtárakban 2009-2010 - ben zajló munkatervi programokhoz (hogy ne legyen sem anyagilag, sem munkavégzés szempontjából megterhelő), csupán a témaválasztásban kapcsolódott a boszorkány mesehős alakjához. Ismerve a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely lelkes csapatát, gyermekkönyvtárosait, már ekkor megterveztük, hogy melyik könyvtár milyen formában tudna csatlakozni a projekthez. A 2009. szeptemberi tanévnyitó műhelyértekezleten tovább bővült a tervezet a műhelytagok újabb ajánlataival. Közben programkoordinátorunk, Matusné Gáll Éva éjt-nappallá téve kutakodott boszorkány mesék-történetek-képek-illusztrációk után,

a nyár végére egy virtuális boszorkányos *Képtárral* rendelkezett, és megálmodta a zalai Boszorkányos hónap honlapját, s már készült *Boszorkánytanoda* című kiadványa is. A részletes – táblázatba foglalt – megyei programterveket és a honlap szerkezetét a november 19-i őszi műhelyértekezleten ismertette. Ekkor csatlakozott hozzánk 4 zalaegerszegi általános iskola, valamint a murakeresztúri ÁMK lelkes könyvtárosa is, így a résztvevő intézmények száma 14-re emelkedett.

A továbbiakban hétről-hétre egyre növekvő érdeklődéssel figyeltük az Apáczai ÁMK honlapját, ahol a MESE ÚTJA külön menüpontot kapott (<http://www.apaczaizeg.hu/nuke/modules.php?name=Boszi>), és programkoordinátorunk önálló és „gyűjtő” munkája eredményeként (valamint informatikusuk gyors közreműködése által!) folyamatosan kerültek fel a Boszorkány hava – Százarcú boszorka meshónap tartalmái (bibliográfiák könyvekről, versekről, boszorkány-illusztációk jegyzéke, boszorkányos képek; közreműködő intézmények; programok időrendben; módszertani foglalkozások, vetélkedők forgatókönyvei, könyvajánlások stb.). A továbbképzéseken való közös megbeszéléseken kívül a kapcsolattartás folyamatos volt a programkoordinátor, valamint a csatlakozó gyermekkönyvtárosok és pedagógusok között e-mail-en, telefonon, esetenként személyesen is.

Már csaknem minden előkészítő-szervező munkán túl voltunk, amikor az IBBY titkára, Kiss Kati örömhíre eljutott hozzánk: 390 000,-Ft támogatást kapunk a zalai rendezvények lebonyolításához! Két hét alatt sikerült leendő vendégeinkkel, írókkal és művészekkel felvenni a kapcsolatot, közreműködésük nagymértékben emelte a programsorozatot színvonalát.

A 2010. február 1-i nyitó rendezvénnyel, mely a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és az Apáczai ÁMK Könyvtára által közösen meghirdetett Boszorkány rajz- és boszorkánykellék-készítő pályázat alkotásaiból készült kiállítás megnyitója és eredményhirdetése volt – *A mese útja* Zalába érkezett... E hónapban (s természetesen ezt megelőzően a programok előkészítése során is) sok-sok gyermek olvasott – rajzolt – írt a könyvekben rejtőző boszorkányokról, sőt – farsangi időszak lévén – a könyvtárakat „boszorkányok” népesítették be, a gyerekek maguk is boszorkány-jelmezbe bújtak, sok helyen vettek részt boszorkány szépségversenyen, és a „legszebb boszik” a nagy városi farsangi felvonuláshoz is csatlakoztak. Február 1-ére elkészült a Boszorkány hava honlapja is, mely azóta is böngészhető az országos honlapon is (<http://meseutja.hu>).

Könyvtárunk, a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban Gyermekkönyvtára a következő módszertani anyagokkal, illetve programokkal járult hozzá a rendezvénysorozat sikeréhez:

- Boszító Boldizsár Ildikó: A százarcú boszorkány című meséjéhez. Összeállította: Tóth Renáta gyermekkönyvtáros
- Irodalmi totó 9-10 éveseknek. Baum: Oz, a nagy varázsló c. könyvének 2. fejezete (Dorka a mumpicokkal tanácskozik) alapján. Összeállította: Fejesné Szabó Piroska gyermekkönyvtáros
- Könyvajánló – Mi ajánljuk – Gyerekek ajánlják (Mesefa-pályázatunk ajánlásai) =
http://www.meseutja.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=129&Itemid=78

- Boszorkány-sarok könyv- és programajánlatokkal

A boszorkányos rajz- és boszorkánykellék – készítő megyei pályázatot 2009 utolsó negyedévére hirdettük meg – az Apáczai ÁMK Könyvtárával közösen - melyre 2010. január 30-ig kértük a zalai gyerekek alkotásait. A pályázatra megyénk 17 iskolájából 202 rajz és 4 boszorkány-kellék érkezett. A Boszorkányos rajz- és boszorkánykellék-készítő pályázat eredményhirdetésére február 1-én 14.30 órakor került sor az Apáczai ÁMK kiállítóterében

MŰHELY

- Február 15-én Boszorkányos mesék címmel *Boldizsár Ildikó* író, mesekutató volt gyermekkönyvtárunk vendége, aki „elvarázsolta” a gyerekeket a jó és rossz boszorkányok világába.

- A Boszorkányos Mesefa-játék keretében boszorkányokról szóló könyveket ajánlhattak a gyerekek egymásnak a gyermekkönyvtári Mesefán. A Boszorkányos Mesefa-játék eredményhirdetésére és jutalmazására február 20-án került sor, amelyen valamennyi résztvevő zsákbamacska-jutalomban részesült. Az eredményhirdetésen *Kelemen Gyula* énekmondó verses-zenés műsora ugyancsak „boszorkányosnak” bizonyult, és ajándék volt mindazok számára, akik könyvajánlásokat készítettek.

A mese útja országos értékelésére és zárására 2010. április 28-án Budapesten, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Tündérpalotájában került sor, ahol Haszonné Kiss Katalin értékelte a programsorozatot. Zala megye „a legszervezettebb” minősítést kapta, és hozzátehetjük –36 rendezvényével és 3000 látogatóval – Zala megye rendezte a legtöbb programot is. Köszönjük valamennyi résztvevő és segítő kolléga, könyvtáros, pedagógus, valamint a szülők munkáját, mellyel hozzájárultak a rendezvénysorozat sikeréhez. Külön köszönet illeti programkoordinátorunkat, *Matusné Gáll Évát*, a zalaegerszegi Apáczai ÁMK könyvtárosát, aki fáradságot nem ismerve végezte a honlapszerkesztő-irányító tevékenységet. A programsorozat megvalósítása során ismételten bebizonyosodott, hogy a 15 éve megalakult szakmai munkaközösség, a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely tagjai változatlanul szívesen és lelkesen dolgoznak egy jó cél érdekében, ma is időszerű a megalakuláskor megfogalmazott jelmondat: „Együtt könnyebb és eredményesebb!”

Oláh Rozália

Felhívás

*Az Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtára (Zalaegerszeg) és a Zala Megyei Gyermekkönyvtáros Műhely felhívja az intézmények és közösségek figyelmét a **Mese útja** országos olvasásnépszerűsítő projektre. A Rendezvénysorozat 2009 április -2010 április között zajlik. Minden hónap történései egy-egy mesefigura köré szerveződnek, s szervezői különböző magyarországi városok. Bővebben tájékoztatást ad a <http://www.meseutja.hu> honlap.*

*Zala megye a **boszorkányok havát** vállalta fel 2010 februárjában, mottónk „Boszorkányok márpedig vannak”. E programsor koordinátora Matusné Gáll Éva, a zalaegerszegi Apáczai Cs. J. ÁMK könyvtárosa. Terveinkből egy kis ízelítő: kiállítások, mesefa, boszorkányfal, bábkészítés, boszorkány szépségverseny, olvasónapló, kvízzjáték valamint ebben a témában pályázatok. Jelenleg 13 intézmény csatlakozott hónapunkhoz. Várjuk azoknak a zalai intézményeknek és gyermekközösségeknek a csatlakozását, akik fontosnak tartják az olvasás ügyét, és szívesen részt vennének a projekt megvalósításában. Résztételüket és ötleteiket jelezzék az alábbi e-mail címen:*

konyvtar@apaczaizeg.hu

Boszorkányos szép napot kívánunk:

Matusné Gáll Éva és Oláh Rozália

Együttműködési nyilatkozat

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely, mint a zalai gyermekekkel foglalkozó könyvtárosok szakmai munkaközössége részt vesz és együttműködik a **Mese útja projekt 2010. február havi rendezvénysorozatában** az *Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtárával*, valamint a többi résztvevővel.

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely koordinációs központja a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár.
Címe: 8900 Zalaegerszeg, Deák tér 6.
Telefon/fax: 92/311-341
E-mail: dfmkgy@dfmk.hu
Honlap: <http://www.dfmk.hu/~gyerek/link7.html>

Zalaegerszeg, 2009. május 7.

Oláh Rozália

Oláh Rozália
a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely
koordinátora

A SZÁZARCÚ BOSZORKA

avagy

a *Mese Útja* Zala megyében 2010. *Boszorkány havában*, vagyis februárjában

*„Hunyjad le a szemedet!
Toppants hármat sarkaddal!
Szíppants hármat orroddal!
És huss, pricc-pracc-prucc!
Egyből hazajutsz!”*

A Százarcú Boszorka kimondta az utazáshoz használt varázsigéjét, s azonnal a Mese útján termett, amely 13 hónapig kanyargott Magyarország különböző városain keresztül. Ezen az úton már 2009. április 2-től (Andersen születésnapjára emlékezve) folyamatosan vándoroltak a különböző mesei alakok. Elsőként a *Vándor* indult útnak, őt követte sorban a *Királykisasszony*, a *Sárkány*, az *Ördög*, a *Lovag*, a *Legkisebb fiú*, az *Erdő*, az *Óriás*, a *Varázsló* és a *Medve*. Február hava a boszorkányoké, de utána következik a *Tündér*, s a tizenharmadik záró esemény az *Óperencia hava*.

☯☯☯☯☯☯☯☯☯

☯☯☯☯☯☯☯☯☯

☯☯☯☯☯☯☯☯☯

I. A Mese Útja projekt

A *Mese útja* olvasást népszerűsítő programsorozat, melyet az IBBY (Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) magyar szekciója indított el. Támogatták az NKA, a MASZRE, az IBBY és az OKM.

Célja kettős: egyrészt országos összefogással a gyermekek olvasóvá nevelése, amely az internet világában épp olyan fontos, ha nem fontosabb, mint bármikor korábban; ugyanakkor szakmai támogatás nyújtása mindazoknak, akik gyermekekkel foglalkoznak. Aki megtekinti az országos honlapot, rengeteg jó ötlettel gazdagodhat akár szülő, akár pedagógus, akár közsférában dolgozó kolléga. A honlap címe: <http://www.meseutja.hu>

Az IBBY a Zalaegerszegi Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtárát bízta meg a *Boszorkány havának* megszervezésével, valamint honlapjának elkészítésével. Szerkezetét és tartalmát a hónap főszervezője, Matusné Gáll Éva állította össze, tartotta a kapcsolatot a résztvevő intézményekkel, szerkesztette anyagaikat. Wohner Csaba, számítástechnikus-varázsló tette közkinccsé honlapunkon. A <http://www.apaczaizeg.hu> címre kattintva érhető el a zalai *Mese Útja Boszorkány hava* honlap.

A hónap illusztrátora: Faltisz Alexandra, az ő bűbajos alkotásai adják a nyitóképeket.

Programunk megvalósításához Zala megyéből 14 intézmény csatlakozott.

A projektnek nagyon jó médiavisszhangja volt (2 TV-, 1 rádiós beszélgetés, 18 hagyományos és online cikk).

☯☯☯☯☯☯☯☯☯

☯☯☯☯☯☯☯☯☯

☯☯☯☯☯☯☯☯☯

II. Miért a boszorkányt választottam?

Egyik oka saját gyermekkoromban keresendő. Meghatározó élményt jelentett számomra kisgyermekként az *Óz, a csodák csodája* című mese, melyben 4 boszorkány is helyet kapott. Felejthetetlenek a szereplői: Dorka, a Bádogember, a Madárijesztő, a gyáva Oroszlán, de főként a jó és a rossz boszorkány alakja. Talán még fontosabb, hogy mit közvetít még ma is ez a történet a barátságról, a jóságról, a reményről, az együttérzésről. Ajánlom mindenki figyelmébe a film felújított kópiáját, s a könyvet is, amely 2009-ben jelent meg újra, s Szegedi Kata csodálatos rajzai teszik még különlegesebbé.

A boszorkány alakja a népmesékben és a mai gyermekirodalomban is nagyon sokszínű, érdekes. Mindjárt itt van például a *Százarcú Boszorka* alakja, akit **Lázár Ervin** alkotott meg, s a *Szegény Dzsoni és Árnika* című meseregényében szerepel. Azért nevezik százarcúnak, mert 100 féle alakban tud megjelenni, és emberi alakját is úgy tudja váltogatni, mint más a zokniját. Nincs nála gonoszabb, fortélyosabb hetedhét országban. De a varázserő sem örökké tartó képesség, hiszen van egy nehezen teljesíthető feltétele: azaz 7 évenként rabszolgájává kell tenni egy embert. S ezt olyan fondorlattal kell elérnie, hogy a kiszemelt áldozat ebbe beleegyezzen. Ez már azért sem könnyű feladat, mert a boszorkány rossz híre mindenkire eljutott, s ezért a rengeteg erdőt mindenki elkerüli. A gonosz varázs feloldása közben a mese hősei sok izgalmas kalandot élnek át. A megoldást a *Hétfejű Tündér*, a világ legjóságosabb tündére nyújtja át, a szeretet erejét, amely mindent jóra fordít. S ha szeretnénk, hogy a valóságban is minden jóra forduljon, akkor nagyon akarnunk kell azt, sőt törekednünk a cselekvésre. Így sem biztos, hogy sikerül.

Ha megvizsgáljuk, a népmesék boszorkányait, alakjuk többnyire negatív, de a jó cselekedetek sok segítőt állítanak a főhős mellé. Ez a mesében mindig kifizetődő (pl. az orosz népmesék boszorkánya: a csontlábú *Baba Jaga* hiába üldözi kitartóan a segítőkész, jó szívű leányt, végül a leánynak mégis sikerül megmenekülnie). De vannak ellenpéldák is: pl. a *Tündértó titka* népmese gyűjteményben (*Mese a kislányról, aki nem akart boszorkány lenni*).

A mai gyermekirodalom sokszor pozitív alakként mutatja be a boszorkányt. Például:

***Varga Katalin:** *Tündérek éjszakája* c. könyvének boszija, *Bücsök bába*, elhatározza, hogy jó lesz, s ezt bizonyos határig sikerül is teljesítenie.

***Lázár Ervin:** *A legkisebb boszorkány* meséjében *Anyá-Banyá* három lánya közül a legkisebb, akit *Amarillának* hívnak, beleszeret a főhős „ellenségbe”, s nem hajlandó ártani neki.

***Preussler, Otfried:** *A kis boszorkány* c. meseregénye, melynek főhőse, a 127 éves „ifjú” boszorkány, végképp nem vállalja a boszorkány lét gonoszságait, s túl jár az öt vizsgáztató felnőtt boszorkányok eszén.

Előfordulnak azért gonosz boszik is a műmesékben pl. **Tordon Ákos:** *Rézorrú tündér* c. meseregényében, *Sok-A-Baya* személyében. Ő csodabazárjában a világ leggyönyörűsegebb portékáját árulta, de mindez csak szemfényvesztés volt, mert a kívülről mutató portékákkal ártani akart az embereknek. Jól is ment az üzlet mindaddig, amíg nem alkalmazta a *Rézorrú Tündért*, aki gyorsan átlátott a szitán, s éjt nappallá téve azon fáradozott, hogy e sok ártó szándékú árut, az emberek javát elősegítő portékává változtassa. Ebben a történetben a hagyományos tündér – boszorkány ellentét figyelhető meg mai történetbe csomagolva.

S ha mesét olvasunk, bizony nem árt az óvatosság, a bizalmatlanság - fogalmazza meg **Lázár Ervin:** *Bab Berci kalandjai* c. meseregényében. A mese olvasása közben fény derül arra, hogy mi is az a TŰNKÁNY.

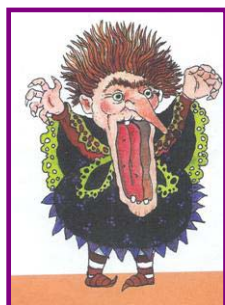
Itt a varázslat, bűbáj kérdése is. **Békés Pál: Dr. Minorka Vidor nagy napja** c. meseregényében a piacon, egy fehér – korántsem mindennapi – tollseprű okoz varázslatot.

Számomra nagy élményt jelentett a munka felkészülő, gyűjtő fázisában, hogy nem csak mai gyermekirodalmunk gazdag és élvezetes, hanem egy tehetséges rajzoló nemzedék is felnőtt a klasszikusnak számító illusztrátor elődök után (pl. Agócs Írisz, Kállai Nagy Krisztina, Ese Kata, Molnár István, Tettamanti Béla, Szegedi Kata, Faltisz Alexandra és még sokan mások). Az alábbi galéria illusztrálja mindezt.

MINI BOSZI – GALÉRIA

Agócs Írisz

Borbás Zoltán

Haller József

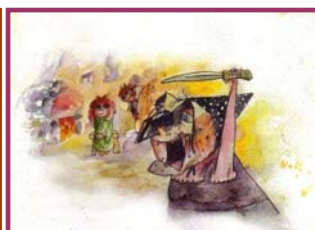
Faltisz Alexandra

Kállai Nagy Krisztina

Ese Kata

Csillag István

Szukálek Lajos

Molnár Ágnes

Csíkszentmihályi Berta

Horgas Ádám

Rényi Krisztina

A fentiekből világosan kiderül, hogy munkánk középpontjában nem a misztikum, hanem a népmese, a műmese és a vers áll. Azt sugallja: olvassunk minél több mesét gyermekeinknek, hiszen a „mesék bölcsessége kortalan”.

III. A Százarcú Boszorka zalai akciói

Zalában és Somogyban vált a rendezvénysorozat megyei szintűvé, mely mutatja a jó szakmai együttműködést és a magas szintű gyermek könyvtáros műhelymunkát. A hónap rendezvényeinek megszervezésében Zala megyéből könyvtárak, általános művelődési központok és iskolák vettek részt, összesen 14 intézmény. Sokszínű, gazdag programot ajánlottak az érdeklődő gyerekeknek és középiskolásoknak. A különböző helyszíneken 36 programmal várták az oda látogatókat.

Apáczai Csere János ÁMK, Zalaegerszeg

Boszi sarok

Rajz és kellék pályázat

Boszi szépségverseny

Találkozó Boldizsár Ildikóval

Faltisz Alexandra Kiállítása

Békefigeti Ált. Iskola és Speciális Szakiskola, Zalaegerszeg

Boszorkány olvasóverseny

Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg

Boszi sarok

Mesefa pályázat

Találkozó Boldizsár Ildikóval

Eötvös József Általános Iskola, Zalaegerszeg

Boszi fal

Találkozó Boldizsár Ildikóval

Izsák Imre ÁMK Könyvtára, Zalaegerszeg

Boszorkánykalap készítés

Álarc-készítés

József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg

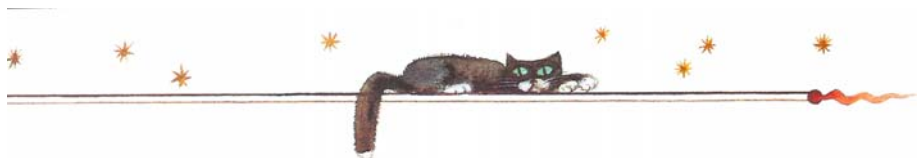
Boszi-készítő verseny

Boszorkányok napja

Lábita színház

Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár, Letenye

Mese délelőtt

Paravánfotózás

Röntáselehárítás

Rajzkiállítás

Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely

Boszi sarok

Varázslatos karosszék

Rajzkiállítás

Párkányi J. Könyvtárhasználati Verseny

Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa

Boszi sarok

Boszorkány nap

Boszorkánytánc gólyalábon

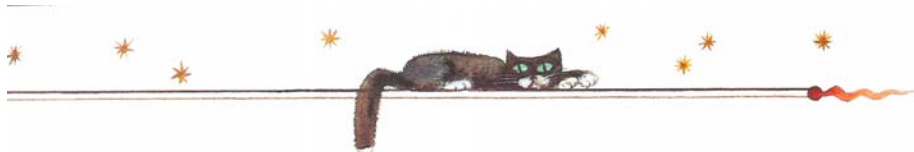
Mindszenty József Ált. Isk. Gimnázium és Kollégium, Zalaegerszeg

„Pörögj, pörögj, póréahagyma,
forogj, forogj fokhagyma,
tűnj el innen vén boszorka,
varázsszemben cudar béka
aranyhal leszel még ma.”

„Nyúlháj,
daruháj,
majd meggyógyul,
ha nem fáj.
Varjúháj, ebfül –
elmaradsz majd ettül.”

„Csiribiri, csiribiri csiribá,
denevérfül, egérfarok, békanyál,
sütöm-főzöm, keverem-kavarom,
most ízibe fekete macskává változom!”

„Szorgoskodunk, meg sem állunk,
minden embert lepipálunk!
Sürgünk-forgunk szívesen,
söprűn siklunk lelkesen.”
(Varázsmondóka gyűjtő pályázat)

*Móra F. Ált. Isk. Óvoda, alapfokú Művészetoktatási Int. És Könyvtár,
Zalaegerszeg*

Boszi sarok

Bábelőadás

Olvasókör

Feketémacska készítés

Könyvbemutató

Városi Könyvtár Lenti, Lenti

Boszi totó

Rosta Géza előadása

Zrínyi Miklós ÁMK, Murakeresztúr

Boszi bál és szépségverseny

Rejtvényfüzetek, levelezős játékok, szellemi totók megfejtéséhez; versmondó, meseolvasó versenyre, rajzpályázatokra való felkészüléshez; varázsmondóka gyűjtéshez; meseajánlások megírásához; boszorkány szépségversenyre való felöltözéshez; kézműves foglalkozásokhoz; könyvtárhasználati vetélkedőhöz; sok-sok ötletet találtak a gyerekek a különböző helyszíneken kialakított Boszi sarkokban.

Az intézményünkben működő Boszi Tanoda fényét emelte, hogy Fábiánné Tóth Eta iparművész boszorkány bábjaikat kiállíthattuk, a pókok, békák, csengős varázsházikó, kisebb-nagyobb repülőboszorkányok, Faltisz Alexandra alkotóháza és a BTT (ld. az írás végén) mellett.

Természetesen ez a szép projekt nem jött volna létre, ha a „boszi társak” nem állnak teljes lelkesedéssel a program megvalósítása mellé. Köszönet ezért minden résztvevőnek! Külön meg kell említenem a letenyei könyvtár dolgozóit, akik fáradtságot nem kímélve boszorkány köveket festettek a többiek részére, mely remek ajándék volt a különböző helyszíneken versenyző gyerekeknek. Minden résztvevő intézmény részére elkészítették a boszorkány hónap logóját is.

IV. Az Apáczai Csere János ÁMK Könyvtárának rendezvényei

○ A Százarcú Boszorka rendezvényt sorozat első nagy programjára, „A boszorkány rajz és kellék kiállításra” - melyet a Deák Ferenc Megyei Könyvtárral közösen hirdettünk meg - Zala megye 17 intézményéből érkeztek pályaművek. Összesen 202 jobbnál jobb boszorkányos rajz és 4 boszorkány kellék között válogathatott a zsűri. A rendezvényen nagyon jó hangulat volt. Külön említést érdemel az Ady Ált. Iskola 4. osztályosainak alkotása: a varázsasztalka (ld. az alábbi képen).

Aki nem tudott eljönni a kiállítás megnyitójára az egy virtuális kiállítást talál honlapunk Képtárában, s gyönyörködhet a gyerekek alkotásaiban.

○ Február 13-án került sor a „Boszorkány Szépségversenyre”. A műsorvezető szerepére Lőrincz Nikolett színművészt kértük fel. A Kis-Hétrét együttes négy boszorkányos vershez szerzett zenét erre az alkalomra és nagy sikerrel adták elő.

A gyerekek ismét fantasztikusak voltak. Pompásnál pompásabb jelmezben lépett fel a 22 alsó tagozatos versenyző. A rendezvényt színesítette a boszorkányfőzet elkészítése és közös elfogyasztása. A verseny feltétele nemcsak a jelmezes megjelenés, hanem egy kis produkció előadása is volt, mely nem okozott gondot a talpraesett versenyzőknek. A dolog pikantériája, hogy a győzelmi pálmát egy fiúcska vitte el fergeteges előadásával és nagyon találó jelmezével.

Az intézmény aulájában volt ez a rendezvény, melynek berendezése is nagyon különlegesre sikerült. A levegőbe seprük „repedtek”, valamint az Izsák Imre ÁMK-tól kaptunk kölcsön papírmásé technikával készült álarcokat. Köszönet érte!

○ Felejthetetlen élményt jelentett kicsiknek és nagyoknak az a kiállítás, melyet „Csodavilág-mesevilág” címmel rendezett meg intézményünk könyvtára Faltisz Alexandra grafikusművész illusztrációiból. A rendezvényt Kostyál László művészettörténész nyitotta meg. Alig hangzottak el méltató szavai, a gyerekek nagy meglepetésére betoppant egy igazi boszorka, ágsöprűvel s vállán egy nyughatatlan cicával. Mint később kiderült ő Szabó Zsuzsa bábművész, aki egyenesen Pécsről érkezett, hogy mulatságos, nagyszerű alakításával szórakoztassa a résztvevőket. Ezzel kezdetét vette a rendhagyó tárlatvezetés a művésznő, a bábművész és a gyerekek közreműködésével, melynek humoros vonalvezetését Szabó Zsuzsa boszorkányos ügyességgel oldotta meg.

○ A zalaegerszegi Eötvös József Székhelyiskola 67 kisdíákja feledhetetlen, játékos, találkózón vett részt az Apáczai Cs. J. ÁMK Könyvtárában. Itt kitanulhatták Boldizsár Ildikó író vezetésével a varázslás mesterfogásait.

~~~~~

~~~~~

~~~~~

V. Honlap

A mai technikai csodák vonzzák a gyerekeket, sokféle „érdekességbe” botlanak internetes szörfözés közben. Ha nem tudnak helyesen szelektálni, olyan oldalakra is bukkanhatnak, melyek nem igazán szolgálják a fejlődésüket. Ezért nagyon ügyeltünk honlapunk igényes megfogalmazására, hogy a korosztályuknak megfelelő információkat nyújtsunk, ugyanakkor ötleteket adjunk, ahhoz, hogy mit olvassanak, s eközben fejtörésre is alkalmuk nyílt.

A honlapon látható tartalmak:

Induljatok el a mese útján!

- A kezdő oldalon egy nappalból éjbe forduló képen átrepül egy boszorkány, hagyományos módon, seprűn lovagolva.
- Rövid összefoglalás a mesék és a valóság boszorkányairól - érdekességek a témában – mely könyvekben és honlapokon olvashatunk még többet erről az alakról – három híres boszorkány története.
- Faltisz Alexandra, a hónap grafikusja (életrajz, kiállítások, illusztrált kötetek).
- Különböző korok boszorkány illusztrációi – intézményünk boszisz rendezvényeinek fotói – válogatás a gyerekek alkotásaiból.
- A zalai közreműködők és programok időrendi felsorolása és a kezecke megnyitásával a különböző rendezvények rövid leírása fotókkal színesítve.
- Foglalkozások, olvasónaplók, szellemi totók, levelezős játékok.
- Boróka Boszorka főzési trükkjei, varázsige gyűjteménye, butikgyűjteménye (seprű, kalap, ruha).
- Bibliográfiák, könyvajánlások (gyerekek és mi írtuk).
- A zalai projekt sajtóvisszhangja.

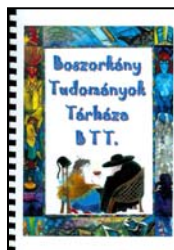
Szerencsém volt, hogy egy tehetséges honlap-varázslóval, Wohner Csabával dolgozhattam együtt a honlap elkészítésében. Faltisz Alexandra zseniális, kedves rajzai még tovább emelték a honlapunk színvonalát.

VI. Boszorkány Tudományok Tárháza, avagy BTT

Erre a hónapra szerkesztettem egy színes könyvecskét, amelyben az alábbi fejezetek találhatóak:

- Boszorkány élet
- Boszorkány tudomány
- Kincsesbánya
- Ügyes kezek
- Olvasd el!
- Bibliográfia

Ez a könyv bemutatja, hogyan öltöznek a boszorkányok; milyen fajtáik vannak; hogyan néz ki a boszisz tanya kívül-belül; mivel telnek hétköznapjaik, amikor éppen nem rosszban sántikálnak. Az érdeklődő megtudhatja olvasás közben, milyen tudományokban kell jártasnak lennie ennek a mesealagnak. A kincsesbánya sok érdekes verset és történetet kínál, főként a jó boszorkányokról, hiszen a népmesékből már nagyon sok gonosz banyát megismertünk gyermekként. Az ügyes kezű gyerekek ötletet kaphatnak boszorkányos dolgok elkészítéséhez, még főzési tanácsokkal is gazdagodhatnak. Az utolsó két fejezetet azért állítottam össze, mert

számomra nagyon fontos az, hogy a gyerekek jó könyveket olvassanak és a szülők is, színvonalas műveket adjanak gyermekeik kezébe.

A jó gyermeknevelés, tudjuk mindannyian, nagyon nehéz. Egy boszorkánynak sem könnyű gyermekeit a családi hagyományokhoz hűen nevelni. Ezt példázza az alábbi mese:

Jancsi és Juliska boszorkánya

Mesénk boszorkánya egy mézeskalácsból és más édességekből épült házikóban lakott, s minden látogatóját megajándékozta valamilyen finomsággal, mindaddig, amíg az alábbi szörnyű megrázkódtatás nem érte.

Történt ugyanis egy napon, hogy két gonosz gyermek, egy kisfiú és egy kislány érkezett a boszorkány lakásához, akik a boszit bezárták egy sötét szobába, majd elkezdték a házat felfalni.

Szerencsére a boszorkánynak csellel sikerült kiszabadulnia, a gyerekeket elfogni, majd megsütni és megenni. Így nyerték el méltó büntetésüket.

A betű, a könyv és az olvasás szeretetének fontosságával zárom ezt az összefoglalót, mert a gyerekek fantasztikusak, fantáziájuk határtalan, amíg el nem rontjuk őket.

a Százarcú Boszi
szavait tolmácsolta:
Matusné Gáll Éva

ÖT ÉVES AZ OLVASÓ LURKÓ, A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRI FOLYÓIRATA

Az Olvasó Lurkó című havi gyermeklap 2005 májusában született meg a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. Ennek már 5 éve, ebből az alkalomból kérdezzük a szerkesztőt, **Tóth Renátát**, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárosát.

- Milyen indíttatásból és milyen céllal született meg a most jubiláló Olvasó Lurkó?

- A gyermekeknek szóló kiadvány ötlete abból fakadt, hogy a könyvtárba látogató gyerekek szívesen böngészték a nekik szóló folyóiratokat. Olyannyira belemerültek az olvasásba, hogy haza is szerették volna vinni a kiválasztott lapokat, de erre nem volt módjuk. Ezért a gyermekújság egyfajta hiánypótló eszköz lett. A megcélzott korosztály a 7- 12 évesek, mivel számukra szűkebb a könyvtárunk folyóirat kínálata. Szerettem volna egy tartalmas, értéket hordozó és ingyenesen elvihető kiadványt létrehozni. Az ötletgyűjtéshez megnéztem a könyvtárunkban megtalálható, e korosztályt érdeklő magazinokat. Célom az volt, hogy egy szórakoztató, érdekes, játékos, ugyanakkor könnyen áttekinthető havi lapot hozzak létre.

- A kiadvány újfajta kapcsolatot alakított ki a könyvtáros és a gyermekolvasó között, melyek az ezzel kapcsolatos tapasztalatok?

- A személyes kapcsolat erősödésén túl olvasásra is ösztönzi a gyermekeket folyóiratunk (*Lepetyelő* rovat). Az egyéni olvasók keresik a lapot, és jól esik, ha számon kéri:” Még nem jelent meg?”

- Öt év alatt bizonyára sok visszajelzés érkezett az olvasóktól a folyóirat hasznosságáról-érdekességéről. A gyermekkönyvtárba érkező felnőttek mennyire ismerték meg, elviszik-e a gyerekeknek?

- Igen, a szülők és a pedagógusok is örömmel forgatják az Olvasó Lurkót. A pedagógusok az iskolai csoportos látogatás keretében elviszik a lapot, és a gyerekekkel közös felolvasást tartanak. Minden hónapban a város valamennyi általános iskolájába postai úton is eljuttatjuk. A szülők gyakran ebből tájékozódnak a különböző kulturális, könyvtári és társadalmi eseményekről.

- Egy folyóiratot a rovatok jellemzik elsősorban. Nagyon ötletesek a rovatcímek, a gyermeki világot idézik, kedvességet-játékosságot sugallnak.

- A rovatok kiválasztásához a már ismert gyereklapokból merítettem ötleteket (Micimackó, Dörmögő Dömötör magazin, stb.). A hagyományos rovatok mellett (*Hagyományozó, Verselgető, Lepetyelő*) fontosnak tartom a modern „újszerű” tartalom közzétételét is (*Modern jeles napok, Engem minden érdekel! Gyermekhoroszkóp, Egerésző*). A kiadványban olvasható a *Lepetyelő* című rovatunk, mely - a könyvtárban megtalálható - könyvekből nyújt csemegézni valót, kisebbeknek - nagyobbaknak. A *Hagyományozó* részben az adott hónap ünnepnapjairól lehet többet megtudni, legyen az történelmi, irodalmi vagy közéleti esemény.

- A gyerekek nagyon szeretik a képes – játékos - humoros kiadványokat, ha játszva-szórakozva juthatnak új ismeretekhez. Mennyiben jellemző ez az Olvasó Lurkóra?

- Helyet kapott a humor és a tréfa is a lapban, mert semmi sem esik olyan jól, mint egy jóízű kacagás☺. A játékoságot, a rejtvényeket a *Kobaktörő* című rovatban lehet felfedezni, melynek megfejtéseit nagy örömmel fogadjuk.

- *Az internethez, mint új információforráshoz hogyan kapcsolódik a folyóirat?*

- Az *Egerésző* című rovatban hasznos és értékes internetes oldalakat mutatok be. Tovább folytatva a rovatok bemutatását: *Verselgető* címmel a költészet kap helyet a lapban, ismert vagy kevésbé ismert szerzők verseit lehet itt olvasni, illetve azoknak a gyerekeknek, akik vers - vagy történetírásban próbálják ki magukat, fórumot is biztosítunk a lapban. Jelenleg a Söjtöri Diák Írók verseit és novelláit közöljük le rendszeresen. Itt ragadom meg az alkalmat, ha bárki úgy érzi, szívesen megmutatná vers- vagy meseíró képességét, várjuk írásait. A lap barkácsötleteket, illetve kézműveskedéshez hasznos könyveket is ajánl a *Készítsük együtt!* rovatban. A természet, a környezetünk megismeréséhez sok hasznos ismeretet nyújt a *Madarássz!* nevű rovat, melyben minden hónaphoz tartozik egy madárfajta, amit részletes bemutatok. Folyamatosan bővül a tartalom, most például *Gyermekhoroszkóp* téma indult.

- *Az Olvasó Lurkó 2010. májusi jubileumi száma színes borítót kapott, ezzel a tetszetősebb külsővel hívja fel a figyelmet 5 éves születésnapjára. Mit kíván ebből az ünnepi alkalomból a szerkesztő?*

- Természetesen még több olvasót! Az Olvasó Lurkó szeretettel várja minden kedves régi és új olvasóját a megyei könyvtár gyermekkönyvtárában! A kiadvány az interneten is elérhető: www.dfmk.hu/~gyerek. Keressék, keressétek minden hónapban a legfrissebb számot!

Oláh Rozália

A KÖNYVTÁR ÉS A TINÉDZSEREK

A könyvtárak egyik megfigyelhető problémája, hogy a felnövő gyerekek, ha addig foglalkoztak is velük gyermekkönyvtárosok, nem mindig jutnak el a felnőttérszlegig, nincs átmenet a két korosztály között, a részlegek elhatárolódnak egymástól. Ez nem is lenne gond, ha lenne a könyvtárnak egy tinédzsereket megcélzó arculata is. A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban töltött gyakorlatom során sok gondolat felmerült bennem ezzel kapcsolatban, ezért határoztam el, hogy körüljáróm egy kicsit a kérdést. Nem feltétlenül tudok konkrét megoldási javaslatokat tenni, de a válasz keresése maga is gondolatébresztő hatású lehet akár más könyvtárosok számára is.

Tapasztalataim szerint a tizenévesekre kevesebb figyelmet fordítanak a magyar könyvtárak, feltételezhetően leginkább a megfoghatatlanságuk és változékonyságuk miatt. A fiatalokat ugyanis nem csak megismerni, de megérteni is szükséges, ami komoly problémákat jelenthet a könyvtárosoknak, hiszen generációról generációra más trendek formálják a középiskolásokat. Néhány szempont azonban így is átgondolandó:

1. Olvasás

Ha gyermekkorban vannak is aktív olvasók, lehet, hogy elhagyják szokásaikat, és az is megeshet, hogy addig ritkán olvasó fiatalokat is meg lehet célozni valamilyen módon.

Amit először kiemelésre el tudok képzelni, a „young adult fiction”, azaz a gyermekirodalomnál komolyabb, mégis könnyed, fiatalos olvasmányok, jellemzően tizenéveseknek szóló problémákkal (párkapcsolatok, kirekesztettség); gondoljunk csak a Harry Potter és a Twilight sorozatokra, utóbbinál figyeljük meg a letisztult, elegáns borítók vonzerejét és a fiatalos tartalom felnőttérszlegű prezentáltságát. Mindig vannak aktuális trendek, amelyeket figyelni kell, kiemelni, megmutatni, és tiszteletben tartani.

Egy másik olvasásra ösztönző műfaj lehet az elmúlt években itthon kifejezetten népszerűvé váló képregény és a manga is. Mint minden határterületi műfaj, a képregény is előítéletek és olvasás elleni rémlátomások forrása, holott az igényes, stílusos grafikai munka és a tömör, inkább sejtetésre és jól megírt párbeszédre épülő művek egyből két különféle érdeklődésű fiatal is inspirálnak: akik rajzolnak és akiket a cselekmény nyugtáz le. A képregények könyvtári beszerzése és feldolgozása azonban némiképp nehezebb lehet, mint a könyvek esetében. Igaz ugyan, hogy egyre több „trade paperback” (TPB) és „hardcover” (HC) formátumú gyűjteményes munkát adnak ki, amelyek bőven 100-200 oldalas terjedelmet érnek el (vagyis könyvszerűbbek), mégis különös gondosságot igényelnek. A TPB könnyen szétesik, gyűjtők is óvják, a gyakori használat könnyebben kikészítheti, mint a könyveket, főleg, ha fényes papír és színes festék is kerül a képletbe; míg a HC formátum túl impozáns és drága a könyvtári használatra (bár ha a könyvtárak a limitált díszdobozos DVD-kiadványoknál nem zavartatták magukat, itt sem lehet különösebb probléma). A lényeg, hogy mindenképpen meg kell próbálni a képregényeket és a mangákat beépíteni a könyvtári állományba, s akár a folyóiratpolcok közül egyet feláldozni, hogy minél láthatóbb legyen a törekvés.

Felnőtteket megcélzó könyvek esetében kiemelt figyelmet kell kapniuk az elmúlt időszak filmes adaptációinak, esetleg filmek, sorozatok megregényesített változatai, valamint zenészek, képzőművészek, írók önéletrajzai, útirajzai; furán hangzik, de a

szex, a drog és az örület mindig vonzó fűszerezés, és el kell törölni az emberekből azt a felfogást, hogy ezek az írások károsak és megbotránkoztatóak. Bárki, aki emiatt elfordul a könyvtártól, nem veszteség, hanem olyasvalaki, aki átadja a helyét, mert képtelen a rugalmasságra. Ugyanis a könyvtár nyitott és rugalmas intézmény.

2. Populáris kultúra

Fent említett olvasnivalók kapcsán akarva-akaratlanul is felvetődik a „populáris kultúra” kérdésköre, ami általában minősítő és elkülönülő vitákat és értékítéleteket eredményez. Azt kell észrevennünk, hogy a populáris irodalom és a spekulatív fikció (fantasy, sci-fi, horror) nem feltétlenül értéktelenebb, mint bármiféle *magas-*, *szép-*, vagy mondhatnánk úgy is, hogy *reflexív* irodalom, csak a témák, nézőpontok és megközelítések mások. Jó eséllyel, ha engedjük, hogy az érdeklődés vezesse az ízlést, előbb-utóbb bárki megmaradhat a kultúra szereteténél és érdeklődése több irányba is fordul. A könyvtárnak ügyelnie kell arra, hogy ne húzzon túl éles határokat. Feltételezhető, hogy a krimi, a fantasztikus irodalom és a romantikus irodalom különválasztása az állományban indokolható, mivel bevett szokás sok könyvtárban, de legtöbbször válogatatlanabbnak, átgondolatlanabbnak és olykor eldugottabbnak tűnik, mint a fő irodalmi részleg. Ezzel a figyelmetlenséggel azt sugallja a könyvtár, hogy nem ismeri annyira a szórakoztató irodalom területét, ami pedig az első lépés a komoly irodalmi műveltség felé vezető úton (ahogy például Jókai az első lépés az irodalom meggyűlöléséhez vezető úton, ha rossz életkorban erőltetik rá az emberre). Ha tehát a fiatalokról van szó, a népszerűség és fogyaszthatóság kifejezetten magas értékű, és azzal, hogy nem fordítunk rá figyelmet, károkat okozhatunk. Ügyelni kell arra, hogy ha kedvenceik segítségével próbálunk hasonló műveket ajánlani, az ne tűnjön gúnynak, paródiának. Mostanában divatos a romanticizált vámpírismus, de promóciónál lehetőleg ne rajzoljuk denevér-plakátokat, és valószínűleg egy komolyabb, Nosferatu-jellegű megközelítés sem szerencsés. Mindig meg kell érteni, pontosan melyik eleme vonzó az aktuális trendeknek, és azt pontosan eltalálni, majd meg is mutatni. A rajongásban a félreértés és lenézés csakis sértettséget szülhet, ezért is kell mindig tisztelettel és figyelemmel tekinteni azokra a motívumokra, amelyek éppen foglalkoztatják a fiatalokat.

3. Vizuális és nem lineáris gondolkodás

A modern fiatalok olyan közegben nőnek fel, ahol a vizuális gondolkodás és a nemlineáris logika lesz mérvadó a hagyományos könyves kultúra helyett. Az internet felépítése, a zenei videoklipek komplex és nem összefüggő képsorai már mutatják a hatásukat. Itt is az egyetlen megoldás, ha a könyvtár ehhez igazodik és ehhez mérten alakítja ki arculatát és tereit.

A vizuális megközelítés esetén alapvetően mindig az első benyomás a legfontosabb szempont. Tegyük fel a kérdést, hogy mi az első, amit meglát a potenciális felhasználó, aki belép a könyvtárba. A ruhatárat, vagy egy impozáns folyóiratolvasót? Tájékoztató könyvtárosokat, vagy egy DVD-gyűjteményt? A terek megfelelő rendezése idő- és pénzigényes, mérlegelni kell, megéri-e a kockázatot és a befektetést.

Az audiovizuális dokumentumok reklámozása elengedhetetlen, még a letöltések korában is. Az emberekben tudatosítani kell, hogy a könyvtár gyakorlatilag egy olyan videotéka, ahonnan általában beiratkozás után ingyen lehet filmeket kivenni (!). A

fiataloknak kifejezetten látnia kell, hogy erre lehetőség van, hogy a gyűjtemény tényleg létezik és mennyiségben és címek tekintetében is figyelemre méltó.

A reklámozás, az arcukat mindig képekkel, broszúrákkal, plakátokkal történjen, mindig színesen, és az elhelyezés is sokat számít. Középiskolákban a faliújságok teleragasztása mellett együttműködhetünk az iskolai könyvtárral is, és könyvtárhasználati óra keretében prezentációval egybekötött előadást tarthatunk az intézményről, és kiemelten fiatalokat megcélzó kezdeményezéseiről.

A vizuális természetű változások egy könyvtárban, mint korábban említettem, költségesek és rengeteg időt felemésztenek, de amennyiben mód van rá, vizsgáljuk meg a könyvtár bútorait, padlóborítását, falait, függőnyeit, világítóberendezéseit, természetes fényeit, számítógépeit, és úgy összességében a színeit, majd tegyük fel a kérdést: érezhető, hogy a könyvtár egy hívogató, modern hely?

Ha ezt a gondolatot továbbfűzzük, felvetődhet a probléma, hogy a könyvtár kívülről vajon mennyire tűnik érdekes helynek, mennyire hívja be az embereket? Ha alapvetően zárt, szigorú intézmény hatását kelti, és ez ellen nem lehet tenni, akkor is meg kell próbálni legalább a könyvtár környezetében táblákat, plakátokat, jó időjárás esetén könyves állványokat, rajzkiállítás, gyermekprogramokat kivinni, és amit csak ki lehet hozni a térből. Aktívnak és ne passzívnak tünjön, látható legyen a változás a nyitva és a zárva állapotok között.

Érdeemes átgondolni az állomány elrendezését is: a könyvespolcokon lehetőleg többségben legyenek az újszerű könyvek, legyenek mindig kiemelt könyvek változatos, esetleg aktuális témákban, amelyek borítójukkal kifelé mutatkoznak. A folyóiratpolcok közül legalább egyet használjunk fel arra, hogy a „látványosabb”, izgalmasabb lapokat szellősebben egymás mellé rakjuk. A periodikumok olvasói részében is tegyünk a napilapok mellé érdekes, szórakoztató jellegű magazinokat, tekintettel a fiatal korosztályra is (videojátékok, zene, divat, stb.), hogy inkább érdekes beszélgetések, mintsem politikai viták helyszíne legyen.

Az olvasóteremben az asztalok ne legyenek túl sűrűn, szorosan egymás mellett, legyen legalább egy-két használható számítógép a közelben, és amennyiben a könyvtár felkínálja olvasóinak a wi-fi lehetőségét, a konnektorról se feledkezzen meg. Az olvasólámpák beszerzése szintén költséges, azonban dekoratív és professzionális hatást keltenek.

A lényeg azonban, akármilyen változás, vagy meglévő szolgáltatás a könyvtár erénye, azt mindig ki kell mondani, le kell írni, reklámját szét kell osztani, vagyis akár képekkel, akár szavakkal, de meg kell mutatni az embereknek, hogy a könyvtár létezik és aktív, hasznos és kikerülhetetlen intézmény. Rengeteg potenciális használót veszíthetünk azzal, hogy az emberek nem tudnak arról, mik a lehetőségeik.

4. Szociális kapcsolatok

A tinédzserkorszak a kapcsolatok létrejöttéről és változásairól szól, barátságok és szerelmek alakulnak, belépnek a szexualitás világába; ugyanakkor ez az a korszak is, amikor a fiatalok szembenéznek a magánnyal, a kirekesztettség érzésével. Véleményem szerint ezeket figyelembe kell venni, ha esetleg olyan helyiségen, sarkon gondolkozunk, ami kifejezetten tinédzserek számára van kialakítva. Gondoljunk bele, milyen „kulturált” tevékenységek érdekelhetik a fiatalokat. Társaságban lehet társasjátékokat játszani, elsősorban fantasy-szerepjátékok, kártyajátékok lesznek divatosabbak ebben a korban, és ezek általában könyvekhez is kapcsolódnak. Figyeljük meg a Sárkánytűz bolt

sikerét: egy helyen vannak a fantasy és science fiction válogatott művei és lehetőség van témához illő játékokra, sok dobókocka, kártya kíséretében. Ezt megvalósítani nem biztos, hogy lehetséges egy könyvtárban (szintén költséges), hogy lehet-e kordában tartani a hangerejüket, vagy hogy a vidámság zajai vajon vonzóbbá teszik-e a könyvtárat mások számára is, vagy zavaró? Vagy van lehetőség az olvasóteremtől elkülönülten ezt megvalósítani? Nehéz megszervezni...

Kevésbé társasági fiatalok gyakran fordulnak az önkifejezés magányosabb eszközeihez, például a művészetekhez: zenélnak, írnak, rajzolnak; tehát művészeti köröket, műhelyeket lehetne szervezni, ha van érdeklődés. A könyvtárnak nem szabad olyan képet mutatnia magáról, hogy az *olvasás* fellegvára, hanem a komplex, szerteágazó kultúráé.

A fiatalokkal való kapcsolattartás fontos eleme az internetes kommunikáció, érdemes lehet közösségi oldalakon (IWIW, Facebook, Twitter, Moly.hu, stb.) megközelíteni őket, jelen kell lennie a könyvtárnak, naprakész információkkal, folyamatos értesítésekkel. A honlap mellett érdemes egy blogot is vezetni, ahol a formális bemutatkozás helyett személyesebb, élményszerű bejegyzéseket írhatnak a könyvtárosok, esetleg könyv-, zene-, vagy filmajánlókat tehetnek közzé. Azért is érdemes ezt kihasználni, mert a blogok használata könnyű és gyors, és manapság a könyvkiadók is előszeretettel használják, hogy megközelítsék az olvasói rétegeket (pl. Agave).

Kilátások

Ezek a gondolatok jutottak eszembe, amikor arról kérdeztek, hogyan közelíthetné meg a könyvtár a középiskolákat és a tizenéves fiatalokat. Mivel én is alig múltam húsz, és vannak középiskolás korú ismerőseim, ezek a gondolatok nem a tudományos megismerés és kutatás eredményei, hanem az élet és személyes érzések tapasztalatai, másokkal folytatott beszélgetések konklúziói. Hivatkozásokkal nem látható el, de úgy vélem, nincs az a tudományos mű, amely a könyvtárak fejlődése szempontjából többet érne, mint a célközönség véleménye, és legjobb tudásom szerint ezt próbáltam képviselni.

Hogy mennyi valósítható meg a felvetett javaslatokból, vagy mennyire általánosak a meglátásaim, azt nem tudom megmondani, a könyvtárak és a fiatalok kapcsolata viszont egyértelműen még nem az igazi. Minden azon múlik csak, mennyire tud a könyvtár igazodni új gondolatrendszerhez, technológiákhoz és társadalmi szokásokhoz, a könyvtárosok és dolgozói mennyire rugalmasok és tetterre készek. Minden változás költséges és kockázatos lehet, ezért első körben azokra az újításokra kell törekedni, amelyek könnyen és gyorsan megvalósíthatóak.

A jövő formálásában nagy szerepet játszhat a könyvtár (ahogy tette ezt évszázadokon át), nem maradhat soha sem egy helyben, változatlanul: a könyvtáraknak kell a jövő előtt járni, nem pedig a jelen után szaladni.

Farkas Balázs

ÖSSZEFOGLALÓ A ZALA MEGYEI MÚZEUM ISKOLATÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYÉNEK RESTAURÁLÁSÁRÓL

A zalaegerszegi Göcseji Múzeum 1994-ben segítségért fordult könyvtárunkhoz egy speciális gyűjteményrész megóvása ügyében. Áttekintve iskolatörténeti gyűjteményüket, számos dokumentumról derült ki, már elodázhatatlan az állagmegóvásuk. A vizsgálatok 79 dokumentumnál tártak fel beavatkozásra váró állapotromlást. Mivel intézményünk saját állományának rendbetétele is folyamatos munkát igényelt, így csak évi két-három dokumentum rendbetételét vállalhattuk fel. Gyakran lassította a folyamatot, hogy a múzeum éppen aktuális kiállítására készülő sürgős „postamunkája” háttérbe szorította e tevékenységet. Így előfordult olyan év, hogy a tervezett munka szünetelt. Idén készül el az utolsó könyv, így befejezettek nyilváníthatjuk a nem kis projektet. A restauráláshoz szükséges anyagokat, mint alkohol, ragasztó, javításra japánpapír, borítóvászon a múzeum biztosította a szakmunkát pedig *jószomszédi szolgálatként* segítségként adta a megyei könyvtár.

A sorrendet az áttekintés után felmért állapot határozta meg. A dokumentumok többségét papírborítású tankönyvek és tanulást elősegítő kiadványok adták. Ezeknél jellemző volt a borító koszosodása, elrongyolódása, gyakori volt a vízfolt és tárolásból adódóan (padlás, pince) megjelenő penész és sárfolt. A teljes állomány laponkénti portalanítása volt az első lépés. Bár a pH vizsgálatoknál nem minden dokumentum igényelte a savtalanítást, mégis úgy döntöttem, hogy ezt a folyamatot mindig elvégzem, hisz nem valószínű, hogy lesz alkalom még egyszer az állagmegóvásra. A semlegesítést nedves tisztítás előzte meg, az enyhén lúgos tartományt pedig kalcium-hidroxidos oldattal állítottam be. A fellelt, de már általában nem aktív penészfoltokat alkoholban oldott timollal kezeltem. A nagyobb védelem érdekében a papírborítású dokumentumok többsége keményításlás vászonborítást kapott, amire az eredeti címlap került. A javításokhoz, erősítésekhez lúgosra pufferolt japán papírt használtam.

A végén - úgy gondolom - érdemes összefoglalóként felsorolni az elkészült dokumentumokat. Nem tagadom, a munkám során gyakran belelapoztam egy-egy könyvbe, iratba és nagy élvezettel olvastam fel érdekes részeket kolleganőimnek. Sokan nem is tudják, milyen értékes művek, alusszák többszázéves álmukat az ódon raktár falai között. Mindenkinek, a kik szeretnek jókat mosolyogni, ajánlom Guttenberger Pál: Iskolai képek a jövő századból (1895) című munkáját.

Bár talán furcsa, hogy a készítő mond köszönetet, de örülök, hogy hozzám került ez a munka, végig nagyon szerettem, változatos és rendkívül érdekes volt.

Iskolatörténeti gyűjtemény restaurált dokumentumai

- 1 Kalendárium 1844
- 2 Csodák könyve 1914
- 3 A magyar politikai szónoklat kézikönyve 1866
- 4 A magyar politikai szónoklat kézikönyve II. kötet
- 5 Szent Biblia azaz istennek... (Károli) 1914
- 6 Hármaskis tükör

- 7 A szerjfa és selyem bogár neveléséről való oktatás
- 8 Szalay Imre magyar nyelvtudománya
- 9 Magyar orthographia, avagy írástudomány
- 10 Evangyeliomok a magyar nemzeti oskolákat gyakorló kisdedek számára Buda 1781
- 11 Réztolli Mihály: Tanügyi tárczák Zalaegerszeg 1901
- 12 Lekciók, Epistolák és evangyelomok ... Buda 1817
- 13 Természetrájk felsőbb leányiskolák első osztálya számára
- 14 A földtan alaprajza Buda 1842
- 15 Ági cserkész lesz 1929
- 16 Nagymagyarországért! Legszébb hazafias költemények gyűjteménye Debrecen 1926
- 17 Középkolai almanach 1915
- 18 Az országos Középtanodai Tanáregylet közlönye 1878/79
- 19 Az országos Középtanodai Tanáregylet közlönye 1877/78
- 20 Magyar gyermekek olvasókönyve az elemi népiskolák V-VI. oszt. számára 1927
- 21 Elemi földrajz a zalavármegyei elemi népiskolák 3-ik oszt. számára 1899
- 22 A magyar nemzeti irodalom története és olvasókönyv felső kereskedelmi... 1912
- 23 Katholikus falusi iskolások olvasókönyve... 1907
- 24 Magyar nemzeti olvasókönyv... 1896
- 25 Bábaképző tanfolyam oklevele 1911
- 26 Zala vármegye térképe
- 27 Természettudományos tankönyv töredéke
- 28 Pósa Lajos: Hazafias versek
- 29 Gótbetűs német írásra oktató tankönyv töredéke 1920(?)
- 30 Ellenőrző könyv 1926. Ipari tanonc
- 31 Iskolai atlasz Márki-Kogutowicz 1910-es évek
- 32 Zászlónk diáknapár 1911-12
- 33 Zászlónk diáknapár 1914-15
- 34 Jáky Ilona polg.IV.B.o. német nyelvkönyve
- 35 Anatómia tankönyv XVII.sz.
- 36 A M.Kir. Áll. Keresk. Tanárképző Intézet jelentése 1912-13
- 37 Jegyzőkönyv a Zalaegerszegi Áll. Elemi isk... értekezletéről 1915
- 38 A Zalaegerszegi Központi elemi iskola iktatókönyve 1896
- 39 Tanfőrfiak, Szülék s Nevelők Évkönyve 1860
- 40 Zalavármegye földrajza ...1923
- 41 Zalavármegye rövid földrajza
- 42 Magyar tankönyv. Elemi népiskolák németajkú tanulói számára 1924
- 43 Az élet számokban katolikus elemi népiskolák számára 1927
- 44 Írás és olvasás tankönyv elemi iskolák 1. osztálya számára
- 45 Elemi népiskolai értesítő könyvecske 1921
- 46 Bizonyítvány magán czipészipari szakiskola 1923
- 47 Zalaegerszeg város III. ifjúsági előadás: Julius Caesar 1902
- 48 Pais Dezső szépírás dolgozata
- 49 Pais Dezső elemi népiskolai bizonyítványai, 1896
- 50 Pais Dezső elemi népiskolai bizonyítványa 1895

- 51 Pais Dezső elemi népiskolai bizonyítványai, 1896
- 52 Pais Dezső elemi népiskolai bizonyítványai, 1896
- 53 Betűtábla szemléltetőeszköz
- 54 Szemléltető betűtábla
- 55 Szemléltető tábla
- 56 Szemléltető tábla
- 57 Szemléltető tábla
- 58 Szemléltető betűtábla
- 59 Laky Anna ceruzarajza 1899
- 60 Az egyházas és Ozmán Büki tankötelesek után.... 1898/99
- 61 Az 1898 és 1899 évek kiadások az iskola jövedelméről
- 62 Nyugta orgonálási díjról 1890
- 63 Jegyzőkönyv az Egyházas-Büki 1895... tartott....közgyűlésről
- 64 Kántortanítói díjlevél másolata 1892.
- 65 Kántortanítói díjlevél másolata 1892.
- 66 Jeles írók iskolai tára 1904
- 67 Betűvetés hangutánzó ABC Kath. elemi iskolák számára
- 68 Fonomimikai előgyakorlatok 1903
- 69 Ferenczi István: Amit jónak hittünk az iskolában 1941
- 70 Samu József: Élet- és nevelési rajzok 1895
- 71 Az Országos Magyar Iskola-Egyesület naptára 1912. Évre
- 72 Neveléstan tanítóképző-intézeti növendékek.... 1896
- 73 Bodnár Gáspár: Az iparos tanoncok oktatásáról 1896
- 74 Guttenberger Pál: Iskolai képek a jövő századból 1895
- 75 Tudományok csarnoka III. Népszerű csillagászat. 1894
- 76 Vaday József: A madarak és fák napja 1907
- 77 Zala - Vármegye térképe, Kogutowicz
- 78 Természettudományi szemléltetőeszköz papírdobozban
- 79 Természettudományi szemléltetőeszköz papírdobozban

Cserhalmi Henriette

Cserhalmi Henriette a Könyves Vasárnapon az olvasókat is beavatta a restaurálás műhelytitkaiba

MŰLTIDÉZŐ KÖTETBEMUTATÓ A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁRBAN¹

Gerő Gyula: Magyar könyvtártörténeti kronológia 996-2007.
című kézikönyv bemutatója.

Az MKE Zala Megyei Szervezete 2010. április 26-án tartotta tag-gyűlését a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban, amelynek fontos szakmai része volt dr. Gerő Gyula könyvtártörténeti kronológiájának bemutatója. A programra meghívást kapott a szerző, akivel e sorok írója beszélgetett.

Dr. Gerő Gyula elmondása szerint búcsúzni érkezett Zalaegerszegre, hiszen azt tervezi, hogy év végén befejezi az aktív munkát. Nagyon örült, hogy találkozhatott néhány régi kollégával, elsősorban Bangó Béla nyugalmazott igazgató-helyettessel.

Dr. Gerő Gyulát a szakmában mindenki ismeri, az idősebb korosztály elsősorban mint szakmai lap-szerkesztőt, a fiatalabbak mint a magyar könyvtári kronológia atyját. Ki hinné, hogy idén betöltötte a 85 életévét!

Hiszen Gyula 1925. február 13-án született Somogyszilen. Ha utána nézünk az életrajzának, sok érdekességet tudhatunk meg róla. A jogi diploma megszerzése mellett történész-művészettörténész és könyvtár szakra is járt, de egyiket sem fejezte be, mert közben 1953-ban megnősült.

A könyvtáros szakmában 1950-től dolgozott, először mint a Kaposvári Városi Olvasóterem könyvtárosa, majd a Bajai Városi Könyvtár vezetője. 1952-ben a Népkönyvtári Központ, rövid idővel később pedig az OSZK módszertani osztály munkatársa lett.

1954-75 között a Könyvtáros c. lap olvasószerkesztője, majd 1976—85 között főszerkesztője. Közben egy évig (1975-76) az OSZK Könyvtártudományi és Módszertani Központban osztályvezetője is volt.

---

¹ Megjelent: Könyvtári levelező/lap, 2010. 5. sz. 6-7. p.

1985-ös nyugdíjazását követően is tovább dolgozott a szakmában: 1986-89 között szakfelügyelő volt. 1989-ben megalapította a Könyvtári levelező/lap-ot, amelyet 1996-ig szerkesztett. 1997-től pedig teljes erővel a könyvtáros kronológia készítésén dolgozott.

Munkásságát több szakmai díjjal jutalmazták: Szabó Ervin Emlékérem (1980), Darvas József-plakett (1988), Magyar Könyvtárosok Egyesület Emlékérem (1989), Széchenyi Ferenc-díj (2005).

A magyar könyvtártörténeti kronológia 30 éves munkájának gyümölcse. A mű a szakmánk *alapvető kézikönyve*, a magyar könyvtártörténet teljességre törekvő időrendi áttekintése, hiszen kezdetektől, több mint 1000 évet tekint át.

A kronológia méreteit jelzi a *3 vaskos kötet*, valamint a feltárt adatok mennyisége: több mint *16 000 esemény*, *4 700 személy*, *3000-nél több intézmény* megemlítése.

Az első kötet a 1996-1983 közötti, a 2. kötet az 1984—2007 közötti időszak eseményeit tekinti át. Itt kapott helyet a rövidítésjegyzék is.

A 3. kötet tartalmazza a mutatókat, amely 3 fejezetre tagolódik: a személynevek, az intézmény-és földrajzi nevek mutatója, valamint a tárgymutató.

A kötet *előszavában* olvashatunk arról, hogy a magyar könyvtáros kronológia készítésének nincs nagy múltja, hiszen mindössze 40 éves. Dr. Gerő Gyula könyvének *előzményei* voltak azok a krónikák, amelyek a Könyvtáros, vagy a a Könyvtári Figyelő c. lapokban jelentek meg. Elsőként 1970-ben a Könyvtári Figyelőben Bereczky László foglalta össze az 1945 és 1969 közötti magyar könyvtárügy kronológiáját. A továbbiakban dr. Gerő Gyula nevéhez fűződik a könyvtártörténeti kronológiák elkészítése. A *Könyvtáros* szerkesztőjeként fontosnak tartotta, hogy a lap hasábjain megjelenesse az előző év eseményeit, krónikáit. Ezek az éves kronológiák nyomon követhetők az 1978-1992 közötti időszakban, valamint megjelent az 1970-76-os időszak pótlása is.

1992-től a kisebb léptékű *Könyv*, *Könyvtár*, *Könyvtáros* – terjedelmi okok miatt – már nem tudott helyet biztosítani az éves krónikáknak, de ennek ellenére a munka tovább folyt. A *Könyvtári Figyelő* 2003. évi külön számában végül megjelenhetett a 2001-es év krónikája, majd a 2006. évi 3. számban a 2002-2004 közötti időszak könyvtári eseményei, krónikái. A kronológiával szerves egységben megjelent a *Kitüntetett könyvtárosok névtára* is. (2003. évi különszám, 2006/3, 2008/4.)

Dr. Gerő Gyula a találkozón beszámolt az NKA támogatásával az Országos Széchenyi Könyvtár kiadásában nemrég megjelent mű készítésének műhelytitkairól. Végignézte a könyvtártörténeti munkákat, a szaksajtót, de a könyvtárakkal is rendszeresen tartotta a kapcsolatot. Az adatokat gondosan leellenőrizte, minden évben megküldte ellenőrzésre és kiegészítésre az összegyűlt anyagot a 19 megyei könyvtárnak, az országos szakkönyvtáraknak, rendszeresen tartotta a kapcsolatot a könyvtárügy központi szerveivel is. A hagyományos cédulázás módszerével dolgozott, az elektronikus feldolgozásban Rácz Ágnes segítette a munkáját.

A gyűjtőmunkának voltak nehézségei, mivel a könyvtárak nagy része nem fordít elég figyelmet a saját története dokumentumainak megőrzésére.

A szerző elmondása szerint a kronológiába a következő típusú események kerültek be: könyvtárakat irányító főhatóságok, minisztériumok, szervezetek; könyvtárak alapítása, felavatása, működés megkezdése, összevonások, szétválások, megszűnések, károk, balesetek, könyvtárépítés, személyi változások, neves könyvtárosok halála, kitüntetések, könyvtárosok által szerzett tudományos fokozatok, országos, regionális tanácskozások, továbbképzések, tanfolyamok, országos-regionális

rádió- és tv-adások könyvtárakról, országos jelentőségű kiadványok megjelenése könyvtári folyóiratok, híradók, hírlevelek, könyvtári mozgalmak, akciók, kampányok, nagyrendezvények (összesen 20 témakör).

A kézikönyv használatával kapcsolatban elhangzott, hogy az első két kötet időrendben tartalmazza az eseményeket. Ezeknek nincsen tételszámozása. Egy-egy dátum után közli a hozzá tartozó eseményt. Általában szerepel a hónap és a nap is. Sőt, vannak olyan évszámok, amelyekhez több esemény is tartozik. Jellemző a kronológiára az is, hogy a szerző megjegyzésekkel utalásokkal látta el az egyes bejegyzéseket.

A kronológia használhatóságát mutatók teszik praktikussá. A mutatókban a felsorolt nevek, települések, intézmények után az évszámot találjuk. Így tudjuk visszakeresni az 1. vagy a 2. kötetben a rá jellemző eseményt. A névmutatóban a névváltozatok is szerepelnek. Az azonos nevek esetében kiegészítő megjegyzések pontosítják a személyt. A helynevek mutatójánál a települések megnevezése után felsorolja az ott található intézményeket, azoknak különböző névváltozatait. Másrészt az intézmények nevével is kereshetünk, és ott eligazít bennünket, hogy mely településeknél találjuk az adott intézményt. Több azonos nevű intézmény esetén felsorolja, mely településeken találunk azonos nevű intézményt. A tárgymutató pedig egy témakör átfogó tanulmányozására szolgál.

A könyvbemutató nagyon jó hangulatú volt. Több könyvtár döntött a mű megvásárlása mellett, hiszen Zala megyére vonatkozóan is több száz könyvtártörténeti szempontból fontos adatot találhatunk benne.

Sebestyénné Horváth Margit

„MENTÉS MÁSKÉNT” – AVAGY ÚJ UTAKON AZ OLVASÁS?

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely és a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete 2010. május 12-én tartotta tavaszi továbbképzését könyvtárosok és magyar irodalmat tanító pedagógusok részére. Meghívott előadónk *dr. Fűzfa Balázs*, a szombathelyi Savaria Egyetemi Központ docense volt. Előadásának címe: „*Mentés másként*” – *avagy új utakon az olvasás?*

Már az előadás címválasztása is jelezte, hogy rendhagyó, különleges mondanivaló vár ránk. Mi, a „rég generáció” tagjai még fenntartásokkal fogadjuk az internet térhódítását a fiatalok, a diákok körében. Úgy érezzük, az értékes irodalom, a színvonalas kultúra került veszélybe a „számítógépes generáció” világában. Hogy jogos vagy nem a félelmünk? Ezt a lehetséges veszélyt próbálta enyhíteni az előadás, Fűzfa Balázs eszmefuttatása.

Szerinte nem kell nagyon megijedni és szörnyülködni a számítógépes világ térhódítása miatt; természetes dolog ez a mai, 21. századi emberi társadalomban. Az értékközpontú nevelés kell, hogy maradjon továbbra is az irányadó szempont. Az előadó szerint a régi módszertan, a könyv kultúrája megkérdőjeleződött. Régebben még a világértés eszköze egyedül a könyv, és általa a betűolvasás volt. Az értő olvasás bonyolult, nehéz dolog... Szinkronban kell lennie a szemnek, az agynak, a befogadás egyénenként is változhat.

Az a nagy kérdés, hogy mennyit tudunk átmenteni a magyar kultúrából az egyetemes kultúrába. Fűzfa Balázs hangsúlyozta azt a szempontot, miszerint az internet rohamos térhódítása következtében egyes nyelvek el fognak sorvadni! Hogyan lehet a betűkultúrát megőrizni? Valószínűnek látszik, hogy még tovább mélyül a kulturális szakadék a társadalom egyes rétegei és tagjai között. Ezzel párhuzamosan a digitális írástudatlanság is terjed.

Fűzfa Balázs álláspontja az, hogy a porosz típusú, alá-és fölérendeltség viszonyra alapuló oktatásunkat meg kellene reformálni; egyenrangú partnerként kellene az oktatóknak diákjaikat kezelni. Mondandójában kiemelte, hogy az erdélyi magyarság sokkal rugalmasabban viszonyul a dolgokhoz, mint mi, anyaország. Tagjaik segítő módon vesznek részt egy-egy probléma megoldásában. Vagy: Finnországban például érdekes módon nincsen számítógépes oktatás, tanár-diák ugyanis egyaránt ismeri és használja a netet.

Talán Magyarországon főlegesen dolgokba fektetünk energiát? Bizony, lehetséges... Az előadó kiemelte, hogy nyilvánvaló tényként lehet kezelni a helyesírás romlását. Óriási szakadék rejlik az sms-ek és az akadémiai helyesírás között.

Felhívta figyelmünket egy új kiadványra, amely olvasással kapcsolatos tanulmányokat közöl. *Szávai Ilona* könyvéről van szó, amely „*Az olvasás védelmében*” címet kapta, s a Pont Kiadó gondozásában jelent meg.

Kitekintve a nagyvilágba, megfigyelhető az internet rohamos terjedése. Kutatások szerint egyes országokban több e-book-ot adtak el, mint hagyományos könyvet. Az üzleti világban, a tőke befektetése terén a pénzpiac mozgása figyelhető meg. Jelentősen megugrott a tőkebefektetés aránya az elektronikai piacba.

Fűzfa Balázs ezután *Kányádi Sándor* neves erdélyi költőnk idézetét vetítette ki a vászonra, amely így hangzik: „Az internet jelentősége a kereszténység felvételéhez mérhető”. Ismerve Kányádi költészetét, ugye, milyen furcsa és meglepő, hogy éppen ő mondta ezt a mondatot? Az előadó véleménye is összecseng ezzel a kijelentéssel, hiszen

szerinte is a számítógép segítségével kellene a fiatalokat visszacsalogatni a kultúra, az olvasás felé.

Az előadás következő részében gyakorlati példát láthattunk, hogy milyen meglepő módon lehet bizonyos hagyományos dolgokat a számítógépes technika révén „felülírni”. Az ismert „Magyar népmesék” sorozat egyik jól ismert darabját, „A kőleves”-t láthattuk merőben más megközelítésben. A „remix” címe a következő volt: „*Babi néni strandra megy*”. Hát, mit mondjak? A furcsa, argó kifejezésekkel erősen megtűzdelt nyelvezet a hallgatóság többségének nem igazán váltotta ki a tetszését. Persze nevetni, kacagni lehet ezen a mesefeldolgozáson, de véleményem szerint nem éppen ez a módja annak, hogy a diákokat ismét a mesék birodalmába kalauzolják.

Fűzfa Balázs közben körbeadta az általa írt irodalom tankönyvét, hogy lapozzunk bele bátran, s vegyük szemügyre, hogy új szemlélettel is lehet irodalmat tanítani. Láthattuk, hogy könyvében a kép és szöveg egymással harmonikus viszonyban áll. Sok utalás rejlik az egyes oldalakon, nemcsak szintiszta irodalom, de kitekintést ad más művészeti ágakba is. Nincs hozzá külön szöveggyűjtemény, tankönyvében minden lényeges szöveg benne van.

Az előadás záró részében Arany János *Szondi két apródja* című versével foglalkoztunk kicsit részletesebben. Azon kívül, hogy a ballada a hazaszeret, a hűség diadalát jelképezi, bizonyos érdekes stilisztikai, szerkezeti sajátosságokat is rejt magában. Arany Jánosnak e műve is példa rá, hogy a költészet lényege a megkülönböztetés, a szabadság megértése...

Az előadás lényegét talán egy Ady-verssor átirata fejezi ki legjobban: „Google és Magoogle fia vagyok én”.

Összességében elmondhatjuk, hogy Fűzfa Balázs előadása merőben újat mondott az irodalom, az olvasás jövőjét illetően. Bár némely állítását vitathatjuk, de lehetséges, hogy tényleg csak ez az út járható... Azért talán mégiscsak olvasni fognak hagyományos könyveket is fiataljaink!

Szakmai továbbképzésünk befejező részében *Matusné Gáll Éva*, az Apáczai ÁMK könyvtárosa tartott rövid értékelést a „*Mese útja – Boszorkány hava*” Zala megyei rendezvénysorozatról. Hogy jól, remekül sikerült a „Százarcú boszorka” elnevezéssel futó program minden eseménye, arról országos visszajelzést is kaptunk.¹ Budapesten az értékelő konferencián külön kiemelték Zala és Somogy megye „boszorkányos” rendezvényeit, illetve az alapos, mindenre kiterjedő honlapunkat. Matusné Gáll Éva megköszönte minden egyes résztvevő lelkiismeretes, ötletekben gazdag munkáját. Kedves meglepetésként mindegyik közreműködő könyvtár egy emléklapot kapott, mely emlékeztet bennünket a közösen végzett munkára, s a boszorkányos rendezvénysorozatra. Remélhetően mindenki saját hasznára, az olvasás megszerettetésére kapott jobbnál jobb ötleteket a „Mese útja” programsorozat végén!

Fejesné Szabó Piroska

---

¹ Lásd külön erről szóló írásainkat (27-46. p.)

NEMZETKÖZI IRODALMI KONFERENCIA POZSONYBAN

2010. január 27-én nemzetközi irodalmi konferenciát rendeztek Nadas Péter írásművészetéről. A helyszín Pozsony, a rendező a Szlovák Tudományos Akadémia Világirodalmi Intézete.

A konferenciát az indokolta, hogy az írónak immár hatodik könyvét fordították le szlovákra.

A téma a külföldi befogadás volt, így elhangzottak előadások a lengyelországi (*Elżbieta Szawerdo*) a cseh (*Marta Pató*) és természetesen a szlovák (*Mária Kusá, Adam Bžoch, Peter Michalovič*) recepcióról is.

A legújabb mű, a Párhuzamos történetek (*Paralelné príbehy*) szlovák átültetése elsőként készült el, megelőzve az összes európai - a német és angol! - fordítást is.

Julia Szolnokiová „hősies” munkát végzett, a monstre mű 3 kötetben került a szlovák olvasók elé. A konferenciát így este könyvbemutató követte a gyönyörű Pantha Rhei könyvesboltban, ahol *Adam Bžoch*, a Világirodalmi Intézet igazgatója beszélgetett Nadas Péterrel.

A konferencia előadói közt szerepelt *Gyenes Imre*, a zalaegerszegi Nadas Péter Gyűjtemény gondozója is. Az alábbiakban az ő előadásából közlünk részleteket.

„Mitől messzire?” Nadas Péter műveinek befogadása Nyugat-Európában és a tengerentúlon

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Előadásomban Nadas Péter nemzetközi recepcióját vizsgálom, értve ez alatt a nyugat-európai és Egyesült Államok-béli befogadást.

A mérésre, elemzésére kétfajta megközelítés kínálkozik:

- Befogadás egy kiválasztott **nyelvterületen**.
- Befogadás egy **mű** esetében.

Mi mindkét megközelítést használhatónak tartjuk, de itt idő hiányában csak az elsőt ismertetjük.

A fókusz alá vett nyelvek: német, angol, francia, spanyol, olasz, holland, dán, svéd, finn, norvég.

Károlyi Dóra, a Magyar Könyv Alapítvány Fordítástámogatási Iroda igazgatója nyilatkozta 2007. év végén, hogy Nádas Péternek eddig mintegy 120 könyve jelent meg külföldön, 25 nyelven.¹

A fordítás, a megjelenés feltétele a recenzióknak, nekünk erre vonatkozólag érdemes elvégezni bizonyos tagolásokat, összevetéseket:

Először is nyelvenként, de csoportosítva:

1. Német nyelvterület
2. Angol nyelvterület
3. Nyugat-európai nyelvek (ezen belül a skandináv csoport)
4. Közép- és Kelet Európa nyelvei

Áttekintettem a recenziókat, amelyek a Gyűjteményünkben találhatóak, Önök elé most csak az összefüggéseket tárom, az arányokat, százalékokat, sorrendet.

A **német** nyelvterületről származó recenziók 95%-a németországi, 5 %-a svájci és 2%-a ausztriai.

Az **angol** nyelvű befogadás 1997 után erősödött fel, ekkor jelent meg a *Book of memories* (*Emlékiratok könyve*), 1998-ban *The end of a family story* (*Egy családragény vége*), 2000-ben a *Love* (*Szerelem*).

Egyesült Államok: A legtöbb recenzió az *Book of memories* -hez kapcsolódik: 59 %.

A *The end of a family story* –ra vonatkozik: 17 %

Fire and Knowledge (*Tűz és tudás*): 10 %

Az összes többire marad: 14 %

A **brit** sajtóanyag jóval kevesebb az amerikaiénál, a teljes angol nyelvűnek csupán 22%-át adja.

Ez egyben sorrend is, őket követi a **francia**, a **holland** és a **svéd** nyelvű recenzió-anyag.

A többi nyugat-európai nyelv tőlük jóval leszakadva követi egymást: **dán, spanyol, olasz, finn, norvég**.

Ezt a 10 nyelvterületet vizsgáljuk, de összehasonlításként álljon itt a kelet-európai lista is.

Itt a **lengyel** a vezető, őt követi a **román**, tőlük jóval leszakadva a **cseh-szlovák-szlovén** és végül az **orosz, bolgár**.

A szemléletesség kedvéért hasonlítsuk össze Kelet-és Nyugat Európát a recenziók számát tekintve.

11%-át teszi ki csupán a **Közép-Keleti** rész a **Nyugati** 89%-al szemben. (Itt most Angliát nem számítottuk).

A következő összehasonlításban viszont igen, ahol az USA-val együtt az **angol** nyelvterületet képviselik 25%-ban. **Nyugat-Európai** itt 67%-ot, **Kelet-Közép Európa** pedig csupán 8%-ot képvisel.

Nyelvenként különböző a befogadás mélysége, intenzitása, de megfigyelhető különbség a befogadás „hőfokában” is.

Angol nyelvterületen először Amerikában jelenik meg a mű. Aztán terjesztik Nagy Britanniában, Ausztráliában. De ide tartozik **India, Kanada** angol nyelvű része, és **Új-Zéland** is. Ez utóbbi helyen például visszhangot keltett az *Emlékiratok*.

---

¹ 10 év alatt 500 kötet külföldön – Elhangzott a Gazdasági Rádióban (2007. november 30.)
<http://www.vilagszinvonal.hu/index2.php?option...> (2007. 12. 04.)

Az amerikai befogadáshoz idézzük magát az író:

„Amerikában a könyveimből eladott példányok száma jelentéktelennek mondható. Egy siker ott több százezernél kezdődik. Az *Emlékiratok* könyvét kemény kötésben tízezer példányban adták el. Az amerikai kiadó igen elégedett, hiszen Marguerite Yourcenar Hadriánus –könyve óta, s ez jó régen volt, európai szerző könyvét ők ilyen példányszámban nem adták el. S ez nem egy akármilyen kiadó, hanem a lehető legjobbak egyike. Az összes többi könyvemet már nem adták el ennyiben. Igaz, minden könyvem kapható Angliában, Amerikában, és Németországban paperback kiadásokban is, ami igen nagy dolog, mélységesen elégedett vagyok vele, de azt azért szintén tudni kell, hogy ezekben az országokban ezek a minimálisnál is kisebbnek számító mennyiségek. „²

Német

A **német irodalom** nyitott, befogadó a kelet-európai irodalmak felé, keresi az újakat. Ezért, mint közvetítő is működik. Ami ezen a piacon sikeres, arra mások is odafigyelnek. A francia vagy angol passzívabb, kényelmesebb.

Svájc

Svájcban három nyelven beszélnek. Tehát a német befogadás ide is kiterjed. A *Neue Zürcher Zeitung* rendszeresen közöl írásokat Nádastól, interjúk jelennek meg, és természetesen recenziók is.

Ausztria

Nádas megkapta az *Osztrák Állami Díjat* „Az Európai Literatúráért” (1991), ezzel együtt a befogadás nem hasonlítható más német nyelvterületekhez.

Holland

A holland befogadás mennyiségileg nem hasonlítható a némethez, hőfokában viszont közelít hozzá.

Francia

A francia befogadás most már szám szerint is egyre jelentékenyebb. Az *Emlékiratok* recepciója erős volt, megkapta érte 1998-ban „Az év külföldi könyve” díját - ami, ha megnézzük a korábbi kitüntetettek névsorát, igen nagy megtiszteltetésnek számít.

Franciaországban volt fotókiállítás, s annak visszhangja is. Mint író, s mint fotóst is számon tartják. A franciák egyébként is sokat ruháznak be a fordításokba. Igaz, kelet felé csak Németországig terjed a tekintetük, de ami ott megjelenik, arra figyelnek.

Belgiumban két nyelvet használnak egymás mellett. A hollandnak egy változatát (a flamandot), mely alig különbözik a hollandiai hollandtól, és a franciát.

Brüsszelben rendezték a *Passa Porta Fesztivált* Nádas díszvendégeskedésével, ennek bő sajtóanyaga képződött holland és francia nyelven is.

A francia befogadás Svájcra is kiterjed. A művelt svájciak beszélnek mindhárom nyelvet.

Nádas Péter északon

Skandináviát értem ez alatt, dán, finn, norvég és svéd területet. Az utóbbi 20 évet tekintve a **svéd** nyelv az, amelyre a legtöbb művét lefordították.³

A **dánok** 10 év különbséggel adtak ki két regényt Nádastól, az *Emlékiratok*-at ők a legkorábban az északiak közül (1989-90). A *Családragény*-t kétszer is. Itt a legmelegebb a fogadtatás Skandináviában.

Finnül is ez a két regény jelent meg, igaz jóval később. (2001- *Családragény*, 2006 - *Emlékiratok*). Finnországban gyér a recepció, az *Emlékiratok*-ból kevés példányt adtak el.

---

² Keresztury Tibor, Györe Gabriella: A szabadság hűvöse. Nagyvizit Nádas Péternél = <http://www.litera.hu/nyomtathato/terepjaro/nagyvizit/11867.html> (2004. 04. 27.)

³ Hungarian literature in the North. (ed. Adrienne Szöllösi). Hungarian Book Foundation, 2009. Bp.

A **norvégek** csak az *Emlékiratok*-at ültették át saját nyelvükre (1996-97), a recenziók között itt megjelennek a negatív értékelések is.

A **spanyol** befogadás

A *Családragény*-nek (*El final de una saga*, 1999) van kritikai visszhangja. Megjelent ezen kívül az *Emlékiratok*, *Saját halál* (*La propia muerte*), de a visszhang kicsi.

Az **olasz** recepció csekély. Az okát nehéz lenne megmondani.

Megjelent művek: *La Biblia*, 2009. ; *Fina di un romanzo familiare*, 2009.

Az *Emlékiratok* könyvé-t jelenleg fordítják.

Németországban, az USA-ban és Nagy-Britanniában Nadas legtöbb könyve egyidejűleg kapható a könyvpiacra, mert újra kiadták évek múlva, és könyvesboltokban, de akár repülőtereken is hozzáférhető.

Nadas maga így beszél erről:

„...a „nagy kultúrákban”, amelyekben a könyvkiadás „régis és stabil”, nem könyveket, hanem szerzőket adnak ki. Továbbá nem az a fontos, hogy a jelenben mely kötetek jelennek meg, hanem az, hogy mit adnak ki folyamatosan: mi az, ami zsebkönyvben megkapható, és mi az, ami mindig piacon van. ... ezen a ponton dől el, hogy a szerző „életben marad-e a világon, a piacon.”⁴

Gyenes Imre

⁴ <http://www.vilagszinvonal.hu/index2.php?option...> (2007. 12. 04.)

JÓZSEF ATTILA MEGYEI VERSMONDÓ VERSENY

2010. április 10-én került sor a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár megrendezésében az immár hagyományossá vált József Attila megyei versmondó versenyre. Helyszínnek a zalakárosi Móra Ferenc Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Könyvtárát kérték fel a rendezők. A könyvtár kis mérete miatt az intézmény aulájában került sor a megmérettetésre.

A helyi gyerekek József Attila műveihez készített illusztrációjából, József Attila életről és a költészet napjához kötődő ismeretekből egy kis kiállítás fogadta a résztvevőket. A megyéből és Muravidékről összesen 25 szavaló érkezett.

Nitsch Erzsébet a József Attila Városi könyvtár igazgatója köszöntötte a vendégeket és mutatta be a zsűri tagjait: Vogl Mária tanárt, Benkőné Gulyás Edit tanárt, a Móra iskola igazgatóját és Szépligeti Mátyás versmondót. A megnyitó beszédet Czirákiné Pakulár Judit Zalakáros Város alpolgármestere mondta, aki örömét fejezte ki, hogy Zalakáros és annak könyvtára ilyen rangos és szép eseménynek adhat helyet.

Ezután az 5-6. osztályosok, majd a 7-8. osztályosok a húzott sorszámok szerint előadták a kötelező verseket. Az idei évben József Attila: Tavasz van! Gyönyörű! illetve Szólt az ember című versét kellett mindenkinek kötelezően elszavalnia. Egy rövid kis szünet után a szabadon választott verseket adták elő a versenyzők.

Miután mindenkit meghallgatott a közönség, a versenyzők és kísérőik egy kis állófogadáson vettek részt, ahol szendvicset, pogácsát, üdítőt és gyümölcsöt fogyaszthattak. Eközben a zsűri elvonulva a könyvtárba, tanácskozott és meghozta döntését. Újra az aulában gyűltek össze a résztvevők, izgatottan várva az eredményeket. Előbb azonban egy meglepetés ajándék következett. A zsűriben helyet foglaló Szépligeti Mátyás versmondó egy Kosztolányi verset szavalt.

Majd mindhárom zsűritag elmondta észrevételeit, megdicsérte a szavalókat és adtak jó tanácsokat a következő évekre a versenyzőknek.

Ezután minden résztvevőnek emléklapot és egy-egy könyvet adtak át.

Az eredményhirdetés a helyezettek jutalmazásával folytatódott.

5-6. osztályos korcsoportban :

1. helyezett Baj Bianka Nagykanizsa Zrínyi Általános Iskola
2. helyezett Tamása Róza Lenti Arany János Általános Iskola
3. helyezett Szocsics Karolina Zalabér Általános Iskola
4. helyezett Sulok Zsófia Zalaegerszeg Landerhegyi Általános Iskola

7-8. osztályos korcsoportban:

1. helyezett Wohner Dóra Zalaegerszeg Dózsa György Tagiskola
2. helyezett Pethő Patrik Zalaegerszeg Liszt Ferenc Tagiskola
2. helyezett Bertha Eszter Zalabér Általános Iskola
3. helyezett Vida Dorian Lendva Kéttannyelvű Iskola

Ők mindannyian oklevelet és könyvjutalmat kaptak. A vendéglátó Móra Ferenc Általános Iskola és Könyvtár által felajánlott könyvjutalmat a 4. helyezett Sulok Zsófia, a könyvutalványt az 1. helyezett Baj Bianka kapta meg az 5-6.as korcsoportosok között. A Zalakaros Város által felajánlott könyvet és könyvutalványt pedig Wohner Dóra a 7-8.osztályos korcsoport 1. helyezettje érdemelte ki.

Ezután a zsűri átadta a vándorserleget a verseny legtöbb pontot gyűjtött csapatának, mely 2010-ben Zalaegerszeg város csapata lett.

Végül Nitsch Erzsébet bejelentette, hogy Baj Bianka, Tamása Róza, Szocsics Karolina, Wohner Dóra, Pethő Patrik és Bertha Eszter képviselheti Zala megyét a Regösök húrja...dunántúli vers- és prózamondó versenyen.

Horváthné Nagy Elvira

„ÚT A MINŐSÍTETT KÖNYVTÁR FELÉ” SZAKMAI NAP A JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁRBAN

2010. május 10.

„Szakmai nap” címmel elindított továbbképzési sorozatunk keretében 2010. május 10-én délelőtt Vidra Szabó Ferenc, a Könyvtári Intézet munkatársa volt a vendégünk, aki „A minőség értékelése a könyvtárban – a minősített könyvtár kritériumai” címmel tartott előadást.

A téma időszerűségét jelzi, hogy - örömünkre - nagyon sok kolléga elfogadta a meghívásunkat. Az előadás két nagyobb egységre tagolódott. Az első részben egy könyvtári minőségfejlesztő modellt mutatott be Vidra Szabó Ferenc, míg előadásának nagyobbik hányadában „Könyvtári önértékelés – könyvtári minősítés” címmel a minősített könyvtári cím kritériumait és az ehhez kapcsolódó dokumentumokat ismertette. Az előadás nagyon sok hasznos és megszívlelendő információt, tanácsot tartalmazott, melyek megfontolásra vagy továbbgondolásra érdemesek.

Az alábbi sorok csupán csak egy kis ízelítőt adhatnak az elhangzottakból; akik az előadás teljes szövegére kíváncsiak, azt könyvtárunkban elérhetik.

A „**Könyvtári minőségfejlesztés 21**” modell megalkotásában öt könyvtár vett részt, képviselve több intézménytípust. A modell a TQM elveire épül, alulról építkező, s négy szakaszra tagolódik:

1. *szakasz*: előkészítés: Legfontosabb eleme a vezetőség elkötelezettsége, a szervezeti kultúra fejlesztése./nyílt kommunikáció, motiváció, team munka, konfliktuskezelés stb./ Az előadó nem győzte hangsúlyozni, hogy a szervezeti kultúra rendbetétele nélkül a későbbi munkánk semmit sem fog érni. Az előkészítő szakaszban el kell készíteni a helyzetelemzéseket – SWOT analízis, PGTT analízis - és a stratégiai tervet.

2. *szakasz*: Partnerközpontú szervezeti kultúra kialakítása és működtetése: Számba kell venni ill. rangsorolni a partnereinket. Fontos a partnerek elvárásainak ismerete, és elégedettségének mérése, a valós és látens igények feltérképezése. Szolgáltatásainkat az állandóan változó igényekhez kell igazítani.

3. *szakasz*: Folyamatszabályozás, problémamegoldás: a kulcsfontosságú folyamatok azonosítása.

4. *szakasz*: Kiterjesztés, teljeskörűség, folyamatos fejlesztés. A modell ismertetése után tért rá a **minősített könyvtári címmel** kapcsolatos tudnivalókra, melyet egy új miniszteri rendelet - 12/2010 (III. 11.) OKM – szabályoz, s az „Év könyvtára” cím helyébe lép.

A címre, mely 5 évre szól, évente lehet pályázni; s egy évben akár több könyvtár is elnyerheti, amennyiben megfelel az előírt kritériumoknak. A pályázatot szakértők bírálják el, s a helyszínen ellenőrzik a pályázatban leírtakat. A végső döntést kuratórium hozza: a Könyvtári Minőségügyi Bizottság. Természetesen az 5 év lejáratá után újból lehet pályázni a címre.

Ezzel ellentétben a Könyvtári Minőségi Díjat – melyre csak a minősített könyvtári címmel rendelkező intézmények pályázhatnak – egy évben csak egy könyvtár kaphatja meg, s örökre szól.

Az előadó részletesen bemutatta az ún. **CAF modellt**, a könyvtárak önértékelési keretrendszerét. A modell adottságok és eredmények alapján értékeli, melyek

TUDÓSÍTÁSOK

TUDÓSÍTÁSOK

---

kölcsönösen támogatják egymást. Az elért eredményeket mindig az adottságokhoz viszonyítják.

Adottságok között szerepel a vezetés /nagy hangsúllyal/, a munkatársak, partnerek, stratégia, folyamatok, míg az eredmények között a használókkal kapcsolatban elért eredmények, a munkatársakkal kapcsolatos elért eredmények ill. a társadalmi környezetre gyakorolt hatásokkal kapcsolatos eredmények szerepelnek.

A modellhez 9 kritérium, sok-sok alkritérium és kötelező ill. ajánlott dokumentumok kapcsolódnak, melyekről részletesen szólt.

Kötelező alapidokumentumok: A könyvtár minőségpolitikája; A könyvtár stratégiai terve (benne: küldetésnyilatkozat, jövőkép, PGTTJ és SWOT elemzés); SzMSz; munkakörök leírása; éves beszámoló, cselekvési - és/vagy munkaterv - az utóbbi 3 évre visszamenőleg. Ezek mellett az alapvető kötelező dokumentumok mellett minden egyes kritériumnak, alkritériumnak több kötelező és ajánlott dokumentuma is van, pl. az 5 kritériumnak egyik kötelező dokumentuma a folyamatára elkészítése, egyik ajánlott dokumentuma pedig a PDCA elv érvényesülését bizonyító dokumentum.

Kritériumok:

1. kritérium: Vezetés
2. kritérium: Stratégia és tervezés
3. kritérium: Emberi erőforrások
4. kritérium: Partnerkapcsolatok és erőforrások
5. kritérium: Folyamatok
6. kritérium: A szolgáltatást igénybevevőkkel kapcsolatos eredmények.
7. kritérium: A munkatársakkal kapcsolatos eredmények
8. kritérium: A társadalmi környezetre gyakorolt hatás eredményei
9. kritérium: A szervezet kulcsfontosságú eredményei

Az egyes kritériumokhoz pontértékek tartoznak. Adottságoknál max. 540 pontot lehet elérni, ezen belül pl. a vezetés – melynek kulcsfontosságú szerepe többször is előkerül - maximum 120 pontot szerezhethet /a legnagyobb pontszám az adottságokon belül/, míg az eredményeknél elérhető maximális pontszám 460 pont. Ez utóbbin belül hangsúlyozott a munkatársakkal kapcsolatos eredmények elérése, hisz erre maximum 160 pont adható.

A pontokhoz természetesen egy értékelési tábla tartozik.

Nemcsak a könyvtárnak kell elkészítenie az intézmény önértékelését, hanem egyes dolgozóknak is a sajátjukét, s ezt összevetni a vezetés által elvégzett értékeléssel.

Többször hangsúlyozta az előadó a képzés fontosságát, hogy a munkatársak állandó továbbképzése, tréningek szervezése elengedhetetlen.

Nagyon fontos, hogy az elvégzett önértékelésünk után egy intézkedési terv készüljön, hisz csak akkor van értelme ennek a hatalmas munkának, ha a feltárt hiányosságokon változtatunk.

Összegzésként elmondható, hogy nagy fába vágja a fejszét az a könyvtár, mely elindul a minősített könyvtári címért; több kolléga – egy jól együttműködő team - hosszan tartó, tervszerűen végzett munkáját feltételezi, de az eredmény nem marad el.

Kereki Judit

AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALMI TANÁCSADÓ KÉPZÉSRŐL

Az eMagyarország hírlevelében olvastam arról, hogy ebben az évben **utolsó alkalommal** lehet jelentkezni diplomás szakembereknek a PL-1447 lajstromszámú akkreditált Információs Társadalmi Tanácsadó (eTanácsadó) képzésre **ingyen**. Ezt követően 2010-ben is csak térítés ellenében lesz lehetőség erre. A jelentkezési határidő: 2010. április 7-e volt. A jelentkezési feltételei: kézhez kapott főiskolai vagy egyetemi végzettséget igazoló oklevél és az, hogy a jelentkező eMagyarország Ponton dolgozzon (nem akadály, ha adott eMagyarország Ponton már van végzett eTanácsadó) vagy eMagyarország Ponton szeretne a jövőben dolgozni.

A képzés 60 órás volt, melyből 30 óra tantermi és 30 óra távoktatás volt. 5 modulból állt a képzés, mely 4 elméleti és 1 gyakorlati modult tartalmazott. A tanfolyamot Szombathelyen végeztem el, 2010. április 27.- 2010. június 7-e között.

Az **1. modul** az információs társadalmi alapismereteket tartalmazta, melyben szerepelt az információs társadalom fogalma, kialakulásának története, megközelítési szempontjai, valamint a digitális megosztottság kialakulása, okai, fogalma, értelmezési keretei. Ezen kívül szó esett az EU stratégiákról, programokról a digitális esélyegyenlőség megteremtése érdekében. A modulban tanultunk még a digitális esélyegyenlőség helyzetéről Magyarországon: a MITS-ről és a hozzá kapcsolódó projektekről, a 1126/2003. sz. kormányhatározatról, valamint az esélyegyenlőségről Magyarországon és a megvalósult programokról (Sulinet, közhaló, eMagyarország, IT mentor, eTanácsadó, ITT)

A **2. modul** az informatikai alapismereteket, az információs írástudás és motivációit, az internet, mint kommunikációs eszközt, valamint a megszerzett információk iránti felelősséget, az adatbiztonságot és adatvédelem alapvető kérdéseit tartalmazta.

A **3. modul** az internet megjelenéséről az állami szférában; az internetről, mint az állampolgári kötelezettségek, hivatali ügyintézés új színteréről; az eMagyarország programról és az eInfoszabadságról szólt, amelyben a közadattárak, közadat szolgáltatások szerepeltek. Ebben a modulban szó esett az e-Közigazgatás magyarországi történetéről; az e-közfelügyeleti szolgáltatásoknak az 1044/2005. (V.11.) Korm. határozatban foglalt rendszeréről; az e-ügyintézésről és az ügyfélkapuról és az elektronikus adóbevallásról. Ezt a modult két részre bontva tanultuk a téma nagy terjedelme miatt. Második alkalommal a következő témákkal foglalkoztunk: az internet megjelenése és szerepe a szociális szolgáltatásokba; az egészségügyi és szociális szolgáltatások és a nyugdíjbiztosítási ügyintézés, a foglalkoztatás (Munka/nélküliség, álláskeresés, munkaügyi szolgáltatások); a szociális ellátás minőségének javítása az információ és az információs technológia jobb felhasználásával és az IKT-eszközök a segítő folyamatban.

A **4. modul** az elektronikus banki szolgáltatásokról, a banki információs rendszerekről; az eKártyák, használatáról, népszerűsítés lehetőségeiről, az elektronikus banki ügyintézésről, e-bankolásról, e-kereskedelemtől és az adatvédelem és az adatbiztonság speciális kérdéseiről (adathalászat, információbiztonság) szólt.

Az **5. gyakorlati modul** volt, amikor is az információs társadalmi tanácsadói (eTanácsadói) tevékenység szempontjából szükséges, a képzés során elsajátított elméleti háttértudás gyakorlati alkalmazásának, átadásának eszközrendszerét sajátítottuk el. Ekkor mindenkinek egy előre választott témából kellett felkészülnie. Nekem az online kereskedelem előnyeit kellett bemutatnom.

Az **írásbeli vizsga** egy online teszt kitöltése volt, melyben az eddig megszerzett tudásunkról adtunk számot.

Nagyon hasznos volt a tanfolyam, mert sok újdonsággal találkoztunk, pl.: a nemrégiben megváltozott www.magyarorszag.hu oldalt is alaposan megismerhettük.

Gyurkóné Marton Beáta

TALÁLKOZÓ REGŐCZY KRISZTINÁVAL A KESZTHELYI FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁRBAN

A keszthelyi Csik Ferenc Olimpiai Baráti Kör Egyesület és a városi könyvtár 2010. április 22-én Regőczy Krisztina olimpiai ezüstérmes világbajnok műkorcsolyázót fogadta.

Az esten meghívott vendégként Dr. Jakabházyne Mező Mária, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára és Regőczy Krisztina edző-édesanyja, Némedy Ágnes is megtisztelte a könyvtári érdeklődőket.

A meghitt légkörben Dr. Iglódi Endre beszélgetett Regőczy Krisztinával életéről, sportpályafutásáról, eredményeiről.

Regőczy Krisztina és Sallai András 1974-től valamennyi Világ és Európa-bajnokságon az első hat között, illetve a dobogón végeztek. 1979-ben a bécsi világbajnokságon, majd 1980-ban a dortmundi VB-n győztes kűrjüket a könyvtár levetítette, melynek látványa 30 év távlatából is könnyeket csalt ki a látogatók szeméből.

1980-ban értek sportolói pályafutásuk csúcsára a Lake Placid-i olimpián, ahol toronymagasan esélyesek voltak az aranyéremre.

Hibátlan produkciójuk ellenére az ítések az orosz párost hozták ki győztesnek. Ezek után 2 éven keresztül- befejezve amatőr pályafutásukat - Sallai Andrással az Ice Follies és Holiday on Ice jégrevü sztárjaként két alkalommal profi világbajnoki címet szereztek.

Regőczy Krisztina a keszthelyi érdeklődőknek elmondta, hogy 17 éves sportolói pályafutása során soha nem volt teher számára az edzés, a munka, csak kellemes emlékeket őriz. Édesanyja és családja támogatását, segítségét mindig érezte. A Nemzetközi Korcsolyázó Szövetség Szakbizottságának vezetőjeként, valamint a Magyar Olimpiai Bizottság női bizottságának vezetőjeként közel maradt a sportághoz, továbbképzéseket szervez, szakértőként részt vesz a téli olimpiákon.

Az est befejezéseként a könyvtár és a Csik Ferenc Olimpiai Baráti Kör Egyesület köszöntötte Regőczy Krisztinát közeli születésnapja alkalmából, valamint édesanyját és a MOA főtitkár asszonyát.

Pappné Beke Judit

INTERNETOKTATÁS SZENTGYÖRGYVÁRON

A Fejér György Városi Könyvtár a Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás Mozgókönyvtári Ellátása keretében 20 órás ingyenes internet és e-közigazgatás tanfolyamot szervezett Szentgyörgyváron. A szervezésben sokat segített Bonnyai Ágnes kolléganőm, illetve Ádovics István polgármester, aki a lezajló oktatás lelkes segítője és résztvevője is volt egyben. A tanfolyam lebonyolítására 2010. március 22. és április 26. között került sor hétfői napokon, délutáni órákban. Az oktatás kiscsoportos közegben telt, kezdetben öt fővel indultunk, majd még ketten csatlakoztak hozzánk a későbbiekben.

A tanfolyam 20 órát ölelt fel, mely öt modulból állt, tematikája következőképpen alakult:

1. A világháló és szolgáltatásai

Az internet vázlatos története, megismerkedés az alapfogalmakkal, postafiók regisztrálása.

2. Levelezés

Levelezőprogramok típusainak áttekintése. Megismerkedés az elektronikus levelezés alapfunkcióival, pl. levél írása, fogadása, címjegyzéképítés, csatolt fájl küldése.

3. Keresés

Keresőfelületek használatának elsajátítása, egy adott kérdés több típusú feltárása.

4. E-közigazgatás

Kormányzati portál, ügyfélkapu szolgáltatásai, lehetőségei.

5. Ismeretek rögzítése

Ismétlés, előző anyagokhoz kapcsolódó feladatlap kitöltése, „vizsga”.

A feladatlap sikeres feldolgozása után oklevelet vehettek át a tanulók.

Az ismeretanyag feldolgozását, rögzítését prezentációk és projektoros vetítés segítette.

Példaértékűen lelkes, közvetlen és szorgalmas csapattal volt dolgom, folyamatosan segítettek egymást, ügyeltek arra, nehogy valaki lemaradjon.

Összességében elmondható, hogy ebben a 20 órában elsajátították az internetezés alapjait, és további ismeretek szerezhetők meg. Szembesülni kellett viszont azzal a ténnyel, hogy nem csak az internetezés terén, hanem a számítógép-használat alapjait illetően is felzárkóztatásra van szükség, s hogy az erre való igény nagy. Így felvetődött egy újabb, kifejezetten a számítógéphasználatra irányuló tanfolyam lehetősége is, melyet őszre tervezünk Szentgyörgyváron.

Kántor Krisztián

KEDVES OLVASÓM!

Mi is az a KSZR? Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer.

Megvalósításával kiegyensúlyozottabbá válik az ország falvaiban élők információ és dokumentum ellátása.

A KSZR révén, a kistelepüléseken élők a könyvtári rendszer egésze által nyújtott, szolgáltatásoknak lesznek a részesei, információhoz jutási esélyeik megközelítik a nagyvárosban élőkét. A KSZR szolgáltatásait a korábbi együttműködésekre alapozva 2005. február 15.-től végzi a Halis István Városi Könyvtár, immár három kistérség területén, 47 településen. A könyvtárellátás differenciált formában történik, a kistérség településeinek igényeihez igazodva.

Tölts velem egy délutánt a mozgókönyvtári munkám során!

Kedden délután indulok dokumentumokkal és egy lappal felszerelve. De hogy idáig eljussak, ahhoz össze kell válogatni négy utazótáskányi könyvet, multimédia-dokumentumot, folyóiratot, újságot. Köztük az olvasóim személyre szabott kéréseit. Ebben a www.nagykar.hu segít nekem. Jelszóval a belső oldalak is látogathatók, akár olvasóinknak is. Itt van egy szolgáltatás a mozgókönyvtárosoknak, ahol feljegyezzük a kölcsönzési statisztikát, elküldjük az olvasóink előjegyzéseit, üzeneteinket egymásnak. Könnyű helyzetben vagyok, mert mindig ugyanazokra a helyekre megyek, de kollégáim váltják egymást, ezért nagyon fontos az információ áramoltatás. Ez az a felület, amit mindenki elér és lát, persze csak akkor, ha a technika ördöge nem játszik velünk és van Internet.

Eszteregnye az első állomás:

Nagykanizsától 9 km-re nyugatra fekszik, déli határánál a 7-es út és az M7-es autópálya csomópontja található. 772 lakója van. A dél-zalai falvakra jellemző hagyományos építésű házaival, az 1886-ban épült római katolikus templomával, kőkeresztjeivel jellegzetes településképet mutat. Természeti adottságai kiválóak. A szőlőtermesztésen kívül a közeli erdő vadászati lehetőséget biztosít.

Mozgókönyvtári szolgáltatásnak az alapítványi iskola ad helyet, az amúgy is könyvtárnak berendezett helyiségben. Külön élmény ide megérkezni! Örömmel várnak a gyerekek már a kapuban. A pakolás sem gond, pillanatok alatt kirakják a dokumentumokat a polcra. Jön a sorban állás, hogy ki az, aki előbb végez és viheti haza a megszerzett kincset. Miután a gyerekek csivitelése alább hagy, jönnek a felnőttek. Megszokták már, hogy ne nyitásra érjenek ide, mert akkor még nem a megszokott békés képet mutatja a könyvtár. Jó is ez így, nekik mások az igényeik. Fontosnak érzem a közvetlen, személyes kapcsolatok kialakítását. Nagyon hamar tovaillan a másfél óra.

Eszteregnye lakóira jellemző a nyitottság, érdeklődés az új iránt. Második éve tartjuk meg kezdő internetes tanfolyamunkat 8-9 fő részvételével, amely a 20. órában házi vizsgával és egy kis ünnepséggel zárul.

TUDÓSÍTÁSOK

<http://eszteregnye.nagykar.hu/keptar/3244/39930/preview.html> címen minden érdeklődő megtekintheti a tanfolyam képeit.

Következik a pakolás, számítógép összeszerelése, irány Rigyác.

A tájra gondolva írta Ruffy Péter 1972-ben:

"Ezernyi völgy. Ezernyi hajlat, ezernyi domb, ezernyi erdősziget. Ezernyi hajlék, fehér présházak, vasalt ajtajú öreg borospincék,"

500 lelkes kistelepülés, ahol a könyvtári szolgáltató hely a helyi orvosi rendelő várótermében kap helyet. Azt gondolnánk, ide vajon ki kukkant be estefelé. Eleinte bizony alig-alig akadt látogató. De hírünk terjed, és szépen gyarapodik olvasóink száma, akik közül jelentős számban képviselteti magát az ifjúság. Itt is arra törekednek, hogy kellemesebb körülmények között kapjunk helyet. Idén saját helyiségbe költözünk, így a szolgáltató hely hordozható számítógépét nem kell mindig elzárni. Az idei egyházközségi bálra műsorkészítéshez adtam segítséget, és sorolhatnám milyen érdekes kérésekkel, fordulnak hozzám az olvasók, például szakdolgozat írásához a gímszarvasról kellett irodalom, vagy iskolai kiránduláshoz kértek a megtekintendő műemlékekről rövid ismertetőt. A testület tagjai, köztük a polgármester is olvasóm és örömmel konstatalom a felém irányuló kiemelt figyelmet, ami a korszerű könyvtári szolgáltatásnak köszönhető.

Megint jön a pakolás, összeszerelés, irány visszafelé az utolsó településre, Sormásra.

E magyar helységnév a kígyóvirág, vadhagyma jelentésű sárma növényre vezethető vissza. Sormás község az M 7-es főközlekedési út mentén, Nagykanizsa várostól 6 kilométerre fekvő település. Itt már jobban érezhető a város közelsége. Az emberek nap, mint nap a városban járnak, intézik ügyes bajos dolgaikat. Lassan itt is kialakul a törzsközönség. Fel kell magunkra hívni a figyelmet, hogy többen vegyék igénybe a szolgáltatásunkat. Ne csak a normatíva elkölthetősége legyen a cél, hanem az emberek becsalogatása, értelmes, hasznos szabadidős tevékenysége. Író olvasó találkozó rendezése, gyerekeknek szerveznek nyári tábort a faluban, ehhez is kapcsolódhatnak meseolvasással vagy más programmal.

Este nyolcat üt az óra, irány a Városi Könyvtár. Érkezés, kipakolás, számítógép helyrerakása, előjegyzett könyvek kiszedése. Lassan minden a helyére kerül, mehetek haza. Remélem megérintett kedves olvasóm kicsit az az „ájer”, ami körülveszi az embert egy ilyen mozgókönyvtári úton! Jó kimenni, jó találkozni az emberekkel, jó segíteni, jó megosztani az információt. Köszönöm, hogy részese lehetek ennek az országban, ilyen formában egyedülálló szolgáltatásnak.

Végezetül néhány statisztikai adat:

Település	Regisztrált olvasó 2009	Kölcsönzött dokumentumok 2009	Személyes (helybeni) használat összesen	Az Összes személyes használatból internethasználat	Közvetlenül (helyben)használt dokumentum (db)	Küldött kérés	Referenzs
Eszteregnye	45	1239	848	28	1356	255	138
Rigyác	25	275	451	8	721	147	138
Sormás	10	175	268	10	429	47	111

Gál Erzsébet

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ A MURASZEMENYEI KÖZSÉGI ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁRBAN

2009-ben felújításra került a Muraszemenyei Községi és Iskolai Könyvtár olvasóterme. Az új környezet méltó átadásának megkoronázása volt az író-olvasó találkozó megszervezése 2010. március 26-án a könyvtárban.

Vendégünk volt Joze Hradil szlovén tanár, műfordító, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja.

Rendezvényünket színesítette iskolánk tanulójának diákszínpada, Nagy Istvánné magyartanár felkészítésével. Madách: Az ember tragédiájából jelenítettek meg egy részletet.

Joze Hradil 2009-ben több száz magyar és angol nyelvű könyvet adományozott a csörnyeföldi és muraszemenyei könyvtárnak, abból az okból, hogy nagyapja Hragyl Lajos volt Csörnyeföld első néptanítója, és az ő emléke előtt tisztelegve vette fel a kapcsolatot intézményünkkel.

Személyében olyan csodálatos emberrel ismerkedhetett meg a több mint ötven érdeklődő, aki közvetlenségével, a vers és a könyv szeretetével elvarázsolt bennünket. Olyan hatást gyakorolt a hallgatóságra, ami értékesebb volt mindennél.

Kedves történetei Weöres Sándorról, Károlyi Amyról, Lator Lászlóról, Dragomán Györgyről olyan emberi közelségbe hozták nagyjainkat, mintha mindegyikük személyes ismerősünk lett volna.

A szlovén nyelvre fordított Petőfi vers dallama még most is a fülünkbe cseng, és ezzel bebizonyította, hogy nincsenek határok, a kultúra, a költészet, az olvasás szeretete átnyúlik hegyeken, folyókon, városokon és falvakon, összeköt bennünket.

A magyar nyelv és a magyar irodalom iránti szeretete, szolgálata egész munkásságán érződött. Szótárai, fordításai nem csak a magyar irodalmat ismertették meg szomszédainkkal, hanem mi is ízelítőt kaphattunk a szlovén irodalomból.

Az est ünnepi fényét emelte, hogy Pintér László, a Zala Megyei Közgyűlés alelnöke ekkor adta át a történelmi Zala megye 1000 éves emlékérmét községünk polgármesterének.

Bedi Lászlóné

SZLOVÉN ÉS MAGYAR IRODALMI ALKOTÁSOK BEMUTATÁSA A HARÁRMENTI TÉRSÉGBEN

A Szlovénia-Magyarország határon átnyúló együttműködés keretében a *Múltunk közös értékei – élő örökségünk* című, SI-HU-1-1-007 számú projekt megvalósításában a Zalaegerszegi Könyvtárpártoló Alapítvány is aktív szerepet vállalt azzal, hogy a térségben keletkező irodalmi alkotások megismertetése és bemutatása céljából rendezvényeket szervezett. Az első ütemben 2009. december 18-án rendezte meg a Lenti Városi Művelődési Központ Színháztermében a zalaegerszegi Énekmondó együttes *PANNON LANT – Muravidéki és zalai költők megzenésített versei* című rendezvényét. Az Énekmondó együttes műsorában szlovéniai magyar és zalai költők versei hangzottak el.

Az együttes több mint 30 éves fennállása óta nagy hangsúlyt fektet a ma élő költők, különösen a zalai és szlovéniai magyar költők verseinek megzenésítésére, és mind szélesebb körben történő népszerűsítésére.

A rendezvényen részt vett a muravidéki alkotók képviselőjében Bence Lajos költő, a muravidéki Népújság főszerkesztője, a Magyar Művészetért Díj kitüntetettje.

Lenti város középiskoláiból kb. 250 tanuló vett részt ezen a programon.

A projekt 2. ütemében 2010. június 10-én szervezett programot az alapítvány. A rendezvény helyszíne a zalaegerszegi Keresztury Dezső ÁMK Hangversenyterme volt, ahol JOÓS TAMÁS énekmondó „Párbeszéd” című műsorát nézték-hallgatták meg a város középiskolás fiataljai. Az előadásra a Csány László Közgazdasági Szakközépiskola, a Páterdombi Szakképző Iskola, valamint az Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium tanulói közül közel 150 diák jött el.

A rendezvényt Bánfalvi Péter, a Zala Megyei Önkormányzat Oktatási és Kulturális Osztályának vezetője nyitotta meg, ismertette a projekt célját, a szomszédos kultúrák megismerésének fontosságát. Bemutatta a meghívott előadót: Joós Tamás Szombathelyen élő énekmondót, aki zalai gyökerekkel rendelkezik – Lentiben született –, s több mint 30 éve foglalkozik versek megzenésítésével és azok bemutatásával. Előadásai nagy részét gyerekeknek és az ifjabb korosztálynak tartja. A mai napig számtalan rendhagyó irodalomóra keretében mutatta már be alkotásait és tanította hallgatóit a versek szeretetére. Nagyon jó kapcsolatot ápol a Muravidéken élő és jelenleg is ott alkotó irodalmárokkal, akiknek a megzenésített verseit is tartalmazta a műsora. Összeállításában, melyet külön erre az alkalomra állított össze a históriás és történeti énekek mellett József Attila, Ady Endre, Bence Lajos, Soós József és Gaál Zsuzsa versei hangzottak el. A felsorolt szerzők nevéből is kitűnik, hogy a feldolgozott művek a határ két szomszédos oldalán több korosztályt is megszólítottak, de mégis egy közös kultúra részesei valamennyien. Külön érdekessége volt a műsornak, hogy a műfaji sokszínűséget a többfajta hangszer – gitár, buzuki, koboz, tekerőlant – megszólaltatásával tette még színesebbé és érdekesebbé.

Tóth Judit

FIGYELŐ

ÉRDEKELTSÉGNÖVELŐ TÁMOGATÁS 2010.

Sorszám	Település neve	Könyvtár neve	Utalandó támogatás (eFt)
1.	Balatongyörök	Bertha Bulcsu Művelődési Ház és Könyvtár	52
2.	Gelse	Petőfi Sándor Emlékkönyvtár	18
3.	Gyenesdiás	József Attila Klubkönyvtár	66
4.	Hahót	Községi és Iskolai Könyvtár	26
5.	Hévíz	Gróf Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény	204
6.	Kehidakustány	Községi és Iskolai könyvtár	29
7.	Keszthely	Fejér György Városi Könyvtár	1304
8.	Lenti	Városi Könyvtár Lenti	1196
9.	Letenye	Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár	356
10.	Murakeresztúr	Zrínyi Miklós ÁMK Könyvtára	20
11.	Nagykanizsa	Halis István Városi Könyvtár	2072
12.	Pacsá	Nagyközségi Könyvtár	62
13.	Sármellék	ÁMK Könyvtára	43
14.	Söjtör	Községi és Iskolai Könyvtár	15
15.	Szepetnek	Királyi Pál ÁMK Könyvtára	53
16.	Türje	Községi Könyvtár	22
17.	Vonyarcvashegy	Művelődési Ház és Könyvtár	98
18.	Zalaegerszeg	Deák Ferenc Megyei Könyvtár	1572
19.	Zalaegerszeg	József Attila Városi Könyvtár, Izsák I. ÁMK Városi és Iskolai Könyvtár, Apáczai ÁMK Könyvtára	2553
20.	Zalakaros	Móra Ferenc Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Könyvtár	42
21.	Zalacomár	Kulturális Központ és Könyvtár	33
22.	Zalalövő	"Salla" Művelődési Központ, Könyvtár és Alapfokú Művészeti Iskola	95
23.	Zalaszentbalázs	Közművelődési és Iskolai Könyvtár	36
24.	Zalaszentgrót	Művelődési Központ, Könyvtár és Alapfokú Művészeti Iskola	152

10119

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR

Rendezvények 2010. első félévben

2010. január 28-án immár harmadik alkalommal került sor könyvtárunkban a Keresztury szavalógálára, mellyel a Magyar Kultúra Napja, valamint Keresztury Dezső, városunk nagy szülőtte, a magyar művelődéstörténet jeles képviselője előtt tisztelegtünk. Rendezvényünkön középiskolás tanulók szavaltak Keresztury Dezső versei közül.

Február 12-től 28-ig „Férfiak és nők” címmel kiállítást rendeztünk régi képek, képeslapok felhasználásával a felnőtt kölcsönzőtérben. A tárlóban februárban a Fekete Istvánra emlékeztünk könyvei, képei és írásai felhasználásával.

Február 23-án a Keresztury Irodalmi Kör vendégeként Cséby Géza költő, műfordító járt könyvtárunkban. Bemutattuk Sors-címerkép című könyvét, mely lengyel származású édesanyja családjának állít emléket.

Február 25-én Kiss Gábor a Nyugdíjas Pedagógusok Egyesülete érdeklődő tagjainak tartott előadást könyvtárunk muzeális dokumentumairól.

Irodalmi élet a peremvidéken címmel 2010. február 25-én könyvtárunkban bemutatkozott az Életünk című folyóirat. Vendégeink Dr. Bokányi Péter, Dr. Fűzfa Balázs, Péntek Imre valamint a Pannon Írók Társaságának tagjai voltak.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a TIT Öveges József Ismeretterjesztő és Szakképző Egyesület közös szervezésében 4 előadásból álló csillagászati előadássorozat zajlott könyvtárunkban. Februártól májusig havonta egy alkalommal gyűlt össze a csillagászat iránt érdeklődő közönség, hogy Bánfalvi Péter előadásait meghallgassa. A nagyszerű rendezvénysorozat február 24-én indult, ekkor Helyünk a Világegyetemben címmel képzeletbeli utazáson vehettünk részt a Naprendszeren át a csillagközi térben és a galaxisok világában. Az előadások után - derült égbolt esetén - lehetőség volt távcsöves „égnézegetésre” is.

2010. március 5-én a Zalaegerszegi Körzeti Könyvtár megalapításának 60. évfordulója alkalmából szakmai tanácskozásra gyűltek össze a megye könyvtárosai „Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe” címmel. Vendégünk volt Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet munkatársa; előadásokat tartottak a megyében dolgozó, hálózati munkával foglalkozó könyvtárosok.

Március 22. és 31. között került sor az Internet Fiesta idei programjaira. Március 22-én Látod? Nem látod? Na látod! című előadásával Gergán Gábor, könyvtárunk munkatársa vezetett be minket a Photoshop rejtelseibe. Március 25-én László Marianna, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület Zala megyei szervezetének vezetője tartott előadást középiskolásoknak az Internetes vásárlásokról. A Fiesta idején adatbázis-bemutatókat, honlap-ismertetőket tartottunk az érdeklődőknek, valamint egy óra ingyenes Internet-használatot biztosítottunk.

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR

Rendezvények 2010. első félévben

2010. január 28-án immár harmadik alkalommal került sor könyvtárunkban a Keresztury szavalógálára, mellyel a Magyar Kultúra Napja, valamint Keresztury Dezső, városunk nagy szülőtte, a magyar művelődéstörténet jeles képviselője előtt tisztelegtünk. Rendezvényünkön középiskolás tanulók szavaltak Keresztury Dezső versei közül.

Február 12-től 28-ig „Férfiak és nők” címmel kiállítást rendeztünk régi képek, képeslapok felhasználásával a felnőtt kölcsönzőtérben. A tárlóban februárban a Fekete Istvánra emlékeztünk könyvei, képei és írásai felhasználásával.

Február 23-án a Keresztury Irodalmi Kör vendégeként Cséby Géza költő, műfordító járt könyvtárunkban. Bemutattuk Sors-címerkép című könyvét, mely lengyel származású édesanyja családjának állít emléket.

Február 25-én Kiss Gábor a Nyugdíjas Pedagógusok Egyesülete érdeklődő tagjainak tartott előadást könyvtárunk muzeális dokumentumairól.

Irodalmi élet a peremvidéken címmel 2010. február 25-én könyvtárunkban bemutatkozott az Életünk című folyóirat. Vendégeink Dr. Bokányi Péter, Dr. Fűzfa Balázs, Péntek Imre valamint a Pannon Írók Társaságának tagjai voltak.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a TIT Öveges József Ismeretterjesztő és Szakképző Egyesület közös szervezésében 4 előadásból álló csillagászati előadássorozat zajlott könyvtárunkban. Februártól májusig havonta egy alkalommal gyűlt össze a csillagászat iránt érdeklődő közönség, hogy Bánfalvi Péter előadásait meghallgassa. A nagyszerű rendezvénysorozat február 24-én indult, ekkor Helyünk a Világegyetemben címmel képzeletbeli utazáson vehettünk részt a Naprendszeren át a csillagközi térben és a galaxisok világában. Az előadások után - derült égbolt esetén - lehetőség volt távcsöves „égnézegetésre” is.

2010. március 5-én a Zalaegerszegi Körzeti Könyvtár megalapításának 60. évfordulója alkalmából szakmai tanácskozásra gyűltek össze a megye könyvtárosai „Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe” címmel. Vendégünk volt Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet munkatársa; előadásokat tartottak a megyében dolgozó, hálózati munkával foglalkozó könyvtárosok.

Március 22. és 31. között került sor az Internet Fiesta idei programjaira. Március 22-én Látod? Nem látod? Na látod! című előadásával Gergán Gábor, könyvtárunk munkatársa vezetett be minket a Photoshop rejtelseibe. Március 25-én László Marianna, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület Zala megyei szervezetének vezetője tartott előadást középiskolásoknak az Internetes vásárlásokról. A Fiesta idején adatbázis-bemutatókat, honlap-ismertetőket tartottunk az érdeklődőknek, valamint egy óra ingyenes Internet-használatot biztosítottunk.

2010. március 23-án 18 órai kezdettel Vekerdy Tamás gyermekpszichológus Gyermekek, óvodák, iskolák címmel tartott nagy sikerű előadást könyvtárunkban. A program szervezője a Madárfa Waldorf Iskola volt.

Húsvét közeledtével régi húsvéti képekből és népi locsolóversekből készítettünk kiállítást Vízbevető hétfő címmel. Olvasóink örömmel fogadták a szívderítő képeket és versikéket.

Frédéric Chopin születésének 200. évfordulójára a tárlóban elhelyezett emlékkiállítással hívtuk fel olvasóink figyelmét. A Könyvek, képek, rövid szövegek mellett sokan megállnak.

2010. április 7-én Szeglet Lajosné nyugdíjas tanár tartott előadást Széchenyi István emlékezete - 150 éve halt meg a legnagyobb magyar címmel a Keresztury Irodalmi Kör tagjainak.

Április 14-én könyvtárunk és a Kaffka Kollégium közös rendezvényén szintén Széchenyiről történt megemlékezés.

Április 26-án a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete tartotta taggyűlését könyvtárunkban. Vendégünk volt Gerő Gyula, a Magyar könyvtártörténeti kronológia, 996-2007 című nagyszabású kötet összeállítója. A kötetet Sebestyénné Horváth Margit mutatta be.¹

---

¹ Lásd erről szóló írásunkat az 56-58. oldalon (a szerk.)

Nevek üzenete – Keresztnevek és családnevek tükrében címmel április 27-én tartottunk író-olvasó találkozót Kiss Gábor számítógépes lexikográfus, nyelvész, a Tinta kiadó igazgatójával.

Az Egerszeg Fesztivál keretében május 13-án Németh János keramikumművész művészeti albumának bemutatójára került sor könyvtárunkban.

Május 26-án a Nagyítás című társadalmi-kulturális hetilap mutatkozott be könyvtárunkban. Meghívott vendégeink a lap szerkesztői, munkatársai, Csontos János, Brém-Nagy Ferenc, Száraz Miklós György és Péntek Borbála voltak.

A Millecentenáriumi Közalapítvány, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Zala Megyei Levéltár szervezésében került sor június 1-jén Végh Ferenc Egerszeg végvár és város a 17. században című könyvének bemutatójára, mely a Zalaegerszegi Füzetek sorozatának 10. darabja. A könyvet bemutatta: Dominkovits Péter történész-levéltáros.

Az Ünnepi Könyvhéten két rendezvényre került sor az intézményben. Június 3-án a Székelyföld c. folyóirat és a Hargita Kiadó mutatkozott be. Vendégeink voltak Ferenczes István József Attila-díjas költő, főszerkesztő és Fekete Vince József Attila-díjas költő, főszerkesztő-helyettes. Az alkotókkal Péntek Imre költő beszélgetett. Az est házigazdája Kiss Gábor könyvtárigazgató volt.

Június 8-án Keresztury Dezső dedikál c. kötet bemutatójára került sor, amelyet Kiss Gábor ismertetett. Ez a program a Keresztury Irodalmi Kör rendezvénye volt.

Szili Erika

A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA

2009 április 2 - án - Andersen születésnapján - elindult a *Mese útja* országos olvasásnépszerűsítő projekt. A mesehónap mindegyikének egy-egy mesehős a főszereplője. Bővebben a projektről a <http://www.meseutja.hu> honlapon tájékozódhatunk. Zala megyébe 2010 februárjában „érkezett” a mesehónap. A megyei programokról – a MESE ÚTJA menüpontban - a koordinátor, Matusné Gáll Éva könyvtáros szerkesztésében az Apáczai ÁMK honlapján előzetesen is tájékozódhattunk (<http://www.apaczaizeg.hu/nuke/modules.php?name=Boszi>).

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára is készült a mesehónapra – még 13 közreműködő zalai és muraszombati intézménnyel (könyvtár és iskola) közösen. A *Boszorkányos Mesefa-pályázatra* boszorkányokról szóló könyveket ajánlhattak az olvasó gyerekek január 30-ig. A *Boszorkányos rajz- és boszorkánykellék – készítő versenyre* szintén január végéig várta a gyermekkönyvtár a zalai gyerekek alkotásait. Januárban és februárban boszorkányos könyvtári foglalkozásokon ismerkedhettek meg a kisiskolások a varázslás rejtelmeivel. Február 15-én pedig – nagy örömünkre – vendégünk volt Boldizsár Ildikó mesekutató, aki „elvarázsolta” a gyerekeket a jó és a rossz boszorkány birodalmába. A gyermekkönyvtárban Boszorkány-sarok hívta fel a figyelmet a boszorkányos olvasmányokra, valamint a

boszokról szóló internetes oldalakra. A „Boszorkányok márpedig vannak!” - jelmondat szellemében szerveződő programsorozatról a megyei gyermekkönyvtár honlapján is időről-időre hírt adtunk / <http://www.dfmk.hu/~gyerek/linkkep6.htm>.²

Március 12-én Író-olvasó találkozót szerveztünk *Nógrádi Gáborral* a Belvárosi Magyar Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Petőfi Sándor Székhelyiskolában a Petőfi – iskolanapok keretében. A találkozó közel 50 résztvevője érdeklődéssel követte Nógrádi Gábor könyveinek bemutatóját, és a gyerekek kérdéseire adott válaszokból kirajzolódó írói életutat. Az „okos” kérdésekért járó ajándékokon túl kedvezményesen, 500 - 800 Ft-ért vásárolhattak a diákok könyveket, melyeket Nógrádi Gábor személyre szólóan dedikált.

Az **Internet Fiesta 2010.** gyermekkönyvtári rendezvényeinek célja ebben az évben az volt, hogy minél több érdekes honlapot megismertessünk a gyerekekkel. Fontosnak tartottuk, hogy *A mese útja* projekt honlapját is megmutassuk a gyerekeknek. Ennek megfelelően a következő programokat kínáltuk:

- március 23.– www.apaczaizeg.hu – Boszorkány hava – Zalában. Honlap bemutató foglalkozás 3. osztályosoknak
- március 24. - www.meseutja.hu - Tündérektől az Óperenciáig a MESE ÚTJÁN. Honlap bemutató foglalkozás 4. osztályosoknak.
- március 25. Startlap / gyerek . A tematikus kereső bemutatása és alkalmazása a gyakorlatban 3. osztályosoknak.
- március 30. Kalandra fel! - Fiesta – totó fiúknak.
- március 31. Tavaszi virágkereső - Fiesta – totó lányoknak.

Március 22-én rendeztük meg a hagyományos megyei József Attila versmondó verseny Zalaegerszeg városkörnyéki döntőjét. Nyolc iskolából 15 felső tagozatos szavaló vetélkedéséből hárman jutottak tovább az - ebben az évben Zalakaroson megtartott - megyei döntőre. A résztvevők emléklapot kaptak, a legjobb versmondók könyvjutalomban részesültek.

Az én mesém című, meseíró és mesemondó kisdíjak versenyét az érettségi szünetben, **május 3-án** az Ady Endre Művészeti Általános Iskola és Gimnáziummal közösen rendeztük meg. A megadott meseszereplőkről ezúttal 12 kisdíjak írt mesét, és közel 30 fős - szülők, pedagógusok és gyerekek alkotta – közönség előtt elő is adták a történetet. A három legjobb meseíró-mesemondó kisdíjakon kívül öten különdíjban részesültek, és valamennyi résztvevő az iskolától emléklapokat és emléklapot kapott. A díjazottak könyvjutalomnak is örülhettek. Érdekessége a versenynek, hogy a zsűri első díjasa megegyezett a közönség által is legjobbnak tartott (közönségdíjas) alkotóval.

Május 7-én a Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György tagiskolájának aulájában rendeztük meg az *Irodalmi kalandozások* című megyei levelezős játékunk záró programját. A háromfordulós levelezős játék során 14 iskolából 29 csapat olvasott el három magyar ifjúsági regényt (Nógrádi Gábor: A bátyám zseni; Nemere István: A várúr fia; Böszörményi Gyula: Az elveszett történet) a tanév folyamán, és oldotta meg az olvasmányokhoz kapcsolódó rejtvényfüzeteket. Az eredményhirdetést és jutalmazást megelőzően a játék során legjobban teljesítő 7 csapat

---

² A programokról részletesebben lásd Oláh Rozália cikkét a 27-32. oldalon. (a szerk.)

bemutakozó jelenettel elevenítette meg az olvasottakat. A nyertes csapatok könyvjutalmat, valamint díszes oklevelet és ajándékokat vehettek át.

Május 12-én került sor a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely és a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete Könyvtára tavaszi továbbképzésére *"Mentés másként" - avagy új utakon az olvasás?* címmel. A szakmai délutánon *dr. Fűzfa Balázs*, a Savaria Egyetemi Központ docense az olvasásfejlesztés új módszereiről tartott előadást könyvtáros-tanároknak, magyar szakos pedagógusoknak és gyermekkönyvtárosoknak. A program második részében *A mese útja – Boszorkány hava – Százarcú Boszorka* rendezvénysorozat értékelésére került sor *Matusné Gáll Éva* programkoordinátor közreműködésével.³

A 9. Gyermekkönyvnapok rendezvénye volt a *Tölgyesi Líviával* tartott író-olvasó találkozó, melyre **június 3-án** vártuk az irodalomkedvelő és alkotni vágyó gyerekeket, különösen azokat, akiknek kedvük lenne tovább írni a *Matyész és Lilla* című meseregényt, vagy szívesen részt vennének a történethez kapcsolódó illusztrációkészítő pályázaton.

Oláh Rozália

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

Internet használói tanfolyam

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár 20 órás internet használati tanfolyamot szervezett Bagod községben a mozgókönyvtári szolgáltatás keretében. A kurzuson 11 fő vett részt, köztük 4 bagodi, 4 zalaszentgyörgyi, 1 zalaboldogfai, 1 hagyárosböröndi, 1 ozmánbükli lakos. A foglalkozásokra 2010. február 1- március 8 között került sor.

---

³ Lásd részletesebben Fejesné Szabó Piroska cikkét az 59-60. oldalon. (a szerk.)

Rendezvények

2010. március 22-én Kemendolláron, „Az ősi gyümölcsfák nyomában” címmel tartott előadásban vendégünk volt Kovács Gyula erdész, aki idén a Zalai Hírlap olvasóinak szavazata alapján az „Év zalai embere” cím birtokosa lett; e cím annak elismerése, hogy megpróbálja életben tartani az egykor gyakori, de ma már kihaltfélben lévő gyümölcsfa fajtákat a megyében. Kovács Gyula az elmúlt években tanulmányozta a térség falvainak múltját, szokásait, gyümölcsfákról nyilvántartást készített. A fellelt ritka fajtákról hajtásokat vágott, oltványokat készített, csemetéket nevelt. Két éve a Pórszombathoz közeli medesi szőlőhegyen lévő birtokán létrehozta különleges gyümölcsösét, ahol ma már több száz féle ritka, kiveszőben lévő fa cseperedik.

Kemendollári előadásban áttekintette a gyümölcsfa termesztés történetét, kiemelte a legjellemzőbb fajtákat. A megjelent közönség - két órán keresztül! - nagy érdeklődéssel hallgatta őt, és többen kérdéseket is tettek fel.

Továbbképzés

A ZaLA-KAR Térségi innovációs Társulás Munkaszervezete 2010. április 12-én Zalaszentgróton a Tömegszervezetek Házában szervezett továbbképzést a kistérségi mozgókönyvtári szolgáltató helyein dolgozó könyvtárosok számára. A szakmai műhely témái között szerepelt a mozgókönyvtári ellátás működésével kapcsolatos törvényi elvárások ismertetése, a 2009-ben végzett munka értékelése, és a 2010. évi feladatok meghatározása. A program végén a résztvevők megtekintették a kistérségről szóló „Élő hagyományaink” c. rövidfilmet, mely azóta könyvtárunk állományában is megtalálható.

Sebestyénné Horváth Margit

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR, ZALALEGERSZEG

Sikerrel szerepeltek a József Attila szavalóversenyéről továbbjutók és a tavalyi helyezés alapján meghívottak a „Regösök húrján” elnevezésű dunántúli vers- és prózamondó versenyen, melyet 2010. május 15-én rendeztek Veszprémben a Városi Művelődési Központban.

5-6. o. megosztott 3. helyezett Baj Bianka

7-8. o. 1. helyezett Varga Döniz lett.

Ők képviselhetik megyénket az országos gálán, amely ősszel Pápán kerül megrendezésre. Büszkéek vagyunk rájuk!

Köszönjük a pedagógusoknak, szülőknak a munkát, a segítő támogatást. Várunk minden versszeretőt jövőre is versenyünkön.

Nitsch Erzsébet

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

A JAVK a zalaegerszegi és a pacsai többcélú társulásokkal, valamint az önkormányzatokkal kötött „Ellátási szerződések” alapján tudta biztosítani ebben a félévben is a mozgókönyvtári ellátást a hozzánk tartozó 50 községi könyvtárban.

Minden szolgáltató helyet három alkalommal látogattunk meg, és a dokumentumok cseréjén túl újabbakat is kaphattak. Könyvtárosainkkal egyeztettük a folyóiratokkal kapcsolatos változtatásokat is.

Állománykivonással egybekötött tételes, soros állomány ellenőrzést hajtottunk végre Zalacsében, Salomváron és Keménfán. Ezt követte az állomány rendezése.

Átadás-átvétel személyi változás miatt Nagykutason történt.

A kistérségi ellátás keretében számos rendezvényt szerveztünk a községekben. Nagy hangsúlyt fektettünk könyvtárosaink továbbképzésére is, amelynek célja főleg a községi könyvtárakban létesítendő kistérségi modul felépítésének a megismertetése és gyakoroltatása volt. A továbbképzéseinken és a tanfolyamokon 117 könyvtáros vett részt több alkalommal is.

1. Március 2-23., Csonkahegyhát: Internetes multimédiás és elektronikus ügyintézés haladó szinten. Előadó: Kereki Judit. A 20 órás tanfolyamon 10 fő kapott tanúsítványt.

2. Március 10-április 7., Becsvölgye: Alapfokú, kezdőszintű 20 órás internet használói tanfolyam. Előadó: Szekeresné Farkas Matild. 6 fő kapott tanúsítványt.

3. Március 25., JAVK: WEB-kalandtúra községi könyvtárosok számára. Előadók: Baranyai Barbara, Mikola Balázs, Szekeresné Farkas Matild. 11 fő vett részt.

4. Március 26., Salomvár: WEB-mozaikok c. előadás a község és a környező települések lakosainak 25 fő részvételével. Előadók: Mikola Balázs, Szekeresné Farkas Matild.

5. Április 9., Gellénháza: Irodalmi műsor a Költészet Napja tiszteletére az iskolások, valamint a község lakosainak a részvételével.

6. Április 12., Szentkozmadombja: Felolvasó délután a Költészet Napja tiszteletére a falu lakóinak az előadásában.

7. Április 13., Nagykapornak: „Csönd, béke” címmel a Kis Hétrét Együttes zenés pódiumműsorát hallgathatták meg a Költészet Napja tiszteletére.

8. Április 19-május 5., JAVK: „A könyvtári munka internetes forrásai” címmel tanfolyamot tartottunk a községi könyvtárosaink részére. Előadó: Kereki Judit. Az emléklapot 9 fő vehette át.

9. Április 19., Baktüttös: Irodalmi délután és előadás a Költészet napja tiszteletére. Előadó: Révész Erzsébet, Szinku Mihály és Pál Éva voltak.

10. Április 22., Pusztaederics: „A két nem” címmel zenés pódiumműsor a Kis Hétrét Együttes előadásában a Költészet Napja tiszteletére.

11. Május 2., Baktüttös: Anyák napi műsor Anyák Napja tiszteletére a helyi óvodások és iskolások előadásában.

12. Május 12., JAVK: „TEXTLIB-es alapismeretek”. Továbbképzés községi könyvtárosok számára. Előadó: Gyurkóné Marton Beáta. Részt vett: 29 fő.

13. Május 14., Kustánszeg: Idősek Napja. Közreműködött a Válicka Citerazenekar.

14. Május 19., JAVK: „TEXTLIB-es alapismeretek”, az olvasószolgálati modul ismertetése és gyakoroltatása. 17 fő részvételével. Előadó: Dávid Zoltánné.

15. Május 26., JAVK: Május 26., JAVK: „TEXTLIB-es alapismeretek” keretében az olvasószolgálati modult ismertetette és gyakoroltatta: Dávid Zoltánné 10 fő részvételével. Az összes rendezvényünkön és a továbbképzéseinken közel 450 fő vett részt.

Pál Éva

VÁROSI KÖNYVTÁR LENTI

Programok 2010. 1. félévben:

2010. március 2-án este a Lentiben született, József Attila-díjas költő, **Péntek Imre** volt könyvtárunk vendége. „Félrebeszéd” című új kötetének megjelenése kapcsán beszélgetett vele Szemes Péter, a Pannon Tükör kulturális folyóirat főszerkesztő-helyettese. A költő néhány versét Szekeres Frigyesné, Magyar Lajos és Soós József előadásában hallgathatta meg a közönség. Meglepetésvendégként közreműködött Kelemen Gyula az Énekmondó Együttes tagja, aki Péntek Imre és Bence Lajos megzenésített verseit adta elő.

A Nemzetközi Nőnaphoz kapcsolódóan egy már jól ismert előadó volt a könyvtár vendége. Öriné dr. Bilkei Irén, a Zala Megyei Levéltár főlevéltárosa a múlt asszonyairól mesélt az esten megjelenteknek „**Régi idők asszonyai és gyermekei**” című

előadásában. Mi volt a feladatuk, milyen helyet foglaltak el a család életében, mivel töltötték szabadidejüket – mindezekről beszélt a történész asszony. Három területet emelt ki, mely ugyanúgy meghatározó volt a korábbi – 15-17. század – idők asszonyainak életében, mint napjainkban: öltözködés és varrás, kertészkedés és a főzés, háztartás vezetése. Színes diákon láthattuk királynék, főurak feleségeinek „marhacsordát” érő ruháit, ékszereit, a kelengye részét képező, dúsan hímzett kendőket, a konyhában használatos edényeket vagy éppen egy ruhapróbát egy szabó műhelyében. Eltelt több évszázad is, de a nők szerepe, feladatai alapvetően nem változtak, csak a körülöttük lévő világ.

Nagy érdeklődés kísérte **Kovács Béla versmondó** második önálló műsorát, melyre 2010. március 20-án került sor. Könyvtárunk támogató partnerként és a rendezvény szervezésében vett részt. A műsorban Ady Endre verseit hallhatták a jelenlévők, a verscsokek között pedig a Kárpátia zenekar dalai szólaltak meg. Az előadás után kötetlen beszélgetéssel zárult a délután.

Az **Internet Fiesta 2010** rendezvénysorozathoz kapcsolódva -és a húsvéti ajándékozás gondjain enyhítve- „Segítsünk a nyuszinak!” elnevezésű programunkkal vártuk a szülőket, nagyszülőket március 23-án és 30-án.

2010. március 26-án a Városi Könyvtár Lenti, a Honismereti Egyesület Lenti és a Muravidéki Baráti Kör Kulturális Egyesület közös rendezvényére került sor. A **"Muravidék" című kulturális folyóirat bemutatóján** a város középiskolás diákjai voltak a vendégek. A program két házigazdája Györffy Sándor főszerkesztő és Ruda Gábor szerkesztő volt. A folyóiratban megjelenő alkotásokról, a muravidéki magyar kisebbség kulturális tevékenységéről - a folyóiratban rendszeresen publikáló - Zágorec-Csuka Judit szerkesztő és Varga József muravidéki nyelvész, költő, író beszélt. Az előadók ajándékkal érkeztek, a Muravidéki Baráti Kör Kulturális Egyesület saját kiadványait adták át az iskolák képviselőinek.

Magyar Költészet Napja alkalmából Pálfy Margit színművész volt a vendégünk 2010. április 8-án. „**Üzenek lovat**” című estjén Ratkó József, Csoóri Sándor, Nagy László és Szécsi Margit költeményeiből összeállított versfüzért hallgathatott meg a közönség. Nyilassy Judit művészeti tanácsadó így írt az összeállításról: „Ez a versfüzér négy kiváló költőnkre emlékezik. Egy előre és három elhunytára. A versek vallanak elszánásainkról, veszteségeinkről, izzásainkról, küzdelmeinkről, félelmet leküzdő, bátor menetelésünkről a kifürkészhetetlen jövő felé. Ezek a versek kérik, szinte követelik tőlünk: ne engedjük át üzenetüket a közönyös enyészetnek. Emlékezzünk szavaikra, figyelmeztetéseikre, a hátrahagyott jelekre, mellyel immár a mi útjainkat jelölhetik. Ez a versfüzér emlékezik, emlékeztet!”

2010. április 14-én Mohos Mária - a Pécsi Tudományegyetem docense - "**A Rábától a Muráig: a magyar-szlovén határtérség történeti földrajzi vizsgálata**" című könyvének bemutatójára került sor. Az est első részében a szerző vázolta fel kutatásának témáját, a vizsgált időszakot és területet. Ezután Foki Ibolya - a Zala Megyei Levéltár főlevéltárosa - mutatta be részletesen az ábrákkal, diagramokkal színesített kötetet.

2010. április 15-én került sor a Honismereti Egyesület Lenti és a Városi Könyvtár Lenti közös szervezésében a **Holokauszt emlékülés** megrendezésére. Első előadó Simon Dezső a Magyarok Világszövetségének Zala megyei elnöke volt, aki a zsidó nép eredetéről, történetéről, magyarországi letelepedéséről beszélt. Ezután Kis Bódog Zoltán, a Zala Megyei Közgyűlés volt elnöke emelkedett szólásra, kiemelt figyelmet szentelve a Zala megyei holokauszt történéseinek. Előadását történelmi eseményekre építette fel, szó esett többek közt a kiegyezésről, az 1919-es proletárdiktatúráról, trianoni békeszerződésről és a második világháború időszakáról. Harmadik előadó Csabai Hugó a POFOSZ megyei elnöke volt, aki személyes emlékeit elevenítette fel 1956-ról. Az estet Tantalics Béla nyugalmazott tanár, helytörténész

beszéde zárta. A rendezvényen közreműködött Kovács Béla versmondó és Ujj Dániel a Lámfalussy Sándor SZKI tanulója.

Nagy érdeklődés kísérte 2010. május 10-én este könyvtárunk és a Kertbarát Kör Egyesület Lenti közös rendezvényét, ahol Kovács Gyula erdésszel, Az Év Zalai Emberével és Szarvas József Jászai Mari-díjas színművésszel, a Nemzeti Színház tagjával találkozhatott a közönség. Az **„Ősi gyümölcsfajták nyomában”** című előadáson többek között a gyümölcstermesztés ezeréves hagyományáról, a Kárpát-medencében honos gyümölcsök hihetetlen fajtaválasztékáról, ezek megőrzésének fontosságáról hallhattak az érdeklődők. Közben Szarvas József tolmácsolásában a témához kapcsolódó versek, korabeli szövegek (p. Kanizsai Orsolya és Nádasy Tamás levelezéséből) hangzottak el. Az előadás végén különféle, ősi recept alapján gyümölcsből készített párlatokat, ecetet lehetett megkóstolni.

2010. május 14-én került sor a Városi Könyvtár Lenti, a Honismereti Egyesület Lenti és a Muravidéki Baráti Kör Kulturális Egyesület közös rendezvényére, melyen a **„Muravidék” című kulturális folyóirattal**, s annak néhány alkotójával ismerkedhettek meg az érdeklődők. A házigazdák, Györffy Sándor főszerkesztő és Ruda Gábor szerkesztő mellett Salamon Árpád, Tantalics Béla, Zágorec-Csuka Judit, Pápes Éva és Hagymás István is megszólalt a folyóiratban publikáló szerzők közül. Elsőként Salamon Árpád grafikus művész beszélt a folyóiratban is megjelenő könyvjegyekről, az alkotás folyamatáról. Tantalics Béla történész Molnár Pálról, a bagladi születésű országgyűlési képviselőről és 1848-as honvédtisztről szolt néhány szót. Zágorec-Csuka Judit költő, irodalomtörténész Radnóti Miklós: Nem tudhatom című költeményére írt válaszául az Én már tudom... című versét adta elő. Pápes Éva művészeti író Zágorec-Csuka Judit: A Zrínyiek nyomában című, 2003-ban magyarul már megjelent kötetének horvát nyelvű megjelenése apropóján méltatta a tanulmánykötetet és a szerző munkásságát. Györffy Sándor azt is kihangsúlyozta, hogy a folyóirat történetében elsőként nem csak grafikák, hanem fotók is színesítik a kiadványt. A 16. számnak nem csak a lapjait, de a borítóját is Hagymás István író és fotóművész képei díszítik.

A szerkesztők nem titkolt célja felkutatni a magyar kultúra méltatlanul mellőzött személyiségeit, s a folyóirat lapjain nyilvánosságot adni azoknak a vidéki és határon túli alkotóknak, akik maradandó kulturális értéket hoztak létre.

2010. május 18-án egy érdekesnek ígérkező, rendhagyó programra várta a város lakosait a Városi Könyvtár Lenti. A Kertbarát Kör Egyesülettel közösen szervezett **körsétán Kiss Marcell kertészmérnök kalauzolásával a város parkjaiban** az ott található különleges fajokkal ismerkedhettek meg a résztvevők. A másfél órás séta alkalmat adott arra, hogy rácsodálkozhassanak kisvárosunk természeti gazdagságára, hiszen Lenti parkjaiban számos örökzöld-ritkasággal is találkozhat az, aki nyitott szemmel jár. Eredetükről, jellemzőikről, velük kapcsolatos érdekességekről mesélt Kiss Marcell, bemutatta például a hegyi mamutfenyőt, a kínai szúrósfenyőt, különböző ciprusféléket, a ginkgo bilobát. A kellemes hangulatú sétán a megismert növényekkel kapcsolatban felmerülő kérdéseikre is választ kaphattak az érdeklődők.

Baksa Melinda

Gyermekprogramok 2010. 1. félévben

A Mese Útja című országos rendezvénysorozat Boszorkány Hava - Százarcú Boszorka programsorozat alkalmából **Rosta Géza** 2010. február 23-án tartott verszenés előadást „**Boszi-zene**” címmel. A rendezvényen az általános iskolák 1-3. évfolyamos diákjai vettek részt, akiknek Rosta Géza a boszorkányok üzenetét hozta el. Az egyórás programon az előadó többek között Csukás István, Weöres Sándor, Nagy László és Ágai Ágnes megzenésített műveit adta elő. Ehhez segítségül hívta a gyerekeket is, akik különböző hangszereket megszólaltatva részesei lettek az előadásnak. A műsor zárásaként egy érdekes programra hívta fel a résztvevők figyelmét: „Karnyújtásnyi Balaton - Öleljük át a Balatont”. Minden év május 15-én közös, minden balatoni települést érintő rendezvényekkel tisztelegnének a tó előtt, és most, az első alkalommal egy rekordkísérletbe is belevágnak: 200 ezer résztvevőt mozgósítva azt tervezik, hogy mint egy élő füzér, átölelik a Balatont.

Az **Internet Fiesta 2010** – hez kapcsolódva több programmal is vártunk mindenkit. Március 22-én és 29-én „**Mire jó egy hírlevél**” címmel a könyvtár elektronikus hírlevelével ismerkedhettek meg és egyben regisztrálhattak is gyermek és felnőtt látogatóink. Március 24-én és 26-án „**GyerekNet**” programunkon minőségi, gyerekbarát honlapokat ajánlottunk a fiataloknak. Március 25-én és 31-én szintén minden korosztálynak kínáltuk „**Riadó! Vírusveszély**” elnevezésű programunkat, melyen a neten előforduló spam-ekkel, vírusokkal kapcsolatban kaphattak gyakorlati segítséget az érdeklődők.

2010. március 23-án 14.00 órai kezdettel **szavalóversenyen** vettek részt a helyi és kistérségi iskolákból érkezett diákok. A zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár által meghirdetett szavalóverseny területi döntőjére két korcsoportban - 5-6. és 7-8. évfolyam - jelentkezhettek a tanulók. Egy kötelező József Attila-vers és egy szabadon választott vers elmondása után a zsűri döntése alapján a következő eredmények születtek:

5-6. évfolyam:

1. Tamása Róza
2. Cséplő Zsófia
3. Kalamár Anna

Különdíj: Pap Martina

7-8. évfolyam

1. Bene Dániel
2. Kalmár Ágnes
3. Szabó Regina

Különdíj: Bandi Júlia

2010. március 27-én délután került sor a **húsvéti játszóházra** a Pro Arte Kulturális Egyesület és a Városi Könyvtár Lenti közös szervezésében. A vendégek családdal érkeztek: gyermekek, szülők, nagyszülők közösen oldották meg a játékos feladványokat. Totó, tojáskereső, kirakó, rejtvény várta a játékos kedvéket, a sikeres megoldásért pedig jutalom járt. Készíthettek még húsvéti díszeket, húsvéti tyúkocskát tojástartóból, nyuszit textilből, a vállalkozó kedvék pedig hímes tojást festettek viaszoló technikával. A délután zárásaként a Napvirág Bábcsoport „A bátor sün” című előadására került sor.

2010. április 20-án 14.00-tól került sor a **Hetedhét Országos Mesemondó Versenyre**. A megmérettetésre Grimm mesékkal készültek a 2-4. évfolyamos diákok, Jacob Grimm 225. születési évfordulója alkalmából. A versenyen a lenti iskolák mellett a lovászi, pákai, csesztregi és zalabaksai intézményekből is érkeztek tanulók.

A zsűri döntése alapján a következő eredmények születtek:

1. helyezett:

Sümegei Bogáta Kincső
Bekő Luca
Szalai Alexandra

2. helyezett:

Pácsonyi Péter
Völgyi Zoltán

3. helyezett:

Csrenkovics Antónia
Herczeg Fanni

Különdíj:

"Kifejező előadásmód"-ért: Zakó Roxána
"Bájos mesélő"-nek: Horváth Edina
"A legjobb betétdal"-ért: Rákos Éva

Május elején a könyvtár **rajzpályázatot** hirdetett a helyi óvodák nagycsoportosainak „Kedvenc évszakom: a tavasz” címmel. A könyvtárosokból álló zsűri döntése alapján az alábbi eredmények születtek:

1. helyezett: Burinda Linda és Csóbor Nikolett
2. helyezett: Balogh Janka
3. helyezett: Horváth Ádám

Különdíjasok: Kámán Fanni, Standovári Ábel

A beérkezett pályamunkák kiállításra kerültek a gyermekrészlégben, a kiállítás június 19-ig tekinthető meg.

Bagladi Mónika

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR, KESZTHELY

Rendezvények 2010. I. félévben

Január 21.

Magyar Kultúra Napi rendezvény

„Édes hazám, mit vétettem” címmel Kóka Rozália énekes és mesemondó estje

Január 28.

Lángi Péter: Késői invokáció című kötetének bemutatója

A szerzővel Péntek Imre a Pannon Tükör főszerkesztője beszélgetett

Február 12.

Ézsiás Erzsébet: Az én Toszkánám című kötetének bemutatója

A szerzővel Kemény András, a Papirusz Book Kiadó vezetője beszélgetett

Díszvendég: Pitti Katalin Liszt Ferenc-díjas operaénekes

Közreműködik: Sándor Szabolcs zongoraművész

Március 5.

„Szép magyar beszédért” Alapítvány kuratóriuma által megrendezett vers- és prózamondó verseny

Március 8.

A magyar népzene és az európai műzene címmel Hintalan László tanár tartott előadást

Március 26.

Pelcz Katalin: Nyelvmesterkedés: Ferenc József magyarul tanul című kötetbemutató

A kötetet bemutatta: Dr. Nádor Orsolya egyetemi docens

Április 13.

Skipina Körmendi Mária festményeinek kiállítás megnyitója

A képeket méltatta: Cséby Géza ny. igazgató

Közreműködött: Varga Endre fuvolaművész

Április 22.

Helikoni Ünnepek

Film és mozgóképek kategória értékelése és vetítése

Április 22.

Vendégünk volt Regőczy Krisztina olimpiai ezüstérmes, világbajnok műkorcsolyázó

Az est vendégével Dr. Iglódi Endre beszélgetett

Május 11.

A Biblia igazi világa címmel Pais István filozófus tartott előadást

Május 19.

Szarka Lajos bemutatta Zala megye zsidó emlékei című kötetét

Közreműködtek: Balázs Árpádné, Holczerné Szabó Ágnes, Laborfalvi Lászlóné, Pekár Zsuzsanna, Szarka László, Varga Endre

Június 1.

Ruzsa Kata kelmemeselő dekoratőr kiállítása

A kiállítást megnyitotta: Péczeli Margit festőművész

Közreműködött: Németh Ildikó – hegedű, Csikár Livia – hegedű, Kovács Ágnes – brácsa, Bánhidai Tamás – gordonka

Június 7. Sétálóutca Ünnepi Könyvhét

Író-olvasó találkozó Kukorelly Endrével „Van-e valami esélye a kortárs magyar irodalomnak?” címmel

2010. június 8.

„Segítség a bajban” címmel Keszthely Város Védelmi Bizottsága és a Keszthelyi Polgári Védelmi Kirendeltség Zala Megyei Képzőművészeti és Irodalmi Pályázatának díjkiosztója.

A pályázat fővédnöke: Manninger Jenő, a Zala Megyei Közgyűlés elnöke,

Védnöke: Ruzsics Ferenc polgármester

Július 19- Augusztus 6. között intézményünk **ZÁRVA** tart.

Ebben az időben viszont kinyit a Strandkönyvtár a keszthelyi Városi Strandon.

Kányáné Futó Edit

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

Tavaszi megújulás Zalavár könyvtárában

Március hónapban állományellenőrzést végeztünk a zalavári könyvtárban. Az ellenőrzéssel egyidejűleg a régóta esedékes nagyarányú selejtezést is elvégeztük, így a korábban 8.900 kötetes állomány jelentősen csökkent, de ezáltal korszerűbb és átláthatóbb is lett.

Minden könyvet raktári jelzettel láttunk el, ami megkönnyíti a raktári rend megtartását és a könyvek keresését. A majdani, számítógéppel való kölcsönzésre készülve a könyvekbe vonalkódokat ragasztottunk.

Nem csak tartalmában, hanem küllemében is megújult a könyvtár új asztalok, székek és számítógépek vásárlásával. Kempf Bernadette helyi könyvtáros ötletességét dicséri a helyiség átrendezése.

A község önkormányzatának köszönhetően, Zalavár könyvtárát mindennapos nyitva tartással használhatják az olvasók. A megújult környezetben került sor 2010. április 23-án arra - a Mikszáth-émlékév alkalmából szervezett - irodalomórára, melyet Kardos Gy. József tanár, író tartott a helyi általános iskola hetedikes tanulói számára. A tanár úr élményszerű, lebilincselő előadásában a gyerekek megismerkedtek Mikszáth A két koldusdiák című regényével, majd olvasmányélményeikről beszélgettek.

Húsvétváró készülődés

A Fejér György Városi Könyvtár munkatársaival 2010. április 1-jén Pötréte könyvtárában húsvéti kézműves foglalkozást tartottunk a község gyermekei, ill. az érdeklődő felnőttek részére. A gyerekek különböző technikákkal ismerkedhettek meg. Üvegfestéssel ablakdíszeket, tojásfára gipszfigurákat festettek, valamint papírtechnikákkal is készíthettek ajándékokat, díszeket.

Ezen a napon délután Gétyén a könyvtárban szintén kézműves foglalkozásra került sor. Az üvegmatrica- ill. gipszfestés mellett nagyon sok színes tojástartó, ill. tojásdísz készült el papírból. Itt is több szülő vett részt a foglalkozáson, és készítették el gyermekükkel közösen húsvéti díszeket.

Mindkét foglalkozás nagyon jó hangulatban telt, gyermekek és felnőttek egyaránt lelkesen próbálták ki a kézműves-technikákat.

Bonnyai Ágnes - Temleitner Krisztina

MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA, ZENEISKOLA, ÓVODA, ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY ÉS KÖNYVTÁR, ZALAKAROS

2010. március 12-24 között került sor a zalakarosi Móra Ferenc Általános Iskola és Könyvtár által már évek óta megrendezett Móra könyvtári versenyre. Ebben az évben azonban egy kicsit módosítottunk a korábbi évek lebonyolításán. A verseny az idei évben kétfordulós volt. Az első forduló a feladatlap kitöltésből és beküldéséből állt. A második fordulóra korosztályonként a legjobb 10 megoldás feladóját hívtuk be. A második forduló feladatlapjának kitöltését intézményünkben végezték el a versenyzők. Másban nem változtattunk. Vagyis most is Móra Ferenc életéről és egy regényéről / Rab ember fiai / szóltak a kérdések. Korcsoportonként lehetett nevezni a megye általános iskolásainak. Az ünnepélyes eredményhirdetésre az intézmény prózamondó versenyének és a rajzversenyének eredményhirdetése napján, 2010. március 24-én került sor.

A versenyen összesen 45-en vettek részt. A második fordulón minden behívott tanuló megjelent. A legjobban a következő tanulók teljesítettek, ők kaptak meghívást az eredményhirdetésre:

4. osztály

Díjazott: Horváth Zsombor Nagyrecse

5-6. osztályos korcsoport

- 1. helyezett Gál Gábor Nagykanizsa Hevesi Általános Iskola*
- 2. helyezett Horváth Zita Gyenesdiás*
- 3. helyezett Prémecz Vivien Letenye*
- 3. helyezett Milei Bálint Kiskanizsa*

7-8. osztályos korcsoportban

- 1. helyezett Horváth Fanni Letenye*
- 1. helyezett Molnár Levente Péter Letenye*
- 2. helyezett Kocsis Judit Murakeresztúr*
- 3. helyezett Varga Virág Letenye*
- 3. helyezett Szigeti Bence Nagykanizsa Péterfy Általános Iskola*

A helyezettek oklevelet és könyvet vehettek át intézményünk igazgatójától, Benkőné Gulyás Edittől. Az összes résztvevő emléklapot kapott.

Horváthné Nagy Elvira

„SALLA” MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

„Fogyasztóvédelem Magyarországon és az EU- ban” címmel tartott előadást Dr. Morvay György 2010. február 24-én a zalalövői művelődési központban. Az Európai Fogyasztói Központ igazgatója a helyi általános iskola végzős tanulóinak nyújtott információkat a vásárlás során felmerülő problémákról és azok lehetséges megoldásáról. A hallgatóság többségét természetesen az internetes vásárlás kockázatai és előnyei érdekelték, így az előadás nagy részében a tanulók a saját kárukon szerzett tapasztalataikat is megoszthatták társaikkal, illetve a szakembertől is sokan kértek tanácsot, hova forduljanak, ha gondjuk akadna egy-egy interneten, vagy boltban vásárolt termékkel. Morvay György ezenkívül arról is tájékoztatást adott, hogy mit jelent a jótállás és a szavatosság, mire terjed ki a fogyasztóvédelmi törvény, valamint, hogy mi a teendő, ha elégedetlenek vagyunk a kapott áruval.

Hetedik alkalommal került megrendezésre a zalalövői „Salla” Művelődési Központban a környékbeli és helyi óvodások versmondó versenye. A kiírásnak megfelelően egy- egy vidám tavaszi verssel készültek a gyerekek, akik a bagodi, hegyhátszentjakabi, zalacsébi és zalalövői óvodákból érkeztek.

A szereplőkre kíváncsiak voltak a csoporttársaik, szülők, nagyszülők is, akik a zsúfolásig megtelt teremben tapssal jutalmazták a versmondókat.

A zsűri elnöke- Oláh Rozália-, a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának vezetője nyitotta meg a rendezvényt pár biztató szóval, a szünetben pedig Kronekker Zsuzsanna szórakoztatta a gyerekeket vidám játékokkal. A szereplők megkapó természetességgel, bátran és jól felkészülten adták elő szavataikat, s a verseny végére a napot is sikerült előcsalogatniuk a goromba felhők mögül. A zsűrinek nehéz dolga volt, hiszen nagyon szoros volt a mezőny. Hosszú tanakodás után az alábbi versmondók részesültek jutalomban: Nári Dominik (Bagod), Simon Lolita (Bagod), Srágli Emese (Zalalövő), Györke Anna (Hegyhátszentjakab), különdíjban részesült Bánfai Csenge (Bagod). Valamennyi versenyző emléklappal, apró ajándékokkal, és reméljük, kellemes élménnyel tért haza.

Takács Lili

TARTALOMJEGYZÉK

MŰHELY		
	• Sebestyénné Horváth Margit: Zala megye könyvtári ellátása 2009-ben	3
	• Czirákné Tóth Edit: TIOP-1.2.3-08/1-2008 pályázat az Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Könyvtárában	7
	• Sebestyénné Horváth Margit: Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe. Szakmai konferencia a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban	9
	• Sebestyénné Horváth Margit: Könyvtári ellátás Zala megyében – 1950-2010.	11
	• Nitsch Erzsébet: Göcsej szívében. A JAVK, mint 50 község könyvtári szolgáltatója	18
	• Horváthné Jóna Mária: Internet Fiesta a József Attila Városi Könyvtárban korhatár nélkül	21
	• Oláh Rozália: A Mese Útja – Boszorkány hava – Százarcú boszorka – a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely közreműködésével	27
	• Matusné Gáll Éva: A százarcú boszorka avagy a Mese Útja Zala megyében 2010. Boszorkány havában, vagyis februárban	33
	• Oláh Rozália: Öt éves az Olvasó Lurkó, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtári folyóirata	47
	• Farkas Balázs: A könyvtár és a tinédzserek	49
	• Cserhalmi Henriette: Összefoglaló a Zala megyei múzeum iskolatörténeti gyűjteményének restaurálásáról	53
	• Sebestyénné Horváth Margit: Múltidéző kötetbemutató a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. (Gerő Gyula: Magyar könyvtártörténeti kronológia 996-2007. c. kézikönyv bemutatója)	56
	• Fejesné Szabó Piroska: „Mentés másként” – avagy új utakon az olvasás	59
TUDÓSÍTÁSOK		
	• Gyenes Imre: Nemzetközi irodalmi konferencia Pozsonyban. „Mitől messzire” Nádas Péter műveinek befogadása Nyugat-Európában és a tengerentúlon	61
	• Horváthné Nagy Elvira: József Attila versmondó verseny	65
	• Kereki Judit: „Út a minősített könyvtár felé” szakmai nap a József Attila Városi Könyvtárban. 2010. május 10.	67
	• Gyurkóné Marton Beáta: Az információs társadalmi tanácsadó képzésről	70
	• Pappné Beke Judit: Találkozó Regőczy Krisztinával a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárban	71
	• Kántor Krisztián: Inrternetoktatás Szentgyörgyváron	72
	• Gál Erzsébet: Kedves Olvasóm!	73
	• Bedi Lászlóné: Író-olvasó találkozó a muraszemenyei Községi és Iskolai Könyvtárban	75
	• Tóth Judit: Szlovén és magyar irodalmi alkotások bemutatása a határmenti térségben	76
FIGYELŐ		77
HÍREK		78